

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2012 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Vidare behandlas 51 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011 som gäller anslagen eller närliggande frågor.

Riksdagen fastställde den 23 november 2011 utgiftsramen för utgiftsområde 17 för budgetåret 2012 till 12 299 705 000 kronor (bet. 2011/12:FiU1, rskr. 2011/12:32).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag och begärda bemyndiganden för 2012. Samtliga motionsyrkanden med anknytning till anslagen och bemyndigandena avstyrks. Bland de satsningar som regeringen har föreslagit märks en förstärkning av den fria scenkonsten med sammanlagt 26 miljoner kronor. Huvuddelen av ökningen, 23 miljoner kronor, avser bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål. Resterande 3 miljoner är avsedda för internationellt kulturutbyte och internationell verksamhet på scenkonstområdet. Vidare tillförs 25 miljoner kronor för att öka möjligheterna för kulturverksamhet i hela landet genom kultursamverkansmodellen. Införandet av kultursamverkansmodellen innebär en delvis ny roll för Statens kulturråd, vars förvaltningsanslag därför räknas upp med ca 2 miljoner kronor. Litteraturområdet förstärks med 3 miljoner kronor för insatser som syftar till att stärka bokens ställning och mångfalden på bokmarknaden, t.ex. vad gäller kvalitetslitteratur i översättning från andra språk. Vidare tillförs 15 miljoner kronor för den fortsatta satsningen på digitalisering av biografier. För att möta de ökande behoven att ge stöd till trossamfunden tillförs anslaget för stöd till trossamfund 10 miljoner kronor. Nämnden för statligt stöd till trossamfund tillförs 2 miljoner kronor för att bl.a. kunna tillgodose de ökande behoven av att vara expert i allmänna religions- och trossamfundsfrågor.

Utskottet konstaterar att satsningen Kulturarvslyftet som nu föreslås för åren 2012–2014 inom ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv innebär en förstärkning av möjligheterna att vårda och bevara kulturarvet.

Vad gäller radio- och tv-frågor tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelstilldelning, vilket bl.a. innebär en extra tilldelning på sammanlagt 100 miljoner kronor till Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB för en satsning på att göra program ur företagens arkiv tillgängliga. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår regeringens förslag om att avskaffa villkoret att andelen av allmänproduktionen i Sveriges Radio AB:s och Sveriges Television AB:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent. Utskottet delar regeringens uppfattning att 55-procentsvillkoret är ett trubbigt verktyg för att följa upp hur programföretagen i sin allmänproduktion speglar hela landet. Kravet går att kringgå och innebär inte alltid att det man mäter är det som avses att mätas. Det finns således starka skäl att på annat sätt säkerställa att programföretagen speglar hela landet, såväl geografiskt som i andra hänseenden. Samtidigt finns det i dag inget bättre sätt att mäta detta. Till dess att ett alternativ finns bör därför 55-procentsvillkoret inte avskaffas.

Utskottet konstaterar att det pensionssystem som nu tillämpas på det statsunderstödda scenkonstområdet medför negativa konsekvenser för såväl scenkonstinstitutionerna som de konstnärliga yrkesutövarna och publiken. Utskottet föreslår därför ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen inom ramen för den ordinarie budgetprocessen, gärna i budgetpropositionen för 2013, ska återkomma till riksdagen med besked om hur scenkonstpensionsfrågan kan och bör lösas på ett statsfinansiellt ansvarsfullt sätt.

Utskottet konstaterar att tillgången till och utnyttjandet av den kultur som finns i dag är ojäm. Med anledning av en motion föreslår därför utskottet att riksdagen ger regeringen till känna att regeringen ska följa upp utvecklingen av museibesöken vid de statliga museerna sedan entréavgifterna återinförts och analysera besöksmönstren så att dessa kan ställas mot de kulturpolitiska målen.

Företrädarna för Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har, med hänvisning till att deras förslag inte ryms inom de ramar som riksdagen har fastställt för utgiftsområdet, inte deltagit i utskottets beslut om anslagstilldelning. I stället redovisar dessa partier sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

I betänkandet finns fyra reservationer och åtta särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	7
Redogörelse för ärendet	12
Ärendet och dess beredning	12
Statens samlade stöd inom kulturutskottets ansvarsområde	12
Disposition	13
Utskottets överväganden	15
1 Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17	15
Allmänt om regeringens och oppositionspartiernas budgetförslag för 2012	15
Kulturområdesövergripande verksamhet	16
Statens kulturråd (1:1)	16
Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (1:2)	17
Skapande skola (1:3)	22
Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (1:4)	23
Stöd till icke-statliga kulturlokaler (1:5)	23
Bidrag till regional kulturverksamhet (1:6)	23
Myndigheten för kulturanalys (1:7)	27
Skapande äldreomsorg (99:1, nytt anslag)	28
Teater, dans och musik	28
Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen (2:1)	28
Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (2:2)	29
Statens musikverk (2:3)	30
Litteraturen, läsandet och språket	31
Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter (3:1)	31
Talboks- och punktskriftsbiblioteket (3:2)	33
Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (3:3)	34
Institutet för språk och folkminnen (3:4)	34
Bildkonst, arkitektur, form och design	35
Statens konstråd 4:1	35
Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön (4:2)	35
Nämnden för hemslöjdsfrågor (4:3)	36
Bidrag till bild- och formområdet (4:4)	37
Kulturskaparnas villkor	38
Konstnärsnämnden (5:1)	38
Ersättningar och bidrag till konstnärer (5:2)	39
Reformerat pensionssystem för scenarbetare (99:2, nytt anslag)	42
Arkiv	43
Riksarkivet (6:1)	43
Kulturmiljö	44
Riksantikvarieämbetet (7:1)	44
Bidrag till kulturmiljövård (7:2)	45
Kyrkoantikvarisk ersättning (7:3)	45

Kulturarvsfond (99:3, nytt anslag)	47
Museer och utställningar	48
Centrala museer: Myndigheter (8:1)	48
Centrala museer: Stiftelser (8:2)	51
Bidrag till vissa museer (8:3)	51
Riksutställningar (8:4)	53
Forum för levande historia (8:5)	53
Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål (8:6)	54
Trossamfund	54
Nämnden för statligt stöd till trossamfund (9:1)	54
Stöd till trossamfund (9:2)	55
Film	55
Filmstöd (10:1)	55
Medier	59
Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland (11:1)	59
Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (11:2)	60
Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet (11:3)	60
Statens medieråd (11:4)	60
Stöd till taltidningar (11:5)	61
Ungdomspolitik	62
Ungdomsstyrelsen (12:1)	62
Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet (12:2)	63
Politik för det civila samhället	65
Stöd till idrotten (13:1)	65
Bidrag till allmänna samlingslokaler (13:2)	65
Bidrag för kvinnors organisering (13:3)	66
Stöd till friluftorganisationer (13:4)	66
Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer (13:5)	67
Insatser för den ideella sektorn (13:6)	68
Folkbildning	68
Bidrag till folkbildningen (14:1)	68
Bidrag till kontakttolkutbildning (14:2)	69
Tillsyn över spelmarknaden	70
Lotteriinspektionen (15:1)	70
Utskottets samlade ställningstagande till budgetalternativen	70
2 Stöd vid sidan av statsbudgeten	71
Radio- och tv-frågor	71
Medelsberäkning för 2012 för SR, SVT och UR	72
Medelstilldelning för 2012 till Myndigheten för radio och tv	73
Överföring av medel till och från distributionskontot	73
Bemyndigande om lån i Riksgäldskontoret	74
Svenska Spels bidrag till kulturverksamhet	75
3 Bemyndiganden	75
Bemyndigande att besluta om bidrag till icke-statliga kulturlokaler	75
Bemyndigande att besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	76

Bemyndigande att besluta om bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	77
Bemyndigande att beställa konstverk	77
Bemyndigande att besluta om ersättningar och bidrag till konstnärer	78
Bemyndigande att besluta om bidrag till kulturmiljövård	78
Bemyndigande att besluta om bidrag till allmänna samlingslokaler	79
Bemyndigande att besluta om bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	79
4 Lagförslag	80
Ändring i lagen om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst	80
5 Vissa radio och tv-frågor	81
Verkställande direktörens ställning i programföretagens styrelser	81
55-procentsvillkoret	83
6 Motionsyrkanden som inte har budgeteffekt 2012	86
Scenkonstpensionerna	86
Kulturarvslyftet	92
Uppföljning av utvecklingen av museibesök	94
Översyn av möjligheten att återinföra fri entré på de statliga museerna	96
Hbtq-frågor inom kulturområdet	96
Sverigefinländarnas arkiv	97
Föreningsdrivna biografier i glesbygd	98
Ungdomsstyrelsens nya uppdrag	99
Reservationer	101
1. Kulturarvslyftet, punkt 19 (SD)	101
2. Kulturarvslyftet, punkt 19 (V)	102
3. Översyn av möjligheten att återinföra fri entré på de statliga museerna, punkt 21 (S, V)	102
4. Hbtq-frågor inom kulturområdet, punkt 22 (S)	103
Särskilda yttranden	105
1. Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17, punkt 1 (S)	105
2. Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17, punkt 1 (MP)	109
3. Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17, punkt 1 (SD)	111
4. Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17, punkt 1 (V)	114
5. Medelsberäkning för 2012 för SR, SVT och UR, punkt 3 (S, MP, V)	118
6. Medelsberäkning för 2012 för SR, SVT och UR, punkt 3 (SD)	119
7. Bemyndigande att besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikandamål, punkt 9 samt Bemyndigande för konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön, punkt 11 (S)	119
8. Föreningsdrivna biografier i glesbygd, punkt 24 (S)	120
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	121
Propositionen	121
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	122
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	130

Bilaga 3

Regeringens och oppositionens förslag till anslag för 2012 under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	131
---	-----

Bilaga 4

Utskottets anslagsförslag	134
---------------------------------	-----

Bilaga 5

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 1	136
---	-----

Bilaga 6

Finansutskottets yttrande	137
---------------------------------	-----

Tabeller

Tabell 1 Vem fördelar medlen under anslaget?	26
Tabell 2 Regeringens förslag till medelstilldelning till Centrala museer: Myndigheter	49
Tabell 3 Regeringens förslag till medelsfördelning till Centrala museer: Stiftelser	51

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17**

Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslag inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt specifikation i bilaga 4. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 17 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

2. **Ändring i lagen om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 1.

3. **Medelsberäkning för 2012 för SR, SVT och UR**

Riksdagen godkänner regeringens förslag till medelsberäkning för 2012 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 9.

4. **Medelstilldelning för 2012 till Myndigheten för radio och tv**

Riksdagen godkänner regeringens förslag till medelstilldelning för 2012 från rundradiokontot till budgetens inkomstsida avseende Myndigheten för radio och tv. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 10.

5. **Överföring av medel till och från distributionskontot**

Riksdagen godkänner regeringens förslag om dels överföring av medel till distributionskontot från rundradiokontot, dels överföring av medel från distributionskontot till Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 12.

6. **Bemyndigande om lån i Riksgäldskontoret**

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för att täcka underskott på distributionskontot för tv-distribution intill ett belopp av 500 000 000 kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 11.

7. Svenska Spels bidrag till kulturverksamhet

Riksdagen godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2012 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott 2011 från Nya Penninglotten avsett för konst, teater och andra kulturella ändamål. Bidraget ska fördelas enligt de närmare anvisningar som beslutas av regeringen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 3.

8. Bemyndigande att besluta om bidrag till icke-statliga kulturlokaler

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2013 och 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 2.

9. Bemyndigande att besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 107 000 000 kronor 2013 och 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 4 och avslår motion

2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 2.

10. Bemyndigande att besluta om bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 5.

11. Bemyndigande att beställa konstverk

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor 2013 och 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 6 och avslår motion

2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 3.

12. Bemyndigande att besluta om ersättningar och bidrag till konstnärer

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer besluta om ersättningar och bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2013–2022. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 7.

13. Bemyndigande att besluta om bidrag till kulturmiljövård

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 7:2 Bidrag till kulturmiljövård besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2013–2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 8.

14. Bemyndigande att besluta om bidrag till allmänna samlingslokaler

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 32 000 000 kronor 2013 och 2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 15.

15. Bemyndigande att besluta om bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 16.

16. Verkställande direktörens ställning i programföretagens styrelser

Riksdagen upphäver riksdagens beslut från den 2 juni 1993 om att den verkställande direktören i respektive programföretag ska vara självskriven ledamot i företagets styrelse. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 13.

17. 55-procentsvillkoret

Riksdagen avslår regeringens förslag om att avskaffa villkoret att andelen av allmänproduktionen i Sveriges Radio AB:s och Sveriges Televisions AB:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:Kr286 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 1 och 2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 4 och avslår proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 14.

18. Scenkonstpensionerna

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om scenkonstpensionerna. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10, 2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 14, 2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 19 och 2011/12:Kr320 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 2 och bifaller delvis motion 2011/12:Kr203 av Billy Gustafsson (S).

19. Kulturarvslyftet

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 21 och 2011/12:Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 14.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

20. Uppföljning av utvecklingen av museibesök

Riksdagen tillkännager som sin mening vad utskottet anför om att följa upp utvecklingen av museibesöken. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 19.

21. Översyn av möjligheten att återinföra fri entré på de statliga museerna

Riksdagen avslår motion 2011/12:Kr257 av Louise Malmström och Helén Pettersson i Umeå (båda S).

Reservation 3 (S, V)

22. Hbtq-frågor inom kulturområdet

Riksdagen avslår motion 2011/12:Kr312 av Hannah Bergstedt m.fl. (S).

Reservation 4 (S)

23. Sverigefinländarnas arkiv

Riksdagen avslår motion 2011/12:Kr300 av Hans Ekström m.fl. (S).

24. Föreningsdrivna biografer i glesbygd

Riksdagen avslår motion 2011/12:Kr290 av Caroline Helmersson Olsson (S).

25. Ungdomsstyrelsens nya uppdrag

Riksdagen avslår motion 2011/12:Kr234 av Anna Steele (FP) yrkandena 1 och 2.

Stockholm den 24 november 2011

På kulturutskottets vägnar

Berit Högman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Högman (S)¹, Cecilia Magnusson (M), Anne Marie Brodén (M), Göran Montan (M), Kerstin Engle (S)², Christina Zedell (S)³, Per Lodenius (C), Isak From (S)⁴, Peder Wachtmeister (M), Tina Ehn (MP)⁵, Andreas Carlson (KD), Mattias Karlsson (SD)⁶, Bengt Berg (V)⁷, Amir Adan (M), Agneta Gille (S)⁸, Anna Steele (FP) och Louise Malmström (S)⁹.

¹⁻⁹ Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Kulturutskottet behandlar i betänkandet regeringens samtliga förslag i budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (prop. 2011/12:1). I betänkandet behandlas också 51 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011 som rör anslagen eller närliggande frågor. De behandlade förslagen återfinns i bilaga 1. Övriga motionsyrkanden från den allmänna motionstiden kommer att behandlas av utskottet i senare betänkanden.

Under ärendets beredning har kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth samt jämställdhets- och biträdande utbildningsminister Nyamko Sabuni informerat om förslagen i budgetpropositionen inom sina respektive ansvarsområden. Civil- och bostadsminister Stefan Attefall har lämnat information i fråga om pensionerna på scenkonstområdet. Vidare har upplysningar och synpunkter i ärendet lämnats inför utskottet av företrädare för Svensk Scenkonst, Teaterförbundet samt KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd tillsammans med centrumbildningarna.

Riksdagen fastställde den 23 november 2011 på förslag av finansutskottet utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid till 12 299 705 000 kronor för budgetåret 2012 (bet. 2011/12:FiU1, rskr 2011/12:32).

Statens samlade stöd inom kulturutskottets ansvarsområde

Verksamheter som faller inom kulturutskottets ansvarsområde finansieras eller stöds av staten på fyra olika sätt, nämligen

- från statsbudgetens utgiftssida med anslag inom utgiftsområde 17
- med radio- och tv-avgifter som vid sidan av statsbudgeten kanaliseras till den offentligt finansierade radio- och tv-verksamheten över rundradiokontot och distributionskontot
- med medel från AB Svenska Spels överskott
- med s.k. skatteutgifter, dvs. en förmånligare statlig beskattning av vissa verksamheter än vad som gäller generellt.

Statsbudgeten

För 2012 föreslår regeringen i budgetpropositionen att de samlade utgifterna på anslagen på utgiftsområde 17 ska uppgå till ca 12 300 miljoner kronor. Som tidigare framgått har riksdagen fastställt denna utgiftsram. Av

detta belopp avser ca 6 594 miljoner kronor kultur, inklusive film, (ca 54 %), ca 67 miljoner kronor trossamfund, ca 155 miljoner kronor medier, ca 1 833 miljoner kronor det civila samhället, inklusive idrott, ca 278 miljoner kronor ungdom, ca 3 325 miljoner kronor folkbildning och ca 47 miljoner kronor tillsyn av spelmarknaden.

Radio- och tv-avgifter

Verksamheten i de tre programföretagen – Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB – finansieras i huvudsak med radio- och tv-avgiftsmedel som vid sidan av statsbudgeten tillförs det s.k. rundradiokontot. För 2012 föreslås att programföretagen tilldelas totalt 7 089,3 miljoner kronor från rundradiokontot, varav 2 633,5 miljoner kronor till Sveriges Radio, 4 092 miljoner kronor till Sveriges Television och 363,8 miljoner kronor till Utbildningsradion. Vidare föreslås att ca 7,6 miljoner kronor anvisas för att delvis finansiera verksamheten vid Myndigheten för radio och tv. Regeringen föreslår också att Sveriges Television och Utbildningsradion tilldelas 259,5 miljoner kronor respektive 11,1 miljoner kronor från det s.k. distributionskontot för finansiering av kostnader för tv-distribution.

Svenska Spels överskott

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2012 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott 2011 från Nya Penninglotten avsett för stöd till konst, teater och andra kulturella ändamål. Dessa medel minskar årligen i takt med att omsättningen på Nya Penninglotten avtar. Överskottet för 2009 uppgick till ca 140 000 kronor och för 2010 till ca 48 000 kronor.

Skatteutgifter

Skatteutgifterna på utgiftsområde 17 beräknas 2012 uppgå till ca 9 610 miljoner kronor. Medlen motsvarar skattebortfall till följd av nedsatt skattesats på bl.a. böcker, vissa entréavgiftsbelagda kulturella föreställningar och kommersiell idrott. Skatteutgifterna är inte föremål för riksdagens årliga prövning utan gäller tills vidare.

Disposition

Avsnittet Utskottets överväganden är indelat i sex delavsnitt. I delavsnitt 1 behandlas regeringens förslag till anslagsfördelning för 2012 och de motionsförslag som står emot detta. I delavsnitt 2 behandlar utskottet regeringens förslag till medelsanvisning vid sidan av statsbudgeten, dels till Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB samt Myndigheten för radio och tv, dels medel från AB Svenska Spels

överskott. I delavsnitt 3 behandlas frågan om vissa bemyndiganden, i delavsnitt 4 behandlas ett lagförslag, i delavsnitt 5 behandlas vissa radio- och tv-frågor och i delavsnitt 6 behandlas ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011 som inte har budgeteffekt 2012.

Utskottets överväganden

1 Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar för 2012 anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt utskottets förslag i bilaga 4. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 17 punkt 17 samt avslår de i bilaga 5 upptagna motionsyrkandena.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Allmänt om regeringens och oppositionspartiernas budgetförslag för 2012

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2012 att riksdagen anvisar anslag under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt tabellen i bilaga 3. Totalt uppgår regeringens förslag till medelsanvisning för utgiftsområdet till 12 299 705 000 kronor. Ramen fördelar sig på 15 områden och totalt 49 anslag.

Socialdemokraterna föreslår en utgiftsram för 2012 som är 310 miljoner kronor högre än regeringens. Socialdemokraterna vill bl.a. återinföra den fria entrén på statliga museer, införa ett stimulansbidrag till de kommuner som har sänkt eller sänker sina avgifter inom kultur- och musikskolan, genomföra lokala kultur- och demokratiseringsåtgärder för unga samt höja tempo i digitaliseringen av biografier.

Miljöpartiet de gröna föreslår en utgiftsram för 2012 som är 390 miljoner kronor högre än regeringens. Partiet föreslår satsningar på förbättrade villkor för kulturskaparna, förstärkning av den nationella bibliotekssamordningen och en förstärkt folkbildning. Vidare föreslås ökade resurser för regional kulturutveckling.

Sverigedemokraterna lämnar ett budgetförslag för 2012 som överstiger regeringens med 341 miljoner kronor. Partiet föreslår satsningar på att bevara och levandegöra kulturarvet och stärka kulturarbetarnas möjligheter till sysselsättning. Vidare föreslås medel för att förbättra de kulturpolitiska villkoren för barn och äldre.

Vänsterpartiet föreslår en utgiftsram för 2012 som överstiger regeringens med 367 miljoner kronor. Partiet föreslår bl.a. att den fria entrén till de statliga museerna återinförs och utvidgas till att omfatta även de regionala och kommunala museerna. Vidare föreslås att stödet till kulturarbetarna stärks och att ett populärkulturcentrum inrättas.

Regeringens och motionärernas budgetförslag framgår av bilaga 3.

Kulturområdesövergripande verksamhet

Statens kulturråd (1:1)

Anslaget används för Statens kulturråds förvaltningskostnader. Kulturrådet är central förvaltningsmyndighet inom kulturområdet och handlägger ärenden som rör statliga bidrag för kulturell verksamhet och andra statliga åtgärder.

Propositionen

Anslaget tillförs 1 990 000 kronor för 2012 i samband med införandet av kultursamverkansmodellen. Avsikten är att tillföra ytterligare 2 028 000 kronor för samma ändamål 2013. Vidare omprioriteras 69 000 kronor fr.o.m. 2012 till Riksarkivet för att finansiera verksamheten vid Samordningssekreteriatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Regeringen föreslår att 48 305 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Miljöpartiet de gröna föreslår i *motion Kr320* att anslaget ska tillföras 8 miljoner kronor utöver regeringens förslag för utställningsersättning (yrkande 1). Förslaget behandlas nedan under anslag 4:4 Bidrag till bild- och formområdet.

I *motion Kr330* föreslår Sverigedemokraterna utan någon närmare precisering en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Kulturrådets roll har förändrats på senare tid genom att Myndigheten för kulturanalys och Statens musikverk har inrättats. Vidare har uppgifter på biblioteksområdet lagts på Kungliga biblioteket. Den höjning av myndighetens anslag som regeringen föreslår motiveras av det uppdrag som införandet av kultursamverkansmodellen innebär. Bland annat ska myndigheten representera staten i dialogen med berörda landsting samt ansvara för att den statliga bidragsgivningen följs upp.

Enligt utskottets uppfattning är det inte motiverat att höja anslaget som föreslås i *motion Kr330* (SD). Nivån på anslaget dimensioneras utifrån omfattningen av verksamheten och prövas kontinuerligt i det ordinarie budgetarbetet. Som redovisats i det föregående föreslår regeringen en ökning av anslaget för 2012 och aviserar att ytterligare drygt 2 miljoner kronor ska tillföras anslaget för 2013. Utskottet, som således inte kan ställa sig bakom förslaget i *motion Kr330* (SD), har inte något att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete (1:2)

Anslaget används för bidrag till en rad skilda ändamål på kulturområdet.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget ska öka med 3 miljoner kronor för 2012 för insatser som syftar till att stärka bokens ställning och mångfalden på bokmarknaden. Satsningen avses bli treårig och således gälla för åren 2012–2014.¹

För att främja ökat internationellt kulturutbyte samt internationella och interkulturella insatser, däribland verksamhet som initieras och genomförs av de kulturråd som Sverige har utsända runt om i världen, tillförs anslaget 1 miljon kronor fr.o.m. 2012. Denna verksamhet bör bl.a. fokusera på scenkonstens roll i det internationella utbytet.

Till följd av att den treåriga satsningen på centrubildningarna upphör minskar anslaget med 10 009 000 kronor fr.o.m. 2012. Vidare minskas anslaget med 2 850 000 kronor för 2012 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Sammantaget föreslår regeringen att 204 720 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

I *motion Kr297* föreslår Socialdemokraterna en ökning av anslaget med 80 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 1). Av ökningen ska 50 miljoner kronor användas som ett stimulansbidrag till kommuner som har sänkt eller som nu sänker sina terminsavgifter i den kommunala musik- och kulturskolan till maximalt 500 kronor. Bidragsmedlen ska fördelas av Statens kulturråd. Vidare föreslår motionärerna att 30 miljoner kronor av den föreslagna medelsökningen ska användas för ett nytt projekt, Demokrati, kultur och mångfald, som ska ta upp en rad aspekter inom områdena demokrati, kultur, mångfald, integration, internationalisering, kulturutbyte och unga människors delaktighet. Syftet med projektet är att stärka det demokratiska medvetandet bland unga, genomföra lokala demokratisatsningar i skolan, på fritidsgårdar och i andra miljöer där ungdomar vistas i sin vardag. Inom ramen för satsningen bör en särskild uppräknings göras för samisk kultur. Projektets totala kostnader beräknas uppgå till 40 miljoner kronor, varav 30 miljoner kronor alltså fördelas av Kulturrådet från anslag 1:2. Resterande 10 miljoner kronor föreslås bli fördelade av Ungdomsstyrelsen och anvisas under anslag 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet. (Se nedan under anslag 12:2.)

¹ Under anslag 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter lämnas en redovisning av Litteraturutredningens (Ku 2011:04) förslag till fördelning av medlen.

I samma motion, motion Kr297 (S), framställs också ett generellt krav som innebär att alla kulturinstitutioner som erhåller statligt stöd ska införliva frågor som rör demokrati, kultur, mångfald, integration och internationalisering i sin verksamhet (yrkande 5).

Miljöpartiet de gröna föreslår i *motion Kr320* att anslaget ska tillföras 20 miljoner kronor för 2012 utöver regeringens förslag för att Musik-, Dans- och Teaterallianserna ska kunna byggas ut och omfatta allt fler kulturutövare också utanför branscherna musik, dans och teater (yrkande 1).

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* en minskning av anslaget med 35 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Avsikten med förslaget är att bidragsmedlen för mångkultur och samtidskultur under anslaget ska minska. I *motion Kr319* föreslår partiet att den mångkulturella inriktningen på kulturpolitiken ska avvecklas. Denna inriktning på politiken har enligt motionärerna haft en negativ inverkan på samhällsklimatet i form av ökade motsättningar, värderingskonflikter, segregation, rotlöshet, ökad kriminalitet och ökade kostnader. Samtliga direktiv och regleringsbrev med formuleringar om att mångkultur ska främjas bör därför bytas ut mot nya skrivningar som i stället lägger fokus på att kulturarvet ska stärkas och den gemensamma nationella identiteten återupprättas (yrkande 8). Vidare föreslår partiet i motion Kr319 att det statliga stödet till den samiska kulturen ska öka och att Sametinget ska få ökat inflytande över hur medlen ska fördelas (yrkande 7). Slutligen framgår det av partiets finanspolitiska motion, *motion Fi242*, att Sverigedemokraterna anser att den samtida kulturen i något högre utsträckning än i dag borde ha förutsättningar att kunna stå på egna ben, varför de vill avveckla Kulturbryggan, som tilldelas medel under detta anslag.

I *motion Kr286* föreslår Vänsterpartiet att anslaget ska tillföras 35 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Av beloppet ska 10 miljoner avsättas för centrumbildningarna, så att den tillfälliga förstärkning som har gått till dem under tre års tid nu kan permanentas i stället för att upphöra. Vidare avsätts 5 miljoner kronor för romska kulturcentrum, 10 miljoner kronor för att öka möjligheten till uppsökande biblioteksverksamhet och för att bibliotek ska inrättas på arbetsplatser, sjukhus och andra institutioner samt 10 miljoner kronor för icke vinstdrivande kulturarrangörer (yrkande 2).

I samma motion, motion Kr286, föreslår Vänsterpartiet att anslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer ska tillföras 20 miljoner kronor för att bidraget till Teater-, Musik- och Dansallianserna ska kunna ökas och frilansande kulturutövares möjligheter till försörjning och kompetensutveckling ska förbättras (yrkande 2). Medel till allianserna anvisas under anslag 1:2, varför Vänsterpartiets yrkande behandlas här.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som inte är berett att förorda vare sig någon ökning eller någon minskning av anslaget i förhållande till regeringens förslag, vill ändå med anledning av motionsförslagen framhålla följande.

I yrkande 1 i motion Kr297 (S) yrkas att 50 miljoner kronor av den föreslagna anslagsökningen ska användas som ett stimulansbidrag till kommuner som sänker avgiften i kommunala kultur- och musikskolan. Enligt utskottets uppfattning har den verksamhet som bedrivs vid de kommunala musik- och kulturskolorna stor betydelse för barns och ungas musikaliska och estetiska utveckling, något som i förlängningen sannolikt också har betydelse för det lokala och regionala kulturlivet liksom för lokal och regional utveckling i allmänhet. Det är emellertid angeläget att understryka att kultur- och musikskolorna helt och hållet är en kommunal angelägenhet och därför drivs med kommunala medel. Kommunerna beslutar själva vilka prioriteringar som lämpligen bör göras inom de kommunala budgetarna och avgör därmed också storleken på de terminsavgifter som ska gälla för kultur- och musikskolorna.

Beträffande förslaget i motion Kr297 (S) om en satsning på ett nytt demokratiprojekt erinrar utskottet om de nationella kulturpolitiska mål som riksdagen ställt sig bakom. Dessa mål bygger på yttrandefrihetens grund och på att en mångfald röster och en fri debatt är förutsättningen för en levande demokrati. De nationella målen är styrande för den statliga kulturpolitiken och för all statligt finansierad kulturverksamhet. Målen är även avsedda att inspirera och vägleda kulturpolitiken i kommuner och lands-ting. Barn och unga är särskilt uppmärksammade i målformuleringarna och är även ett prioriterat område i regeringens kulturpolitik. Utskottet kan därmed konstatera att syftet bakom motionsförslaget i allt väsentligt väl överensstämmer med målen för den förda kulturpolitiken. Motionsförslaget om en demokratisatsning behandlas även under anslag 12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet.

Med anledning av förslagen i motionerna Kr320 (MP) yrkande 1 och Kr286 (V) yrkande 2 om att tillföra 20 miljoner kronor för att bygga ut Musik-, Dans- och Teaterallianserna påminner utskottet om att betydande satsningar gjordes på den s.k. alliansmodellen under föregående mandatperiod då Teater- och Dansallianserna byggdes ut och Musikalliansen inrättades. Alliansmodellen har varit framgångsrik och en uppföljning och utvärdering görs för närvarande av en arbetsgrupp inom kulturutskottet med företrädare för samtliga politiska partier. Resultatet av arbetsgruppens arbete, som väntas bli klart under våren 2012, bör inte föregripas. Utskottet kan inte biträda motionsyrkandena.

Utskottet kan inte heller biträda övriga förslag i motion Kr286 (V) yrkande 2 om ökad medelstillsdelning men vill likväl kommentera förslagen i motionen.

Utskottet är medvetet om att målet med bidraget till centrumbildningarna är att skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen för konstnärliga yrkesutövare och att den tillfälliga resursförstärkningen för 2010 och 2011 var avsedd för att öka sysselsättningen bland kulturskaparna. Statens kulturråd uppger i sitt budgetunderlag för 2012–2014 att de utökade medlen för 2010 främst användes för projekt kopplade till Skapande skola, informationsinsatser och samverkan mellan centrumbildningar. Regeringen lyfter i budgetpropositionen fram att centrumbildningarna har bidragit till att öka kännedomen om det kulturutbud dessa kan förmedla till skolorna (prop. s. 45). Centrumbildningarnas uppdragsförmedling kan givetvis få stor betydelse även på andra områden som exempelvis kultursamverkansmodellen och på så sätt vidga kulturskaparnas arbetsmarknad. Utskottet utgår från att centrumbildningarnas roll kommer att belysas i anslutning till att Skapande skola-satsningen utvärderas.

Ett av förslagen i motion Kr286 (V) syftar till att tillföra anslaget medel för romska kulturcentrum. Med anledning därav påminner utskottet om att medel för de nationella minoriteterna anvisas under en särskild anslagspost under detta anslag och för 2011 uppgår till 8 miljoner kronor. Därutöver kan nämnas att regeringen bedömer att en rad insatser kommer att krävas för att romernas situation ska kunna förbättras. Regeringen har i detta syfte aviserat att en satsning ska presenteras i en skrivelse till riksdagen senare under hösten 2011. Under perioden 2012–2015 kommer regeringen att avsätta sammanlagt 40 miljoner kronor för att finansiera en sådan satsning (se utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslag 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer). Nämnas kan också att Forum för levande historia nyligen, oktober 2011, har lämnat en rapport om romers språk och kultur till regeringen.

Utskottet noterar även att motionärerna bakom motion Kr286 (V) vill tillföra anslaget medel för icke vinstdrivande kulturarrangörer. Någon precisering av hur tillskottet ska fördelas finns inte i motionen. Under detta anslag anvisas medel för att stödja bl.a. centrala amatörkulturorganisationer, Skådebaneverksamheten och riksorganisationerna Folkets Hus och Parker, Bygdegårdarnas Riksförbund och Våra Gårdar. Dessa centrala organisationer är i viss grad själva kulturarrangörer eller verkar för att främja sina medlemsföreningars kulturarrangemang. Det ankommer på Statens kulturråd att inom ramen för tillgängliga medel under anslaget pröva behovet av arrangörsstöd mot andra angelägna stödändamål och eventuellt göra omprioriteringar inom anslaget. Det bör påpekas att medel för arrangörer även anvisas på teater-, dans- och musikområdet (anslag 2:2) och på bild- och formområdet (anslag 4:4).

Slutligen – då det gäller förslaget i motion Kr286 (V) om ökade medel för uppsökande biblioteksverksamhet och inrättande av sjukhusbibliotek etc. – erinrar utskottet om det arbete som nu utförs av en kommitté (Ku 2011:04), den s.k. Litteraturutredningen, som bl.a. går ut på att analysera och föreslå åtgärder som kan öka intresset för litteratur hos lässvaga grup-

per och analysera biblioteksväsendets roll för att främja läsning (dir. 2011:24). Kommittén ska slutredovisa sitt arbete senast den 1 september 2012. Resultatet av detta arbete bör inte föregripas. Utskottet kommer att beröra Litteraturutredningens uppdrag även under anslag 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter.

Utskottet konstaterar att syftet bakom motionerna Kr319 (SD) och Kr330 (SD) – nämligen att avveckla den mångkulturella och nyskapande inriktningen av kulturpolitiken – står i strid med grunden för de kulturpolitiska målen som har omnämnts i det föregående. Om motionärernas förslag att minska anslaget med 35 miljoner kronor skulle förverkligas skulle en rad verksamheter som helt eller delvis är inriktade på kulturell mångfald i vid bemärkelse drabbas. Det skulle också medföra att sådana nyskapande kulturprojekt som stöds av Kulturbryggan och som är tänkta att medverka till förnyelse och utveckling inom kulturområdet inte längre skulle kunna stödjas, vilket skulle innebära en tillbakagång för Kultursverige i stort. Motionerna Kr319 (SD) yrkande 8 och Kr330 (SD) avvisas således av utskottet.

Utskottet är inte heller berett att förorda någon omprioritering inom anslaget till förmån för samisk kultur. Således kan inte heller yrkande 7 i motion Kr319 (SD) tillstyrkas.

I detta sammanhang behandlas även motionsförslag som gäller villkoren för medelsanvändningen under samtliga kulturanslag.

Förslaget i motion Kr297 (S) innebär att vissa bidragsvillkor ska ställas på statligt stödda kulturinstitutioner generellt, nämligen att de i sin verksamhet införlivar frågor om demokrati, kultur, mångfald, integration och internationalisering (yrkande 5). Utskottet konstaterar att det av författningarna med instruktioner för kulturmyndigheterna redan framgår att de i sin verksamhet ska ”integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete”. Samma formulering återfinns i regleringsbreven för en rad kulturinstitutioner vars verksamhet bedrivs i annan organisationsform (stiftelse, aktiebolag, förening). Motionsyrkandet är således redan tillgodosett.

Förslaget i motion Kr319 (SD) yrkande 8 går i motsatt riktning och syftar till att formuleringar med krav på mångkulturell verksamhet i regleringsbrev och direktiv ska ersättas med nya skrivningar som går ut på att kulturarvet och den nationella identiteten ska stärkas. Med anledning av förslaget erinrar utskottet om att grunden för kulturpolitiken utgörs av de kulturpolitiska mål som riksdagen ställde sig bakom hösten 2009 och som bl.a. syftar till att en mångfald av kulturuttryck ska prägla samhällets utveckling. En av förutsättningarna för att målen ska kunna uppnås är att kulturpolitiken ska främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan. Det bör tilläggas att även kulturarvet har en framskjuten plats inom ramen för de kulturpolitiska målen. Kulturpolitiken ska nämligen också främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas. Samtliga statligt stödda verksamheter har att leva upp till de nationella kul-

turpolitiska mål som riksdagen har fastställt. Utskottet är inte berett att förorda några ändringar i regleringsbrev och andra styrdokument av det slag som föreslås i motion Kr319 (SD).

Sammantaget anser utskottet att regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget är väl avvägt.

Skapande skola (1:3)

Anslaget används för en långsiktig satsning för barn i grundskolan, kallad Skapande skola. Satsningen innebär att skolans kunskapsmål och kulturpolitikens mål om barns och ungdomars rätt till professionell kultur och till eget skapande sammanfaller.

Propositionen

Regeringen föreslår att 151 624 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att anslaget ska tillföras 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag. I *motion Kr319* (SD) föreslår partiet att satsningen ska användas för att bygga ut Skapande skola till att även omfatta förskolan (yrkande 9).

Utskottets ställningstagande

Till regeringens övergripande prioriteringar på kulturområdet hör barns och ungas rätt till kultur. Skapande skola är en långsiktig satsning som byggts ut successivt till att fr.o.m. 2011 omfatta hela grundskolan. Genom denna satsning kan kulturen inlemmas i skolarbetet och möjligheterna därmed öka för alla barn att – oavsett vilka förutsättningar de har – ta del av kulturella upplevelser och ägna sig åt eget skapande. Samtidigt bidrar satsningen till att många kulturskapare och andra kulturaktörer får arbete. Statens kulturråd kommer att följa upp Skapande skola-satsningen och Myn-digheten för kulturanalys planerar att påbörja en studie av verksamheten. Regeringen bör inte gå vidare med en utbyggnad av Skapande skola innan resultatet av uppföljningen och utvärderingen föreligger. Det kan tilläggas att estetisk och konstnärlig verksamhet är en viktig del av förskolans uppdrag (se prop. 2010/11:165 s. 224).

Enligt utskottets uppfattning är nivån på anslaget väl avvägd. Utskottet ställer sig således bakom regeringens förslag och kan inte ansluta sig till förslaget i de motionsyrkanden som är aktuella här.

Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (1:4)

Anslaget används för att finansiera forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet. Medlen används för projekt inom Riksarkivets, Riksantikvarieämbetets och Institutet för språk och folkminnets ansvarsområden. Vidare beräknas under anslaget medel för del av kostnaderna för grundforskning inom naturvetenskap vid Naturhistoriska riksmuseet. Anslaget används även för projekt inom samtliga centrala museers ansvarsområden.

Propositionen

Regeringen föreslår att 36 314 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Stöd till icke-statliga kulturlokaler (1:5)

Anslaget används för stöd till icke-statliga kulturlokaler för ny- eller ombyggnad inklusive handikappanpassning av musei-, teater- och konsertlokaler som tillhör någon annan än staten. Beslut om bidrag fattas av Boverkets samlingslokalsdelegation efter samråd med Statens kulturråd.

Propositionen

Regeringen föreslår att 9 898 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning.

I avsnitt 3 behandlas ett förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att ingå ekonomiska åtaganden för senare år än 2012.

Bidrag till regional kulturverksamhet (1:6)

Anslaget ska användas för bidrag till regionala och lokala kulturverksamheter.

Medlen under anslaget ska användas för följande verksamheter:

- professionell teater-, dans- och musikverksamhet
- museiverksamhet
- biblioteksverksamhet
- konst- och kulturfrämjande verksamhet

- regional enskild arkivverksamhet
- filmkulturell verksamhet
- främjande av hemslöjd.

Statens kulturråd får inom ramen för anslaget finansiera tidsbegränsade utvecklingsinsatser. Anslaget får belastas med vissa kostnader för Kungliga bibliotekets genomförande av det samlade ansvaret för statens stöd och samordning inom biblioteksväsendet.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget ska tillföras 25 miljoner kronor för 2012. Satsningen som är treårig och gäller för åren 2012–2014 är avsedd att öka möjligheterna för kulturverksamhet i hela landet.

Till anslaget överförs 800 000 kronor fr.o.m. 2012 för att kompensera Cirkus Cirkör för minskade hyresintäkter med anledning av att Dans- och Cirkushögskolans cirkusutbildning flyttar från Cirkus Cirkörs lokaler till Dans- och Cirkushögskolans. Medlen överförs från utgiftsområde 16, anslag 2:70 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m. Därmed kompenseras Cirkus Cirkör för totalt 2 miljoner kronor med anledning av de nya hyresförhållandena.

Regeringen föreslår att 1 278 295 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

I *motion Kr320* föreslår Miljöpartiet de gröna att anslaget tillförs 110 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 1). Därav är 10 miljoner kronor avsedda att användas för Kungliga bibliotekets samordnande roll på biblioteksområdet i landet. Motionärerna anser nämligen att det behövs nationella lösningar för t.ex. bibliotekens digitala tjänster, webbtjänster och andra tekniska plattformar för att stimulera biblioteksutveckling och bedriva kvalificerad omvärldsbevakning nationellt och internationellt. Ett liknande yrkande framförs av partiet i *motion Kr329* (MP) yrkande 5. Vidare är 100 miljoner kronor av beloppet avsedda att användas för samverkansmodellen. Med fler län på väg att ansluta sig till modellen är den ökning av resurserna som regeringen föreslår för liten för att det ska gå att uppnå goda resultat, anser motionärerna. I *motion Kr278* (MP) anför partiet att resursförstärkningen syftar till att stödja och utveckla lokala och regionala verksamheter och att säkerställa att kulturella uttryck ger samma möjlighet till deltagande och spridning i alla delar av landet. Detta är enligt motionärerna ett uttryck för en generell strävan att flytta makten och initiativkraften på kulturområdet närmare människorna, vilket riksdagen bör tillkännage för regeringen (yrkande 5).

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* en minskning av anslaget med 50 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Av motionen framgår att minskningen avser stöd till mångkulturell verksamhet och samtidskultur under anslaget.

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr286* att anslaget ska öka med 70 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 2). Av beloppet avsätts 50 miljoner kronor för att möjliggöra fri entré på regionala och kommunala museer. (Motsvarande förslag för statliga museer återfinns nedan under anslag 8:1 Centrala museer: Myndigheter.) För att åstadkomma ett mer jämlikt och långsiktigt hållbart samarbete mellan yrkesverksamma kulturutövare och amatörer föreslår partiet att 10 miljoner kronor av ökningen ska användas för att anställa regionala amatörkulturkonsulenter. Ytterligare 10 miljoner kronor är avsedda för att alla län ska få i uppdrag att inrätta konsulenttjänster inom teater och dans.

Vänsterpartiet föreslår också i *motion Kr286* att anslag 10:1 Filmstöd ska tillföras medel som ska satsas på regionala resurscentrum för film och video (yrkande 2). Ökningen är bl.a. avsedd för Filmpool Nord som föreslås få i uppdrag att bygga upp ett samiskt filmcenter. Vänsterpartiet framför ett likartat förslag även i *motion Kr307* (yrkande 10). Dessa förslag borde rätteligen ha behandlats under förevarande anslag. Men med hänvisning till att motionärerna i sitt budgetförslag har slagit ihop olika filmrelaterade ändamål och således inte preciserat något belopp för resurscentrumen behandlas förslagen nedan under anslag 10:1 Filmstöd.

Bakgrund

Anslaget används bl.a. för den s.k. kultursamverkansmodellen, som fr.o.m. 2011 införs successivt och omfattar sju kulturområden (se nedanstående tabell). Syftet med samverkansmodellen är bl.a. att i enlighet med de nationella kulturpolitiska målen få ett ökat genomslag för regionala prioriteringar och variationer och föra kulturen närmare medborgarna.

I samverkansmodellen ingår fr.o.m. 2011 fyra landsting, nämligen landstingen i Skåne, Västra Götalands, Hallands och Norrbottens län samt i Gotlands kommun. Ytterligare elva landsting har inlett förberedelser för att ingå i modellen fr.o.m. 2012. Enligt lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet får landstingen och Gotlands kommun besluta om fördelning av vissa statliga kulturbidrag under förutsättning att regionala kulturplaner tagits fram. Arbetet med de regionala kulturplanerna ska ske i dialog med länets kommuner, det civila samhället och de professionella kulturskaparna. Statens kulturråd fördelar det statliga stödet till landstingen. En stor förändring är bl.a. att det framöver inte längre är regeringen som utser vilka regionala kulturinstitutioner i samverkanslänen som ska beviljas bidrag. Ansvaret för att fördela de statliga medlen tas över av landstingen.

Kulturrådet har under början av 2011 redovisat ett regeringsuppdrag om de hittills gjorda erfarenheterna av kultursamverkansmodellen. Kulturrådet konstaterar att processen kring genomförandet på det hela taget präglats av öppenhet och vilja till samarbete mellan alla inblandade parter. Av redovisningen framgår att det samverkansråd som inrättats vid Kulturrådet är en positiv del av modellen. I rådet ingår myndigheter och nationella institutioner som berörs av modellen.

Under detta anslag budgeteras även dels medel för regional verksamhet i de län i landet som inte ingår i samverkansmodellen och som således inte heller omfattas av den nya lagen, dels medel för nationell biblioteksverksamhet.

Av nedanstående tabell framgår vilka myndigheter och institutioner som ansvarar för bidragsfördelningen inom sju stödberättigade kulturområden.

Tabell 1 Vem fördelar medlen under anslaget?

Anslaget ska användas för följande verksamheter	Bidragen fördelas av följande organ
– professionell teater-, dans- och musikverksamhet	– Landsting som omfattas av lagen (2011:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. ²
– museiverksamhet	– Kulturrådet fördelar bidrag till övriga regionala teater-, dans- och musikinstitutioner.
	– Landsting som omfattas av den nya lagen (se ovan).
	– Kulturrådet då det gäller bidrag till övriga regionala museiinstitutioner.
– biblioteksverksamhet	– Landsting som omfattas av den nya lagen (se ovan).
	– Kulturrådet då det gäller bidrag till övriga regionala bibliotek.
	– Kungliga biblioteket då det gäller biblioteksväsendets nationella struktur.
– konst- och kulturfrämjande verksamhet (dvs. länskonsulentverksamhet)	– Landsting som omfattas av den nya lagen (se ovan).
	– Kulturrådet då det gäller bidrag till övriga länskonsulenter inom områdena dans, bild, form och mångkultur.
	– Riksteatern då det gäller teaterkonsulenter i län utanför kultursamverkansmodellen.

² Vad som sägs om landsting i lagen gäller även för Gotlands kommun.

Anslaget ska användas för följande verksamheter	Bidragen fördelas av följande organ
– regional enskild arkivverksamhet	– Landsting som omfattas av den nya lagen (se ovan). – Riksarkivet då det gäller bidrag till övriga regionala enskilda arkiv.
– filmkulturell verksamhet	– Landsting som omfattas av den nya lagen (se ovan). – Stiftelsen Svenska Filminstitutet då det gäller bidrag till övriga resurscentrum.
– främjande av hemslojd	– Landsting som omfattas av den nya lagen (se ovan). – Nämnden för hemslojdsfrågor då det gäller bidrag till övriga läns hemslojdskonsulenter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar den uppräknings av anslaget som regeringen föreslår. Denna resursförstärkning bör bl.a. innebära goda möjligheter för de landsting som ingår i kultursamverkansmodellen att utveckla modellen och föra kulturen liksom de kulturpolitiska besluten närmare medborgarna. Förslaget i motion Kr278 (MP) yrkande 5 synes därmed vara tillgodosett.

Utskottet kan inte se att det är motiverat att räkna upp anslaget ytterligare utöver regeringens förslag. Inte heller finns det skäl att dra ner medelsanvisningen till en lägre nivå. Motionsförslaget om neddragning syftar till att minska mångfalden av kulturella uttryck, något som strider mot målen för den förda kulturpolitiken och som skulle resultera i en utarmning av kulturutbudet. Motionsyrkandena kan inte tillstyrkas.

Det anförda innebär att utskottet inte är berett att tillföra anslaget särskilda medel för Kungliga bibliotekets samordningsroll på biblioteksområdet. Utskottet erinrar om att Kungliga biblioteket tillfördes 3 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för sin nya roll.

Därmed ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Myndigheten för kulturanalys (1:7)

Anslaget används för förvaltningskostnader för Myndigheten för kulturanalys samt för forsknings- och utvecklingsinsatser på kulturområdet. Myndigheten för kulturanalys har till uppgift att, med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen, utvärdera, analysera och redovisa effekter av förslag och genomförda åtgärder samt analysera utvecklingen inom kulturområdet.

Propositionen

Regeringen föreslår att 9 440 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Skapande äldreomsorg (99:1, nytt anslag)

Motionerna

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr319* en nationell satsning på kultur för äldre snarlik den som finns i Norge: Kulturelle spaserstokken. Enligt motionärerna skulle en bidragsfond för skapande äldreomsorg hjälpa till att permanenta och lyfta kommunernas befintliga satsningar på samma sätt som skolornas kulturverksamhet har förstärkts och nått nya nivåer tack vare Skapande skola (yrkande 10). I *motion Kr330* föreslår Sverigedemokraterna att 30 miljoner kronor ska avsättas för detta ändamål.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att hela befolkningen – oavsett ålder – kan nås av olika kulturella uttryck. Detta har formulerats i de kulturpolitiska mål som riksdagen ställde sig bakom hösten 2009 och som bl.a. anger att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kulturpolitiken ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser och bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. I detta syfte har regeringen nyligen beslutat att satsa 30 miljoner kronor på kultur för äldre. Medlen ska fördelas av Statens kulturråd.³ Förslaget i motionen kan därmed i viss mån anses vara tillgodosett. Det får emellertid bli en fråga för regeringen att i kommande budgetarbete göra avvägningar mellan olika angelägna bidragsändamål och i det sammanhanget bedöma om en särskild satsning på kultur för äldre ska permanentas. Utskottet kan således inte ansluta sig till motionsförslaget.

Teater, dans och musik

Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen (2:1)

Anslaget används för bidrag till fem riksinstitutioner på teater-, dans- och musikområdet, nämligen de två nationalscenerna Operan och Dramaten samt Riksteatern, Dansens Hus och Drottningholms slottsteater. Vidare anvisas bidrag till Voksenåsen, dvs. Norges nationalgåva till Sverige, under anslaget.

³ Medlen har anvisats under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg anslag 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken.

Propositionen

Regeringen föreslår att bidraget till Operan ska minskas med 3 046 000 kronor till följd av att tidigare tidsbegränsade medel upphör. Sammantaget uppgår bidraget till Operan till 433 408 000 kronor för 2012.

Regeringen föreslår att bidraget till Dramaten tillförs 1,4 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för verksamheten vid Unga Dramaten. Sammantaget uppgår bidraget till Dramaten till 221 042 000 kronor för 2012.

Bidraget till Riksteatern föreslås minska med 1,4 miljoner kronor till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet. Sammantaget uppgår bidraget till Riksteatern till 253 353 000 kronor för 2012.

Bidraget till Dansens Hus föreslås uppgå till 22 921 000 kronor för 2012.

Bidraget Drottningholms Slottsteater föreslås uppgå till 10 881 000 kronor för 2012.

För Voksenåsen uppgår bidraget till 10 129 000 kronor för 2012.

Sammantaget föreslår regeringen att 951 734 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inte något att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål (2:2)

Under anslaget beräknas medel för bidrag till den fria scenkonsten samt arrangerande musikföreningar, stöd till produktion och distribution av fonogram, bidrag till vissa aktörer av kulturpolitiskt intresse, bidrag till samverkan med tonsättare m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget ska öka med 23 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för att stärka den fria scenkonsten, varav 14 miljoner kronor avser det fria musiklivet. Sammantaget föreslår regeringen att 189 503 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

I *motion Kr297* föreslår Socialdemokraterna en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 1). Av ökningen avser 10 miljoner kronor stödet till de fria grupperna för att kulturskaparna fritt och självständigt ska få möjlighet att utveckla sin konstform. Vidare är 10 miljoner kronor avsedda för att öka arrangörsstödet. Av motionen framgår att motionärerna föreslår att Statens kulturråd vid sin fördelning av stödet ska prioritera arrangörsföreningar som arbetar med att presentera svensk folkmusik och folk- respektive konstmusik med rötter i andra kulturer än den västerländska samt jazzmusik.

I *motion Kr307* föreslår Vänsterpartiet att teaterscenen Unga Klara i Stockholm ska få det nationella ansvaret för barn- och ungdomsteater (yrkande 4). I detta syfte föreslår partiet i *motion Kr286* att anslaget ska öka med 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Med anledning av Vänsterpartiets förslag finns det anledning att påminna om att utskottet våren 2011 avstyrkte motionsyrkanden som syftade till att Unga Klara skulle bli en nationell scen för barn- och ungdomsteater.⁴ Emellertid råder det inte någon tvekan om att Unga Klaras produktion i många avseenden har varit nyskapande och gått i bräschen för barn- och ungdomsteatern och att dess verksamhet är av såväl nationellt som internationellt intresse. Detta har också uppmärksammats av regeringen som i både 2010 och 2011 års regleringsbrev för Statens kulturråd har pekat ut Unga Klara som en verksamhet som ska beviljas statligt stöd, vilket får ses som ett erkännande av denna teaterscens betydelse.⁵

Vidare vill utskottet med anledning av förslagen i *motion Kr297 (S)* understryka att arrangörsledet i hög grad bidrar till att sprida kulturen i hela landet och att den fria scenkonsten utgör en viktig del av kulturlivet som bidrar till förnyelse och mångfald. Denna uppfattning torde delas av regeringen som föreslagit en höjning av anslaget med 23 miljoner kronor fr.o.m. 2012.

Enligt utskottets uppfattning är nivån på anslaget väl balanserad. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget. Det innebär att här aktuella motionsförslag om ytterligare höjning av anslaget inte kan tillstyrkas.

I avsnitt 3 behandlas ett förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att ingå ekonomiska åtaganden för senare år än 2012.

Statens musikverk (2:3)

Under anslaget anvisas medel för Statens musikverks förvaltningskostnader, projektverksamhet inom musikområdet och kostnader för avveckling av Stiftelsen Svenska rikskonserter. Statens musikverk ska främja ett varierat musikaliskt utbud, präglat av konstnärlig förnyelse och hög kvalitet i hela landet. Myndigheten ska dokumentera, bevara, främja, bygga upp kunskap om och tillgängliggöra teaterns, dansens och musikens kulturarv.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget ska minska med 16,5 miljoner kronor fr.o.m. 2012 till följd av att omprioriteringar görs till det fria musiklivet. Från anslaget omprioriteras även 180 000 kronor fr.o.m. 2012 till Riksarki-

⁴ Bet. 2010/11:KrU6.

⁵ För 2010 erhöll Unga Klara 3 miljoner kronor. För 2011 räknades stödet upp till 3 150 000 kronor.

vet för att finansiera Samordningssekretariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet. Sammantaget föreslår regeringen att 104 062 000 kronor anvisas under anslaget.

Motionen

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att anslaget ska öka med 5 miljoner kronor. Av motionen framgår det att partiet vill satsa på att bevara och levandegöra det svenska kulturarvet bl.a. genom ett utökat stöd till kulturarvsbevarande institutioner.

Utskottets ställningstagande

Den 1 maj 2011 inledde Statens musikverk sin verksamhet och övertog då uppgifter som tidigare legat på Statens musiksamlingar och Stiftelsen Svenska rikskonserter. En stor och viktig uppgift för myndigheten framgent är givetvis att främja och tillgängliggöra teaterns, dansens och musikens kulturarv. Utskottet är emellertid inte berett att som föreslås i *motion Kr330 (SD)* höja anslagsnivån utan ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget. Motionsförslaget kan således inte tillstyrkas.

Litteraturen, läsandet och språket

Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter (3:1)

Anslaget används för stöd till utgivning och spridning av litteratur och kulturtidskrifter, stöd till insatser för att främja läsning samt ett litteraturpris till Astrid Lindgrens minne.

Propositionen

Regeringen föreslår att 123 682 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att anslaget ska minska med 47 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. I *motion Fi242* menar motionärerna att det är tveksamt om staten på detaljnivå ska peka ut vilka tidningar och böcker som ska stödjas, och de föreslår därför att statsbidraget till kulturtidskrifter ska slopas. Vidare bör – med undantag för statsbidraget till böcker på de nationella minoritetsspråken – stora besparingar göras på litteraturstödet. I *motion Kr319 (SD)* föreslår partiet att litteraturstödet till böcker på invandrarspråk ska avvecklas (yrkande 8). Vidare yrkar Sverigedemokraterna att de medel som Kulturrådet har att fördela till läsfrämjande projekt för barn och unga bör ökas (yrkande 12).

I *motion Kr286* föreslår Vänsterpartiet att anslaget ska öka med 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 2). Av ökningen avser 5 miljoner kronor stöd till En bok för alla AB som bör ges ett förnyat och breddat uppdrag. Vidare föreslår partiet att litteraturstödet ska höjas med 5 miljoner kronor, eftersom det spelar en stor roll för den litterära mångfalden. Inte minst gäller detta för icke-kommersiella genrer som poesi, översatt skönlitteratur, litteratur på de nationella minoritetsspråken, teckenspråket och större invandrarspråk. Även i *motion Kr307* föreslår Vänsterpartiet att En bok för alla ska ges ett förnyat och breddat uppdrag (yrkande 16). Motionärerna påminner om att En bok för alla med statligt stöd har bedrivit läsfrämjande insatser och gett ut kvalitetslitteratur till rimliga priser.

Bakgrund

Våren 2011 tillsatte regeringen en kommitté med uppdrag att analysera litteraturens ställning i Sverige (Ku 2011:04). Av utredningsdirektiven (dir. 2011:24) framgår att kommittén, som kallar sig Litteraturutredningen, ska analysera bl.a. läsfrämjande insatser och utvecklingen av bokmarknaden. När det gäller bokmarknaden ska bl.a. mångfalden i utgivningen av och tillgängligheten till översatt och på svenska utgiven fack- och skönlitteratur samt litteratur på andra språk analyseras. Både produktions-, distributions- och försäljningsledet bör därvid beaktas. Kommittén ska bedöma om utvecklingen inneburit en minskad bredd när det gäller tillgången för konsumenterna till kvalitetslitteratur inom kulturpolitiskt relevanta genrer. Vidare ska kommittén analysera hur fördelningen av det statliga stödet till utgivning och spridning av litteratur utvecklats över tid, t.ex. vad gäller antal litteraturstödda titlar, genrer och utgivande förlag. Utifrån analysen ska kommittén bedöma om det statliga stödet på ett effektivt sätt bidrar till en utgivning som präglas av mångfald, kvalitet och fördjupning. Om det är motiverat ska kommittén föreslå förändringar av de statliga stödordningarna. Kommittén ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 1 september 2012.

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2011 att 3 miljoner kronor per år ska avsättas under perioden 2012–2014 för insatser som syftar till att stärka bokens ställning och mångfalden på bokmarknaden, t.ex. vad gäller kvalitetslitteratur i översättning från andra språk. Medlen anvisas under anslag 1:2. Litteraturutredningen har nyligen – i enlighet med sitt uppdrag – lämnat följande förslag till regeringen om fördelning av medlen för 2012.

- För att stärka det läsfrämjande arbetet föreslås 1 miljon kronor till nya former för samarbete mellan folkbiblioteken och det civila samhällets organisationer i det läsfrämjande arbetet.
- För att stödja den fysiska bokhandeln som förmedlare av kvalitetslitteratur föreslås ett riktat stöd på totalt 1 miljon kronor för litterära evenemang i bokhandeln.

- Ett stöd på 1 miljon kronor föreslås för elektronisk utgivning av tidigare utgivna titlar. Syftet är att främja tillgången till svenskspråkig kvalitetslitteratur.

Utskottets ställningstagande

Kulturutskottet avstyrkte våren 2011 motionsyrkanden som syftade till läsfrämjande insatser från statens sida, däribland förslag som rörde En bok för alla AB.⁶ Utskottet, som inte är berett att förorda att särskilda medel anvisas för En bok för alla verksamhet, vill än en gång påminna om den möjlighet som finns för En bok för alla AB att ansöka om statsbidrag från Statens kulturråd för läsfrämjande projekt.

Som redovisats i det föregående pågår ett utredningsarbete på litteraturområdet, som i hög grad berör de frågor som förs fram i här aktuella motioner. Resultatet av det arbetet bör inte föregripas genom ändringar av nivån på anslaget eller villkoren för bidragsfördelningen.

Utskottet är således inte berett att vare sig minska eller öka anslaget i förhållande till regeringens förslag. Inte heller kan utskottet förorda en omfördelning av medel inom anslaget. Här aktuella motionsyrkanden kan inte biträdas.

I avsnitt 3 behandlas ett förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att ingå ekonomiska åtaganden för senare år än 2012.

Talboks- och punktskriftsbiblioteket (3:2)

Anslaget används för Talboks- och punktskriftsbibliotekets (TPB) förvaltningskostnader och verksamhet. TPB är en statlig myndighet som i samverkan med andra bibliotek ska arbeta för att personer med funktionsnedsättning får tillgång till litteratur som de kan ta del av. TPB svarar även för att högskolestuderande personer med funktionsnedsättning i form av läshan-dikapp förses med tillgänglig studielitteratur.

Propositionen

Anslaget minskas med 350 000 kronor för 2012. Vidare omprioriteras 128 000 kronor till Riksarkivet fr.o.m. 2012 för att finansiera verksamheten vid Samordningssektariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet. Sammantaget föreslår regeringen att 85 781 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

⁶ Bet. 2010/11:KrU8.

Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (3:3)

Anslaget används för bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (Centrum för lättläst). Enligt stadgarna har stiftelsen till ändamål att äga och ge ut en nyhetstidning för personer med funktionsnedsättning samt att ge ut lättlästa böcker (LL-böcker). Verksamheten ska bedrivas utan vinstsyfte och inom ramen för det avtal som träffas mellan staten och stiftelsen. Det gällande avtalet löper t.o.m. den 31 december 2011.

Propositionen

Regeringen föreslår att 16 698 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Institutet för språk och folkminnen (3:4)

Anslaget används till förvaltningskostnader för Institutet för språk och folkminnen. Institutet är en central myndighet på språkets område som har till uppgift att bedriva språkvård och på vetenskaplig grund öka, levandegöra och sprida kunskaper om språk, dialekter, folkminnen, namn och språkligt burna kulturarv i Sverige. Vidare ska institutet bedriva forskning och delta i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde. Institutets verksamhet bedrivs i Uppsala, Lund, Göteborg, Umeå och Stockholm.

Propositionen

Från anslaget omprioriteras 79 000 kronor fr.o.m. 2012 till Riksarkivet för att finansiera verksamheten vid Samordningssekretariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Sammantaget föreslår regeringen att 53 379 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Motionen

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor. Av motionen framgår det att partiet vill satsa på att bevara och levandegöra det svenska kulturarvet bl.a. genom ett utökat stöd till kulturarvsbevarande institutioner.

Utskottets ställningstagande

Utan tvekan är de uppgifter som Institutet för språk och folkminnen har på kulturarvsområdet betydelsefulla för medborgarna, inte minst genom att de bidrar till att ge oss perspektiv på vår egen tid. Utskottet är emellertid inte berett att förorda en ökning som föreslås i motion Kr330 (SD) utan ställer sig i stället bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Bildkonst, arkitektur, form och design

Statens konstråd 4:1

Anslaget används för Statens konstråds förvaltningskostnader. Konstrådet har till uppgift att verka för att konsten blir ett naturligt och framträdande inslag i samhällsmiljön genom att förvärva god samtidskonst till statens byggnader och andra lokaler för statlig verksamhet, medverka till att konst tillförs även andra gemensamma miljöer än sådana som brukas av staten och sprida kunskap om konstens betydelse för en god samhällsmiljö.

Propositionen

Från anslaget omprioriteras 12 000 kronor till Riksarkivet fr.o.m. 2012 för att finansiera verksamheten vid Samordningssekretariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet. Regeringen föreslår att 7 855 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionen

I *motion Kr330* föreslår Sverigedemokraterna utan någon närmare precisering en ökning av anslaget med 1 miljon kronor utöver regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inte tillstyrka någon uppräkningsökning av anslaget utan ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön (4:2)

Under anslaget beräknas medel för konstförvärv som beslutas av Statens konstråd.

Propositionen

Regeringen föreslår att 33 100 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i *motion Kr297* att anslaget ska öka med 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Genom denna ökning skapas fler arbetstillfällen för konstnärer (yrkande 1).

I *motion Kr330* föreslår Sverigedemokraterna att anslaget ska minskas med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Av motionen framgår att minskningen avser stöd till samtidskultur.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att de nationella kulturpolitiska målen bl.a. syftar till att inte enbart kultursektorn utan hela samhället ska präglas av en rikedom av kulturuttryck. Utskottet kan därför inte ansluta sig till förslaget om att minska anslaget som föreslås i motion Kr330 (SD). Utskottet är inte heller berett att förorda en ökning av anslaget som föreslås i motion Kr297 (S). I stället ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

I avsnitt 3 behandlas ett förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att ingå ekonomiska åtaganden för senare år än 2012.

Nämnden för hemslöjdsfrågor (4:3)

Anslaget används för förvaltningskostnader vid Nämnden för hemslöjdsfrågor och för bidrag till rikshemslöjds konsulenternas verksamhet, Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund och projekt inom hemslöjdsområdet. Tillväxtverket svarar för nämndens medelsförvaltning och personaladministration.

Propositionen

Regeringen föreslår att 11 355 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Motionen

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att anslaget ska tillföras 5 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Av motionen framgår det att partiet vill satsa på att bevara och levandegöra det svenska kulturarvet bl.a. genom ett utökat stöd till kulturarvsbevarande institutioner.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att medel till länshemslöjds konsulenterna numera anvisas under anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet.

Utskottet noterar att motionärerna föreslår en mycket kraftig ökning, nära 45 %, av anslaget, vilket förefaller orealistiskt. Utskottet kan inte tillstyrka förslaget utan ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Bidrag till bild- och formområdet (4:4)

Under anslaget beräknas medel för bidrag till bild- och formområdet, såsom statsbidrag till kulturella ändamål, statsbidrag till vissa utställare inom bild- och formområdet och konsthantverkskooperativ samt statligt utrustningsbidrag till kollektivverkstäder. Anslaget används även för bidrag till folkparkerna och vissa samlingslokalhållande organisationer för konstförvärv.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget tillförs 1 miljon kronor fr.o.m. 2012 för att möjliggöra förstärkt stöd till aktörer på bild- och formområdet. Sammantaget föreslår regeringen att 28 199 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Miljöpartiet de gröna föreslår i *motion Kr320* att Statens kulturråds förvaltningsanslag ska tillföras 8 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Av motivtexten i motionen framgår att ökningen avser bidraget till utställningsersättning. Eftersom bidragsmedlen för ersättningen anvisas under detta anslag, bör även yrkandet behandlas under detta anslag. I motionen hävdas att konstnärer vittnar om att de inte får ersättning enligt det nyligen träffade avtalet om medverkans- och utställningsersättning. Ökningen av anslaget är avsedd att säkerställa att staten blir en normerande kraft i detta sammanhang (yrkande 1).

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr286* att anslaget ska öka med 10 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Ökningen är avsedd för att höja utställningsersättningen och stödet till kollektivverkstäder (yrkande 2).

Bakgrund

Under 2008 godkändes ett nytt ramavtal för konstnärers medverkan och ersättning vid utställning, medverkans- och utställningsavtalet (MU-avtalet). På uppdrag av regeringen förhandlades avtalet fram mellan Statens kulturråd och företrädare för bildkonstorganisationer och gäller för statliga myndigheter, institutioner eller andra arrangörer som erhåller statliga bidrag för sin verksamhet. Avtalet har medfört en generell ökning av ersättningsnivåerna och även att beräkningsgrunderna för all slags bildkonst har moderniserats och ersättningarna breddats till att även gälla konceptuell konst och videokonst. Avtalet fungerar även som en förebild för andra offentliga och privata utställare.⁷

Av regleringsbrevet framgår att statliga konstinstitutioner, bl.a. Moderna museet och Arkitekturmuseet, särskilt ska redovisa för regeringen ersättningar som utbetalats till konstnärer i enlighet med MU-avtalet.

⁷ Budgetpropositionen för 2010 utgiftsområde 17 s. 75.

Kulturrådet har tidigare under förevarande anslag fördelat särskilda bidrag för utställningsersättning till bl.a. konstfrämjandeorganisationer, regionala museer, vissa utställare och arrangerande konstföreningar. Från och med 2010 ges inte längre några sådana särskilda bidrag. I stället inkluderas ersättningen i det ordinarie verksamhetsstödet till utställningsarrangörer, museer och främjandeorganisationer som ansöker om bidrag från Kulturrådet.

Bidrag till *kollektivverkstäder* fördelas av Kulturrådet i enlighet med föreskrifterna i förordningen (1998:1370) om statligt utrustningsbidrag till kollektivverkstäder. För 2010 utbetalade Kulturrådet 1 442 550 kronor för detta ändamål.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar den ökning av anslaget som regeringen föreslår fr.o.m. 2012 och som är avsedd som en förstärkning av stödet till särskilda utställare.

Med anledning av vad som framförs i motion Kr320 (MP) om att konstnärer inte alltid får den utställningsersättning som de har rätt till vill utskottet framhålla att Kulturrådet tillsatt en referensgrupp som följer upp MU-avtalet från 2008. Gruppen består av ledamöter från Moderna museet och Riksutställningar samt de konstnärsorganisationer som omfattas av avtalet.⁸

Utskottet är inte berett att förorda en ökning av anslaget i enlighet med yrkandena i här aktuella motioner utan ställer sig i stället bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

Kulturskaparnas villkor

Konstnärsnämnden (5:1)

Anslaget används för Konstnärsnämndens förvaltningskostnader. Nämnden har till uppgift att besluta om statliga ersättningar och bidrag till bild-, form-, musik-, teater-, dans- och filmkonstnärer. Nämnden ska vidare hålla sig underrättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden samt löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet. Konstnärsnämnden fördelar även stöd till produktion av kortfilm under anslag 10:1 Filmstöd.

Propositionen

Regeringen föreslår att 18 236 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

⁸ Statens kulturråds budgetunderlag för 2012–2014.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Ersättningar och bidrag till konstnärer (5:2)

Anslaget används för ersättningar och bidrag inom bild-, form-, musik-, teater-, dans-, ord och filmområdet. Konstnärsnämnden är huvudansvarig myndighet för bidragsgivning inom området. Styrelsen för Sveriges bildkonstnärsfond, som är en del av Konstnärsnämnden, fördelar bl.a. ersättning till bild- och formkonstnärer för att deras verk i offentliga institutioners ägo visas för allmänheten eller används på annat allmännyttigt sätt (visningsersättning). Den individuella visningsersättningen fördelas av Bildkonst Upphovsrätt i Sverige (BUS) på basis av det offentliga innehavet av konstnärens verk. Bibliotekersättning till upphovsmän av litterära verk för användning av deras verk genom de svenska folk- och skolbiblioteken fördelas av Sveriges Författarfond. Övriga bidrag till konstnärer fördelas i första hand av Konstnärsnämnden.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget ska tillföras 2 miljoner kronor för 2012 för att Konstnärsnämnden ska inrätta en struktur för internationellt kulturutbyte på musikområdet. Avsikten är att satsningen ska vara treårig. Därutöver tillförs anslaget 1,2 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för bibliotekersättningen bl.a. till följd av ökad utlåning vid folk- och skolbiblioteken. Sammantaget föreslår regeringen att 331 954 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Miljöpartiet de gröna föreslår i *motion Kr320* att anslaget ska tillföras sammanlagt 72 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 1). Av ökningen avsätts 8 miljoner kronor för att göra samtliga stipendier som Konstnärsnämnden delar ut skattepliktiga och pensionsgrundande. Vidare föreslår partiet att 64 miljoner kronor ska avsättas för att räkna upp bibliotekersättningen till 2 kronor per hemlån av originalverk.

Även i *motion Kr329* tar Miljöpartiet de gröna upp bibliotekersättningen. Motionärerna anser att det är viktigt att nivån på bibliotekersättningens storlek upprätthålls och utvecklas för att därmed skapa goda förutsättningar för en levande litteraturproduktion i Sverige. Partiet säger sig se tendenser hos regeringen att se på ersättningen som ett statligt bidrag som regeringen själv kan bestämma storleken på. Partiet yrkar därför att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uttala att förhandlingsrätten rörande bibliotekersättningen ska kvarstå (yrkande 9).

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr286* att anslaget ska tillföras 29 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 2). Av beloppet avser 20 miljoner kronor en ökning av bidraget till Teater-, Dans- och Musikallianserna, vilket har behandlats ovan under anslag 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete. Vidare föreslår Vänsterpartiet att 8 miljoner kronor ska tillföras anslaget för att kunna höja biblioteksansättningen med 10 %. Slutligen vill partiet återuppta möjligheten att bevilja statlig inkomstgaranti för konstnärer och avsätter 1 miljon kronor för ändamålet.

I *motion Kr307* hävdar Vänsterpartiet att regeringen sagt sig se brister i den förhandlingsordning som gäller mellan regeringen och de litterära upphovsmännen och efterlyst någon form av bidragssystem i stället. Motionärerna yrkar därför att riksdagen ska uttala att biblioteksansättningens förhandlingsordning ska värnas och respekteras (yrkande 15). Vidare yrkas i samma motion att riksdagen ska uttala att den statliga inkomstgarantin för konstnärer ska återinföras (yrkande 18).

Bakgrund

Stipendier och inkomstgarantier

Konstnärsnämnden uppger i sin årsredovisning för 2010 att ett- och tvååriga arbetsstipendier, s.k. punktstipendier, är skattefria, medan fleråriga löpande stipendier enligt inkomstskattelagen (1999:1229) är beskattade. På de beskattade stipendierna betalas pensionsavgift. Stipendier kan inte räknas med i den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) som bl.a. är underlag för sjukpenning, sjuklön och föräldrapenning. Orsaken är att stipendiet inte är inkomst av tjänst men därmed inte heller dras in vid sjukdom eller föräldraledighet.

Projektbidrag är skattepliktig inkomst för mottagaren. Om bidraget tas ut som lön av mottagaren blir det även pensionsgrundande. Om det används för att avlöna andra medverkande i projektet ska mottagaren betala in skatt och sociala avgifter för dem.

Inkomstgarantierna infördes 1976 och ersatte därmed bidragsformen konstnärbelöning som gällt sedan 1964. Innehavare av inkomstgarantierna utsågs av styrelsen för Sveriges författarfond (dramatiker, författare, översättare och kulturjournalister) och Konstnärsnämnden (övriga konstnärer).

Våren 2010 beslutade riksdagen att godkänna en successiv avveckling av inkomstgarantier för konstnärer och att medel som efter hand frigörs ska överföras till pensiongrundande långtidsstipendier (prop. 2009/10:183, bet. 2009/10:KrU12, rskr. 2009/10:285).

Biblioteksansättningen

Enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) får ett exemplar av ett litterärt verk fritt spridas vidare sedan det med upphovsmannens samtycke har överlåtits. Detta betyder att

bibliotek som har köpt in en bok har rätt att låna ut den; författaren kan inte motsätta sig det och har ingen laglig rätt till ersättning. Detta är en kulturpolitiskt motiverad inskränkning i upphovsrättslagen för att värna allmänhetens tillgång till litteratur genom den fria biblioteksutlåningen.

Sedan 1954 får dock de svenska litterära upphovsmännen i stället en statlig och offentligrättslig ersättning för biblioteksutnyttjandet av deras alster.

Sveriges författarfond förmedlar den statliga biblioteksersättningen till upphovsmännen för användningen av deras verk genom de svenska folk- och skolbiblioteken. Sedan 1985 finns en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges författarförbund, Föreningen Svenska Tecknare och Svenska Fotografers förbund om rätt till förhandlingar om biblioteksersättningens grundbelopp. Förhandlingar förs årligen mellan parterna. Om parterna inte kan komma överens finns en medlingsmöjlighet.

Den totala ersättningen från staten bygger dels på det s.k. grundbelopp som fastställts för varje boklån, dels på statistik över utlåningen från folkbiblioteken.

Utskottets ställningstagande

Av budgetpropositionen för 2012 framgår att medlingsmöjligheten utnyttjades vid förhandlingarna om 2011 års ersättning, dock utan att resultera i ett avtal mellan parterna om grundbeloppets storlek (prop. s. 32). Regeringen har därför i enlighet med den ursprungliga överenskommelsen fastställt grundbeloppet för hemlån av originalverk till 1 krona och 33 öre för 2011, vilket är en höjning med 1 öre. Den totala biblioteksersättningen för 2011 beräknas därmed till 127,9 miljoner kronor, vilket är en höjning med 1,4 miljoner kronor jämfört med fjolåret.

Nyligen avslutades förhandlingarna om biblioteksersättningens grundbelopp för 2012 och 2013. Regeringen har därefter godkänt en överenskommelse med upphovsmännens organisationer som innebär att grundbeloppet höjs med 2 öre till 1 krona och 35 öre för 2012 och med ytterligare 2 öre till 1 krona och 37 öre för 2013. För 2012 blir den totala biblioteksersättningen drygt 134 miljoner kronor, vilket är en höjning med ca 6,3 miljoner kronor jämfört med 2011. Höjningen är delvis en följd av att utlåningen av böcker på biblioteken har ökat under senare år.

Kulturdepartementet och upphovsmännens organisationer har även enats om att bilda en gemensam arbetsgrupp som bl.a. ska se över förutsättningarna för statistik och underlag som används som grund för biblioteksersättningen.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen om biblioteksersättningens storlek.⁹

⁹ Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 17 s. 32.

Den tidigare nämnda Litteraturutredningen har bl.a. i uppdrag att överväga om förhandlingsordningen fortfarande är tidsenlig eller om den kan ersättas med ett annat förfarande som ger de berörda grupperna insyn i för dem viktiga processer (dir. 2011:24). Enligt utskottets uppfattning bör resultatet av kommitténs arbete inte föregripas.

Två av Vänsterpartiets yrkanden går ut på att återinföra inkomstgarantierna för konstnärer. I motsats till motionärerna ser utskottet positivt på att dessa garantier nu successivt avvecklas. Det innebär bl.a. att medelsanvändningen under anslaget i fortsättningen kommer att bli mer flexibel och att fler professionella konstnärer kommer att kunna få stöd som är pensionsgrundande. I detta sammanhang bör också nämnas att långtidsstipendierna – liksom hittills inkomstgarantierna – tilldelas konstnärer som under en längre tid kunnat uppvisa ett arbete av hög kvalitet. Stipendierna bör därför även ses som ett erkännande av den enskilda konstnärens verksamhet.

Det anförda leder utskottet fram till att här aktuella motionsyrkanden inte kan tillstyrkas och att utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

I avsnitt 3 behandlas ett förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att ingå ekonomiska åtaganden för senare år än 2012.

Reformerat pensionssystem för scenarbetare (99:2, nytt anslag)

Motionerna

I *motion Kr319* framhåller Sverigedemokraterna att pensionssystemet för scenkonstnärer inte är anpassat för kultursektorn, där temporära anställningar på frilansbasis för enskilda uppsättningar är mycket vanliga. Den tidiga pensionsåldern för scenkonstnärer ställer krav på större pensionspremier och resulterar i oförutsägbara kostnader för arbetsgivarna samtidigt som scenkonstnärerna inte kan garanteras pensioner på en nivå som motsvarar de premier som betalats in för dem. Ett nytt pensionssystem bör därför inrättas i enlighet med de förslag som lagts fram i en statlig utredning (yrkande 13). I *motion Kr330* (SD) föreslår partiet att 100 miljoner kronor ska avsättas för detta ändamål för 2012.

Bakgrund

Riksdagen har genom ett tillkännagivande uttalat att regeringen bör vidta åtgärder vad gäller pensionsvillkoren inom scenkonsten (bet. 2008/09:KrU1, rskr. 2008/09:92). En särskild utredare har på regeringens uppdrag genomfört en översyn av regleringen av tjänstepensioneringen för de anställda vid vissa statsunderstödda teater-, dans- och musikinstitutioner i betänkandet *Nytt pensionssystem för den statsunderstödda scenkonsten* (SOU 2009:50). I betänkandet lämnas förslag om att arbetsmarknadens parter bör ansvara för scenkonstnärernas pensionsvillkor, i likhet med vad

som gäller på arbetsmarknaden i övrigt. Statens huvudsakliga ansvar föreslås fortsättningsvis ha sin utgångspunkt i att stödja scenkonstnärernas eventuella omställningsbehov.

Betänkandet har remissbehandlats och beretts inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att scenkonstpensionerna har diskuterats under snart två decennier och att det är önskvärt att frågan snarast kan få sin lösning. Utskottet är emellertid inte berett att tillmötesgå motionärerna på denna punkt genom att inrätta ett nytt anslag. Utskottet kan nämna att det av Scenkonstpensionsutredningens betänkande framkom att kostnaderna för att genomföra utredningens förslag är höga, enligt beräkningar sammanlagt 700 miljoner kronor under den första 6-årsperioden. Det handlar emellertid om uteblivna inkomster för statskassan och inte om utgifter under utgiftsområde 17. Inbetalningarna av pensionspremier från scenkonstinstitutionerna till inkomstitteln Statliga pensionsavgifter skulle nämligen minska markant. Motionen bör inte bifallas av riksdagen.

Motionsyrkanden med krav på att pensionsfrågan ska lösas långsiktigt behandlas i ett senare avsnitt i betänkandet (avsnitt 6).

Arkiv

Riksarkivet (6:1)

Anslaget används för förvaltningskostnader för Riksarkivet som är statlig arkivmyndighet med särskilt ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet. Sedan den 1 januari 2010 är de självständiga landsarkiven avvecklade och ingår numera som avdelningar inom Riksarkivet. De organisatoriskt självständiga arkiven Stockholms stadsarkiv och Värmlandsarkivet har funktion som landsarkiv inom Stockholms län respektive Värmlands län. Vid Riksarkivet finns en nämnd för heraldisk verksamhet och en nämnd för enskilda arkiv.

Proposition

Anslaget minskas med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2012 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet, vilket även aviserades i budgetpropositionen 2011.

Riksarkivet tillfördes 960 000 kronor för 2011 för att långsiktigt förvalta Estoniasamlingen. Dessa medel minskas till 400 000 kronor för åren 2012–2016.

Anslaget ökas med 1 472 000 kronor fr.o.m. 2012 för mottagandet av arkivmaterial från Sveriges Domstolar.

Anslaget tillförs 2 846 000 kronor för Samordningssektariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att 346 188 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag väl avvägda. Därmed ansluter sig utskottet till regeringens förslag till medelsanvisning.

Kulturmiljö

Riksantikvarieämbetet (7:1)

Riksantikvarieämbetet (RAÄ) är förvaltningsmyndighet för frågor om kulturmiljö och kulturarv. RAÄ har bl.a. till uppgift att verka för att kulturvärdena i bebyggelsen och i landskapet tas till vara, att bevaka kulturmiljöintresset vid samhällsplanering och byggande och att verka för ett försvarat och bevarat kulturarv och ett hållbart samhälle med goda livsmiljöer. Dessutom ska RAÄ utföra arkeologiska undersökningar och samordna frågor om konservering och vård av byggnader, föremål och annat kulturhistoriskt material.

Propositionen

Regeringen föreslår att Riksantikvarieämbetet tillförs 1 miljon kronor fr.o.m. 2012 för ökat stöd till ideella organisationer inom kulturmiljöområdet. Från anslaget omprioriteras 316 000 kronor fr.o.m. 2012 till Riksarkivet för att finansiera Samordningssektariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Regeringen föreslår att 213 657 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

I propositionen redovisas även att regeringen inom ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv föreslår en ny arbetsmarknadspolitisk satsning på kulturarvsstöd, Kulturarvslyftet, under åren 2012–2014.

Motionen

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* en satsning på bevarandet och levandegörandet av det svenska kulturarvet genom utökat stöd till bl.a. Riksantikvarieämbetet. Partiet anslår 40 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd och ansluter sig inte till Sverigedemokraternas förslag om en ökning på närmare 19 % av förvaltningsanslaget.

Utskottet noterar med glädje, mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande våren 2011 om behovet av insatser (bet. 2010/11:KrU10, rskr. 2010/11:285), att regeringen nu föreslår ett kulturarvslyft under perioden 2012–2014 med finansiering inom ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Riksantikvarieämbetet kommer enligt förslaget att få i uppdrag att administrera satsningen och även få viss ersättning för den ökade administrationen. Totalt föreslås Riksantikvarieämbetet få disponera 270 miljoner kronor under perioden för handledarstöd och administration.

Utskottet kommer senare i betänkandet i avsnitt 6 att behandla motionsyrkanden med anledning av den nya satsningen.

Bidrag till kulturmiljövård (7:2)

Bidrag till kulturmiljövård lämnas för insatser som bidrar till att kulturmiljön bevaras och görs tillgänglig. Anslaget används även för att täcka kostnaderna för vissa arkeologiska undersökningar och för arbetet med att ta till vara fornfynd.

En ny förordning (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer trädde i kraft den 1 januari 2011.

Propositionen

Regeringen föreslår att 251 718 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionen

I *motion Kr330* föreslår Sverigedemokraterna att anslaget ökas med 160 miljoner kronor som en del i partiets satsning på bevarandet och levandegörandet av det svenska kulturarvet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att den satsning på kulturarvet som nu föreslås inom ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv innebär en förstärkning av de kulturvårdande insatserna under perioden 2012–2014. Utskottet har därmed inget att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning och avvisar Sverigedemokraternas förslag om en ökning av anslaget med närmare 20 %.

I avsnitt 3 behandlas ett förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att ingå ekonomiska åtaganden för senare år än 2012.

Kyrkoantikvarisk ersättning (7:3)

Enligt tidigare riksdagsbeslut får Svenska kyrkan sedan 2002 viss ersättning av staten för kulturhistoriskt motiverade kostnader i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena, s.k. kyrkoantikvarisk

ersättning. Ersättningen som avser kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser ska fördelas av Svenska kyrkan efter samråd med myndigheter inom kulturmiljöområdet.

Propositionen

Regeringen föreslår att 460 miljoner kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* en ökning av anslaget med 50 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit.

I *motion Kr319* begär Sverigedemokraterna ett tillkännagivande till regeringen om den kyrkoantikvariska ersättningen (yrkande 4). Partiet anser att ersättningen i förhållande till de ursprungliga löftena och Statskontorets prognoser varit underfinansierad. Därutöver har regeringen börjat beskatta kyrkans s.k. prästlönetillgångar, vilket enligt motionärerna innebär ett hårt slag mot kyrkans förmåga att vårda de kyrkliga kulturminnena, särskilt i små glesbygdsförsamlingar. Sverigedemokraterna vill höja nivån på den kyrkoantikvariska ersättningen men anser också att regeringen bör se över det regelverk som omger ersättningen så att kyrkan får rätt att använda ersättningen både till administration kopplad till det kyrkoantikvariska arbetet samt till bevarande av även den immateriella delen av det kristna kulturarvet.

Utskottets ställningstagande

Den kyrkoantikvariska ersättningen har stor betydelse för bevarandet av det kyrkliga kulturarvet. Utskottet noterade därför med tillfredsställelse vid budgetbehandlingen för 2010 att regeringen aviserade att den hade för avsikt att avsätta 460 miljoner kronor årligen för femårsperioden 2010–2014. Härigenom skapas goda och stabila förutsättningar för Svenska kyrkan att göra de bedömningar och prioriteringar som är nödvändiga för att långsiktigt bevara de kyrkliga kulturminnena. Utskottet ställer sig därmed bakom regeringens förslag till medelsanvisning och avvisar Sverigedemokraternas förslag om ytterligare medel.

Vad gäller Sverigedemokraternas förslag om att regeringen bör se över regelverket för den kyrkoantikvariska ersättningen vill utskottet erinra om att det vid flera tillfällen, senast i betänkande 2010/11:KrU1, framhållit att det finns starka skäl för regeringen att tillsammans med Svenska kyrkan i god tid före 2014 överväga om Svenska kyrkans åtagande för vård, underhåll och brukande av det gemensamma kulturarvet motsvaras av den kyrkoantikvariska ersättning som staten utfäst sig att lämna. Som framgår i budgetpropositionen avser regeringen att inleda ett arbete med berörda parter för att ta fram ett underlag inför kontrollstationen 2014. Diskussionen

får utvisa om en översyn av åtagandet och ersättningen för detta bör ske inför perioden efter 2014. Utskottet anser att motion Kr319 (SD) yrkande 4 inte heller i denna del bör föranleda något initiativ från riksdagens sida.

Kulturarvsfond (99:3, nytt anslag)

Motionerna

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att 100 miljoner kronor avsätts till en statlig kulturarvsfond. Detta är en del i partiets satsning på bevarandet och levandegörandet av det svenska kulturarvet.

I *motion Kr319* anför Sverigedemokraterna att de långsiktigt strävar efter att stärka kärnan i den svenska kulturen och återupprätta en gemensam nationell identitet. Av den anledningen föreslår de en kraftig utökning av stödet till bevarandet av kulturarvet och levandegörandet av den traditionella, folkliga svenska kulturen genom inrättande av en fond varifrån privatpersoner, organisationer, föreningar och i särskilda fall även kommuner ska kunna äska medel till verksamheter som bevarar och levandegör det traditionella svenska kulturarvet (yrkande 1). En liknande fond finns i bl.a. Norge.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrkte ett likartat förslag i föregående års budgetbetänkande 2010/11:KrU1. Utskottet framhöll då att det är problematiskt att särskilja vad som ska betecknas som kärnan i den svenska kulturen. Det som vi brukar kalla svenskt kulturarv, svenska språket, musiken, traditionerna och kulturen, har under århundradenas lopp influerats av många andra kulturer. Utifrån kommande impulser har efter hand införlivats i och i hög grad berikat den svenska kulturen. Det som kan verka vara "ursvenskt" för vår tids människor härrör mycket ofta från andra länder och andra folk. Det gäller t.ex. sedvänjor, språkliga uttryckssätt, möbler, litteratur, folklig kultur och musik. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

En stor andel av de medel som anvisas över utgiftsområde 17 går redan i dag till musei-, arkiv- och kulturmiljöområdena. Dessa medel är avsedda för vårt kulturarv i vid mening. Därutöver föreslår regeringen nu ett kulturarvslyft under åren 2012–2014 med finansiering inom ramen för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Riksantikvarieämbetet föreslås totalt disponera 270 miljoner kronor under perioden för handledarstöd och administration, därtill kommer resurser för lönebidragsanställningar.

I ett senare avsnitt i betänkandet kommer utskottet även att ta ställning till ett förslag om att tillföra Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB tillsammans 100 miljoner kronor för att göra program ur deras arkiv tillgängliga för allmänheten.

Utskottet finner det inte motiverat att införa ett nytt anslagsändamål i enlighet med vad som föreslås i motionerna Kr319 (SD) yrkande 1 och Kr330 (SD). Utskottet avvisar därmed motionerna.

Museer och utställningar

Centrala museer: Myndigheter (8:1)

Anslaget används till förvaltningskostnader för de centrala museer som är myndighet. Dessa är

- Statens historiska museer bestående av Statens historiska museum samt Kungliga myntkabinettet – Sveriges ekonomiska museum
- Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde
- Naturhistoriska riksmuseet
- Statens museer för världskultur bestående av Världskulturmuseet i Göteborg samt Etnografiska museet, Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet
- Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet
- Statens maritima museer bestående av Sjöhistoriska museet och Vasamuseet samt Marinmuseum i Karlskrona
- Arkitekturmuseet
- Statens försvarshistoriska museer bestående av Armémuseum samt Flygvapenmuseum i Linköping
- Moderna museet.

Förutom med anslag finansieras de centrala museimyndigheternas verksamhet också med bl.a. avgifter. Under 2010 uppgick avgiftsintäkterna för de centrala museerna till ca 252,7 miljoner kronor. Därtill kommer avgiftsintäkter för Vasamuseet på drygt 106 miljoner kronor och Cosmonova vid Naturhistoriska riksmuseet på 16 miljoner kronor.

Propositionen

Regeringen föreslår att Moderna museet tillförs 1 miljon kronor för 2012 för att ge museet goda förutsättningar att befästa sin position som ledande institution inom det svenska och internationella konstlivet.

I enlighet med beräkningar i budgetpropositionen för 2011 föreslår regeringen att Nationalmuseum tillförs 15,7 miljoner kronor fr.o.m. 2012 för renovering av museet. Från och med 2013 beräknar regeringen ytterligare 10 miljoner kronor.

I enlighet med beräkningar i budgetpropositionen för 2010 föreslås anslaget minska med 3 miljoner kronor fr.o.m. 2013 när de medel som finansierat Flygvapenmuseum återgår till utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Från anslaget omprioriteras 1 397 000 kronor fr.o.m. 2012 till Riksarkivet för att finansiera Samordningssekretariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Totalt föreslår regeringen att 956 620 000 kronor anvisas under anslaget för 2012. Medelstilldelningen för respektive myndighet framgår av följande sammanställning.

Tabell 2 Regeringens förslag till medelstildelning till Centrala museer: Myndigheter*Tusental kronor*

	2011	2012	Förändring
Statens historiska museer	83 493	84 617	+1 124
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde	110 891	127 443	+16 552
Naturhistoriska riksmuseet	157 545	158 965	+1 420
Statens museer för världskultur	152 225	152 271	+46
Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen	41 393	41 762	+369
Hallwylska museet			
Statens maritima museer	113 636	114 483	+847
Arkitekturmuseet	44 935	45 501	+566
Statens försvarshistoriska museer	106 143	106 966	+823
Moderna museet	122 671	124 612	+1 941
Summa	932 932	956 620	+23 688

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i *motion Kr297* att reformen med fri entré på de statliga museerna ska återinföras och avsätter för detta ytterligare 80 miljoner kronor under anslag 8:1 Centrala museer: Myndigheter (yrkande 1). Partiet anser att reformen som pågick under 2005 och 2006 möjliggjorde för många fler grupper att ta del av det gemensamma kulturarvet. Inte minst lockade fri entré grupper som aldrig tidigare besökt ett museum, t.ex. barnfamiljer med låga inkomster. Partiet anser att det nu är dags att återigen öppna museerna för fler.

Också i *motion Kr224* av Jörgen Hellman och Christina Oskarsson (båda S) begärs att den fria entrén återinförs på de statliga museerna (yrkande 1).

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr286* att den fria entrén på statliga museer återinförs och avsätter därför 70 miljoner kronor mer än regeringen under anslaget (yrkande 2). I *motion Kr307* begär Vänsterpartiet ett tillkännagivande till regeringen om att införa fri entré på statliga museer (yrkande 22). Partiet framhåller att de offentliga museerna och deras samlingar ägs av alla och bör komma alla till del, oavsett deras privata ekonomi.

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att anslaget 8:1 Centrala museer: Myndigheter minskas med 20 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag och att pengarna omfördelas till anslag 8:2 Centrala museer: Stiftelser. I motionen anför partiet att man vill göra neddragningar på mångkultursatsningarna till förmån för satsningar på det svenska kulturarvet. Bland annat föreslår man en avveckling av stödet till verksamheter med mångkulturell inriktning såsom Världskulturmuseet, vilket framgår av *motion Kr319*. I *motion Fi242* angående ramarna för utgiftsområdena har partiet även lyft fram att den samtida kulturen borde ha förutsättningar att i något högre grad än i dag kunna finansieras på annat sätt än genom statsbidrag. Som en följd av detta vill man dra ned på stödet till Moderna museet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar förslaget att tillföra Moderna museet 1 miljon kronor för att ge museet möjlighet att befästa sin position som ledande institution inom det svenska och internationella konstlivet. Utskottet ser även positivt på att ytterligare medel nu tillförs Nationalmuseum för renoveringen av museet. Vidare välkomnar utskottet den satsning på digitalisering som regeringen gjort genom inrättandet av Samordningssekreteriatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet vid Riksarkivet. Utskottet har därmed inget att invända mot minskningen av anslaget som görs för att bidra till att finansiera verksamheten vid sekretariatet.

Med anledning av Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag om att återinföra den fria entrén på de statliga museerna konstaterar utskottet att partierna inte är eniga om vad detta skulle kosta. De föreslår vidare att hela medelstillskottet ska läggas på det nu aktuella anslaget. Rimligen borde partierna ha lagt en del av tillskottet under anslag 8:2 Centrala museer: Stiftelser då även Stiftelsen Nordiska museet som finansieras via detta anslag tillhörde de museer som hade fri entré.

Utskottet vill för sin del påminna om den reform med fria museer som genomfördes 2009 och som innebar att riksdagen beslutade att tillföra museisektorn sammanlagt 40 miljoner kronor. Detta för att ge museerna möjlighet att själva prioritera arbetet med att vårda och visa kulturskaterna. Det står därmed varje museum fritt att inom ramen för tilldelade medel avgöra om man ska ha fri entré eller prioritera andra delar av verksamheten. Utskottet påminner också om att barn och ungdomar upp till 19 år har fri entré till statliga museer. I avsnitt 6 behandlas motionsyrkanden om fri entré, som inte har budgeteffekt 2012.

Sverigedemokraterna vill minska anslaget med 20 miljoner kronor för att omfördela medlen till anslag 8:2 Centrala museer: Stiftelser. Partiet anför att man vill göra neddragningar på mångkultursatsningar till förmån för satsningar på det svenska kulturarvet. Utskottet konstaterar att någon närmare redovisning av hur en neddragning på anslaget skulle göras inte lämnas, även om Världskulturmuseet pekas ut som möjligt att spara på. I ett annat sammanhang har partiet talat om Moderna museet. Utskottet anser att det inte går att ta ställning till dessa oprecisa förslag.

Som utskottet tidigare framhållit är det problematiskt att särskilja vad som är "ursvenskt" i den svenska kulturen. Den svenska kulturen har under århundradenas lopp influerats av många andra kulturer och kommer att fortsätta att påverkas. Vad av det som vi i dag ser som mångkulturella inslag som i en framtid kommer att ses som en del av det svenska kulturarvet vet vi inte.

Sammanfattningsvis ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget och avvisar de alternativa förslagen i motionerna.

Centrala museer: Stiftelser (8:2)

Det finns fyra centrala stiftelsemuseer, nämligen Nordiska museet, Skansen, Tekniska museet och Arbetets museum. För Arbetets museum, som är beläget i Norrköping, har stadgarna fastställts av dess huvudmän, nämligen LO, TCO, ABF, KF och Sensus studieförbund. För de tre övriga stiftelsemuseerna gäller stadgar som har fastställts av regeringen.

Under 2010 uppgick intäkterna från avgifterna för de fyra museerna till ca 165 miljoner kronor. Av detta belopp svarade Skansen för närmare 106 miljoner kronor.

Propositionen

Från anslaget omprioriteras 355 000 kronor fr.o.m. 2012 till Riksarkivet för att finansiera Samordningssekreteriatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Regeringen föreslår att 237 388 000 kronor anvisas under anslaget för 2012. Medelstilldelningen för respektive stiftelse framgår av följande sammanställning.

Tabell 3 Regeringens förslag till medelsfördelning till Centrala museer: Stiftelser
Tusental kronor

	2011	2012	Förändring
Nordiska museet	108 942	110 145	+1 203
Skansen	67 131	67 667	+536
Tekniska museet	4 903	45 339	+436
Arbetets museum	14 105	14 237	+132
Summa	235 081	237 388	+2 307

Motionen

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att 20 miljoner kronor tillförs anslaget utöver vad regeringen föreslagit.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Sverigedemokraterna föreslår ytterligare 20 miljoner kronor under anslaget, men inte redovisar hur resurserna ska användas eller till vilka av de aktuella museerna man avser att fördela medlen. Utskottet anser den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd och ställer sig inte bakom Sverigedemokraternas förslag om ytterligare resurser under anslaget.

Bidrag till vissa museer (8:3)

Under anslaget beräknas medel för bidrag till ett antal museer och andra institutioner, de flesta med viss formell anknytning till staten. Dessa är Dansmuseet, Millesgården, Thielska galleriet, Föremålsvården i Kiruna,

Nobelmuseet, Svensk Form, Röhsska museet, Strindbergsmuseet, Judiska museet, Bildmuseet, Zornsamlingarna, Åjtte, Svenskt fjäll- och samemuseum samt Riksförbundet Sveriges museer.

Propositionen

I enlighet med beräkningar i budgetpropositionen för 2010 föreslås bidraget till Dansmuseet minska med 500 000 kronor fr.o.m. 2012 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Thielska galleriet tillförs 1 miljon kronor under 2012 för att ge museet goda förutsättningar att inleda det förändringsarbete verksamheten står inför.

Mot bakgrund av detta föreslår regeringen att 43 157 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

I *motion Kr330* föreslår Sverigedemokraterna att 1 miljon kronor tillförs anslaget som en del i partiets satsning på bevarande och levandegörande av det svenska kulturarvet.

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr286* yrkande 2 att ytterligare 5 miljoner kronor avsätts under anslaget fr.o.m. 2012 för inrättande av ett populärkulturcentrum för film, musik, dataspel, serietecknande och annan samtida populärkultur. Partiet avser att avsätta 15 miljoner kronor för 2013 och 20 miljoner kronor för 2014 i detta syfte. I *motion Kr307* anför Vänsterpartiet att centret ska ansvara för spännande och dynamiska utställningar, men till en början inte bygga på egna samlingar utan låna från andra institutioner (yrkande 8).

Utskottets ställningstagande

Under anslaget fördelas medel till ett antal museer och andra institutioner. Sverigedemokraterna föreslår att ytterligare medel ska tillföras anslaget men ger ingen information om till vilket eller vilka av museerna och institutionerna som medlen ska lämnas. Utskottet avvisar förslaget.

Utskottet är inte berett att föreslå att ett populärkulturcentrum inrättas. Utskottet vill emellertid understryka att det är angeläget att stödja nyskapande kultur och kulturell förnyelse. Våren 2010 tillsatte regeringen kommittén Kulturbryggan – en ny form för stöd till förnyelse och utveckling inom kulturområdet (dir. 2010:77). Kommittén har etablerat en försöksverksamhet som under åren 2011–2012 ska fördela medel som bidrag till nyskapande kulturprojekt. För detta avsätts 25 miljoner kronor under anslag 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete. Utskottet följer med intresse utvecklingen av kommitténs arbete.

Utskottet delar regeringens uppfattning att Thielska galleriet bör erhålla ytterligare 1 miljon kronor för att underlätta det förändringsarbete som verksamheten står inför.

Sammanfattningsvis har utskottet inget att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning och avvisar därmed motionerna.

Riksutställningar (8:4)

Riksutställningar har till uppgift att främja utveckling och samarbete på utställningsområdet genom att bl.a. stödja produktion och förmedling av turnerande utställningar, biträda med rådgivning och annan service samt i övrigt utveckla och förnya utställningen som medium för kunskapsförmedling, debatt och upplevelse.

Propositionen

Från anslaget omprioriteras 65 000 kronor fr.o.m. 2012 till Riksarkivet för att finansiera Samordningssekretariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 44 307 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelstildelningen under anslaget.

Forum för levande historia (8:5)

Forum för levande historia har till uppgift att främja arbetet med frågor som rör demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har särskilt i uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten. Verksamheten syftar till att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde. Genom förmedling och kunskapsuppbyggnad ska verksamheten med stöd i forskning bedrivas i form av kulturverksamhet, seminarier, föreläsningar, debatt m.m.

Propositionen

Från anslaget omprioriteras 65 000 kronor fr.o.m. 2012 till Riksarkivet för att finansiera Samordningssekretariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Regeringen föreslår att 43 747 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionen

I *motion Kr330* föreslår Sverigedemokraterna att Forum för levande historia tillförs ytterligare 2 miljoner kronor fr.o.m. 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot regeringens förslag till medelsanvisning och avvisar därmed Sverigedemokraternas förslag om ytterligare medel.

Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål (8:6)

Under anslaget beräknas medel för inköp av kulturföremål som har sådant konstnärligt, historiskt eller vetenskapligt värde att det är av synnerlig vikt att de införlivas med offentliga samlingar. Anslaget belastas också med kostnader för eventuellt infriade garantier enligt förordningen (1998:200) om statliga utställningsgarantier.

Propositionen

Regeringen föreslår att 80 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Trossamfund**Nämnden för statligt stöd till trossamfund (9:1)**

Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) har till uppgift att pröva frågor om statsbidrag till trossamfund. SST handlägger även frågor om trossamfundens roll i krisberedskap i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Nämnden ska även ha kontakt med och samverka med andra myndigheter och organisationer i frågor som rör trossamfund.

Propositionen

Då SST har ålagts att vara expertmyndighet i allmänna religions- och trossamfundsfrågor har SST fått en viktig roll som remissinstans. Vidare finns det ökade krav på fördelning och uppföljning av statsbidrag, vilket sammantaget motiverar en höjning av anslaget med 2 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 6 948 000 kronor anslås under 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning och ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Stöd till trossamfund (9:2)

Målet med det statliga stödet till trossamfund är att skapa förutsättningar för en långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg. Stöd får endast lämnas till ett trossamfund som bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på. Vidare krävs att samfundet är stabilt och har egen livskraft. Stödet kan lämnas i form av statsbidrag och avgiftshjälp till registrerat trossamfund. Regeringen avgör vilka trossamfund som kan få statligt stöd.

Propositionen

Regeringen föreslår en ökning av anslaget med 10 000 000 kronor för att möta de ökande behoven att ge stöd till trossamfunden. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 60 232 000 kronor under anslaget. Detta inkluderar medel till Skatteverket för kostnader för avgiftshjälp.

Motionerna

Sverigedemokraterna yrkar i *motion Kr330* på att minska regeringens anslag 9:2 med 10 000 000 kronor, dvs. att anslaget kvarstår oförändrat.

I *motion Kr286* avvisar Vänsterpartiet regeringens föreslagna höjning av anslaget, dvs. en sänkning med 10 000 000 kronor jämfört med regeringens förslag (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag till höjning av anslaget och vill även framhålla trossamfundens betydelse för integration och mångfald i samhället. Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag och avvisar de alternativa förslagen i motionerna.

Film

Filmstöd (10:1)

Anslaget används för stöd till svensk filmproduktion m.m. enligt 2006 års filmavtal, som förlängts till att gälla t.o.m. den 31 december 2012, samt för stöd till filmkulturella åtgärder utanför avtalets ram. Under anslaget beräknas även medel för Konstnärsnämndens filmstöd.

Propositionen

Från anslaget omprioriteras 180 000 kronor fr.o.m. 2012 till Riksarkivet för att finansiera Samordningssekretariatet för digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet. Anslaget ökar med 15 miljoner kronor per år under en fyraårsperiod fr.o.m. 2011 för en sats-

ning på digitalisering av biografer. Vidare föreslår regeringen att anslaget ska öka med 750 000 kronor för 2012 för en satsning på unga kvinnors filmskapande.

Sammantaget föreslår regeringen att 302 894 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i *motion Kr297* att anslaget ska tillföras 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 1). Av beloppet är 20 miljoner avsedda för att utöka den tidigare beslutade satsningen på digitalisering av biografer. Därmed skulle möjligheterna öka för fler biografer på mindre orter att genomföra ett teknikskifte. Resterande 30 miljoner kronor är avsedda för att utöka stödet till svensk barnfilm under 2012. Utan att föregripa de förhandlingar om ett nytt filmavtal som pågår vill motionärerna poängtera vikten av att svensk barnfilm får ett långsiktigt ökat stöd.

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr286* att anslaget ska tillföras 28 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 2). Den föreslagna ökningen är delvis avsedd för att stödja ideella filmvisningsorganisationer som Folkets Bio och Folkets Hus och Parker. Även enskilda seriösa biografer, filmstudior och filmfestivaler ska kunna få del av ökningen. Vidare är en del av ökningen avsedd för att stärka stödet till regionala produktions- och resurscentrum och Filmpool Nord bör få i uppdrag att bygga upp ett samiskt filmcenter tillsammans med Norge och Finland. Det framgår inte hur den föreslagna ökningen ska fördelas på de olika ändamålen. Ett likartat förslag om Filmpool Nord framförs i yrkande 10 i *motion Kr307* (V).

Eftersom medel för regionala resurscentrum fr.o.m. 2011 anvisas under anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet borde yrkandena i dessa delar rätteligen ha behandlats i det sammanhanget. Med hänvisning till att det är oklart hur stort belopp som motionärerna önskar avsätta i detta syfte behandlas yrkandena för enkelhets skull här.

Slutligen framför Vänsterpartiet i *motion Kr307* förslag som gäller villkoren för fördelning av bidrag under detta anslag. Motionärerna anför att mer än 200 av landets biografer stängs ute från det nyinrättade stödet för digitalisering. Många av dessa är ideellt drivna och utgör den enda möjligheten för människor i trakten att gå på bio. Partiet föreslår därför att riktlinjerna för digitaliseringsstödet bör utformas så att även mindre biografer får möjlighet att ta del av det när de bedöms spela en viktig roll i området (yrkande 11).

Bakgrund

Filmavtalet och stöd till filmproduktion

Stöd till svensk filmproduktion och till distribution och visning av film i hela landet finansieras och regleras i 2006 års filmavtal mellan staten, filmbranschen och flera tv-företag. Avtalet gäller t.o.m. den 31 december

2012. Statens bidrag till filmavtalet uppgår för 2011 till 185 miljoner kronor som anvisas under detta anslag, anslagsposten 1 Stöd till svensk filmproduktion m.m.

Regeringen beslutade i februari 2011 om direktiv (dir. 2011:10) till en särskild utredare som ska fungera som förhandlare och som har i uppdrag att få till stånd en ny branschsamverkan för finansieringen av svensk film. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2011.

Stöd till filmkultur

Stödet till filmkulturella åtgärder används för regionala insatser, film i skolan, visningsorganisationer och festivaler, filmarkivet, syntolkning och textning. Medlen anvisas under två olika anslag, nämligen anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet och anslag 10:1 Filmstöd, anslagsposten 2 Stöd till filmkulturella åtgärder.

Från och med 2011 anvisas medel för samtliga regionala resurscentrum för film och video under anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet. De filmresurscentrum som har sin verksamhet inom landsting som ingår i kultursamverkansmodellen tilldelas bidrag av respektive landsting. Film-pool Nord i Luleå erhåller således statligt bidrag från Norrbottens läns landsting. Stiftelsen Svenska Filminstitutet fördelar stöd till regionala filmresurscentrum i län som ännu inte omfattas av kultursamverkansmodellen.

Stöd för digitalisering av biografer

Efter förslag från regeringen i Vårändringsbudgeten (prop. 2010/11:99) beslutade riksdagen att för innevarande budgetår tillföra anslaget 10:1 Filmstöd 15 miljoner kronor för digitalisering av små biografer på mindre orter.

Stiftelsen Svenska Filminstitutet har på uppdrag av regeringen lämnat förslag till regler för stödet. Förslaget har remitterats. Regeringen har därefter nyligen beslutat om förordning (2011:1053) om statsbidrag för digitalisering av biografer. Förordningen trädde i kraft den 1 november 2011.

Av förordningen framgår att syftet med stödet är att genom bidrag till biografer för inköp av digital biografutrustning öka tillgången till ett brett utbud av film i hela landet (4 §).

Statsbidraget får enligt 6 § förordningen ges för investeringar i digital biografutrustning för filmföreställning i en salong som ingår i en biograf med högst tre salonger och med i genomsnitt mindre än 2 miljoner kronor i bruttobiljettintäkter per salong och år. En förutsättning för statsbidrag är att salongen

1. är belägen inom en liten eller medelstor kommun, eller
2. huvudsakligen visar ett kompletterande utbud av kvalitetsfilm från en mångfald språkområden.

Statsbidrag får inte ges till etablering av nya salonger. Vidare är det en förutsättning för statsbidrag att mottagaren visar att den har en långsiktig finansiell förmåga att bedriva verksamheten (7 §). Stöd får inte lämnas till sökande som har skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten eller som är i likvidation eller försatt i konkurs (8 §).

Frågor om stöd prövas av Stiftelsen Svenska Filminstitutet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser med tillfredsställelse på att sammanlagt 60 miljoner kronor tillförs anslaget under åren 2011–2014 för att digitalisera biografer på mindre orter samt att det nu finns ett regelverk för fördelning av stödet. Den digitala tekniken innebär en förbättring jämfört med tidigare genom att biografer på mindre orter kan få film betydligt snabbare och enklare, något som troligen kommer att vitalisera kulturlivet i landet. Möjligheten för dessa biografer att visa sändningar från stora evenemang som t.ex. sport och opera ökar också. Emellertid torde det vara ofrånkomligt att några biografer faller utanför möjligheterna att få del av stödet. Det beror bl.a. på att stödvillkoren ska vara förenliga med Europeiska unionens statsstöds- och konkurrenslagstiftning. Det beror också på att det är angeläget att förutsättningarna är goda för att biografen ska kunna drivas på lång sikt.

Detta innebär att utskottet inte är berett att tillföra anslaget ytterligare medel för digitalisering av biografer. Inte heller kan utskottet finna att det finns skäl att förorda ändringar av bestämmelserna i förordningen (2011:1053) om statsbidrag för digitalisering av biografer.

Utskottet kan inte heller ställa sig bakom övriga här aktuella yrkanden om uppräknig av anslaget utöver regeringens förslag. Stödet till ideella visningsorganisationer och filmfestivaler som tas upp i motion Kr286 (V) ingår i det s.k. filmkulturella stödet som finansieras fullt ut med statsmedel och uppgår för innevarande budgetår till nära 98 miljoner kronor. Det är Filminstitutets uppgift att inom anvisad medelsram avgöra om stödet till visningsorganisationer och filmfestivaler ska räknas upp i förhållande till andra angelägna stödändamål.

Stödet till svensk barnfilm som tas upp i motion Kr297 (S) hör till de bidragsändamål som finansieras inom ramen för nuvarande filmavtal som gäller t.o.m. den 31 december 2012. En särskild utredare har i uppdrag att få till stånd en ny branschsamverkan mellan staten, filmbranschen och andra aktörer på filmmarknaden. Resultatet av uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2011 och bör inte föregripas.

Utskottet kan således inte ansluta sig till de aktuella motionsyrkandena utan ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Medier

Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland (11:1)

Anslaget används för att finansiera kostnader för tillhandahållande och överföring av en svensk programkanal till Finland, kostnader för distribution i marknätet av en finsk programkanal i Sverige samt övriga kostnader i samband med utsändning av den finska programkanalen i Sverige. Anslaget fördelas mellan två parter, Sveriges Television AB (SVT) och Sverigefinska Riksförbundet. SVT tilldelas medel för att tillhandahålla en svensk programkanal till Finland. Sverigefinska Riksförbundet tilldelas medel för distribution av den finska programkanalen i Sverige och för övriga kostnader som uppstår i samband med detta.

Propositionen

Regeringen föreslår att 21 756 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

I *motion Kr286* föreslår Vänsterpartiet att ytterligare 3 miljoner kronor avsätts under anslaget (yrkande 2). Partiet anser att de finstalande och de som förstår finska i Sveriges finska förvaltningsområden ska ha samma möjlighet att se finska tv-program som de som bor i Stockholm, Uppsala och Västerås. För att möjliggöra detta anser de att anslaget bör höjas. I *motion Kr307* begär Vänsterpartiet ett tillkännagivande till regeringen om att utöka de finskspråkiga tv-sändningarna (yrkande 25). Partiet anser att samhället har ett särskilt ansvar när det gäller de s.k. förvaltningsområdena för sverigefinnar och för det finska språket. Därför ska de finska tv-programmen också kunna ses inom dessa områden. Även för de tornedalingar och finstalande romer som bor i några av dessa områden skulle detta vara värdefullt.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det är viktigt att det finns tillgång i hela Sverige till tv-program på finska, som är ett nationellt minoritetsspråk. SVT har därför i uppgift att särskilt beakta språkliga minoriteters intressen, och de nationella minoritetsspråken ska inta en särställning.

Utskottet vill även peka på att finskspråkiga kanaler erbjuds av svenska operatörer i andra distributionskanaler.

Vad gäller möjligheten att sända en finsk programkanal i Sveriges finska förvaltningsområden är detta inte enbart en fråga om ytterligare medel. Sändningsutrymmet i marknätet är begränsat. När ledigt sändningsutrymme uppstår gör Myndigheten för radio och tv en utlysning, bedömer ansökningar och beslutar om sändningstillstånd.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning och ansluter sig därmed inte till förslagen i motionerna Kr286 (V) yrkande 2 och Kr307 (V) yrkande 25.

Forskning och dokumentation om medieutvecklingen (11:2)

Anslaget används för stöd till Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning (Nordicom) vid Göteborgs universitet för utarbetande av mediestatistik och information om forskningsresultat, bl.a. genom Mediebarometern.

Propositionen

Anslaget beräknas öka med 400 000 kronor för 2012 för att utveckla Nordicoms infrastruktur. Regeringen föreslår att 2 593 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsansvisning under anslaget.

Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet (11:3)

Anslaget används för att finansiera svensk medverkan i Europeiska audiovisuella observatoriet, som är ett forsknings- och statistikinstitut som samlar in och distribuerar information om utvecklingen inom film, television, videogram och nya medier. Observatoriet arbetar också med att ta fram jämförbar europeisk statistik på det audiovisuella området. Avgiften till verksamheten vid observatoriet betalas ut i euro.

Propositionen

Regeringen föreslår att 583 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsansvisning under anslaget.

Statens medieråd (11:4)

Anslaget används för förvaltningskostnader vid Statens medieråd. Det ska användas för verksamhet som syftar till att skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan och att stärka dem som medvetna medieanvändare. Anslaget ska också användas till kostnader för att fastställa åldersgränser för filmer som är avsedda att visas offentligt för barn under 15 år. Vidare får anslaget användas för att reglera det negativa överföringsbeloppet på äldreanslaget 11:1 Statens biografbyrå.

Propositionen

Regeringen föreslår att 16 949 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsansvisning under anslaget.

Stöd till taltidningar (11:5)

Anslaget används för bidrag till tidningsföretag i enlighet med bestämmelserna i förordningen (1988:582) om statligt stöd till radio- och kasettidningar.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 12 miljoner kronor fr.o.m. 2012 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet. Regeringen gör bedömningen att verksamheten trots det beräknas kunna bedrivas i lägst samma omfattning som i dag.

I propositionen anförts bl.a. att övergång från inlästa taltidningar till tal-syntestidningar leder till lägre kostnader samtidigt som det innebär möjligheter att ta del av i princip hela dagstidningar – och inte bara 90 minuter – i talad version. Distributionen via internet innebär ökade möjligheter att ta emot taltidningar med olika typer av konsumentutrustning. Det finns vidare möjlighet till samordning när det gäller talboks- och taltidningsverksamheterna, bl.a. då mottagning kan komma att ske med samma tekniska utrustning.

Regeringen föreslår därmed att 113 456 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionen

Vänsterpartiet avvisar i *motion Kr286* regeringens förslag om att minska anslaget med 12 miljoner kronor (yrkande 2). Partiet framhåller att den nya tekniken ännu inte är införd och att det kommer att dröja innan några kostnadseffektiviseringar som motsvarar neddragningen är gjorda. Att redan nu dra ned på stödet riskerar att drabba verksamheten och därmed synskadade personers tillgång till media, menar motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att den föreslagna besparingen på 12 miljoner kronor under anslaget för 2012 aviserades redan i budgetpropositionen för 2011. I samma proposition redovisades också att regeringen i juni 2010 gett Talboks- och punktskriftsbiblioteket, Taltidningsnämnden¹⁰ och Post- och telestyrelsen i uppdrag att intensifiera ett utvecklings- och förändringsarbete för taltidningsverksamheten. Utgångspunkten är att öka tillgängligheten för målgruppen till dagstidningarnas material samt att effektivisera utnyttjandet av de statliga medlen som används för taltidnings- och talboksverksamheterna. I uppdraget ingår att ta fram ett fördjupat underlag till det beredningsarbete som pågår inom Regeringskansliet av förslag som lämnats i tidigare rapporter och som kräver regeringens och riksdagens ställningstagande (Framtida inriktning för taltidningsverksamheten i Sverige, 2008, och Samverkan för ökad tillgänglighet, 2008). Uppdraget ska redovisas halvårsvis med början den 1 mars 2011 och slutredovisas senast den 1 mars 2013.

En första rapport lämnades i mars och en andra rapport i september 2011.

Utskottet konstaterar att förändringsarbetet för taltidningsverksamhet bedrivs i nära samverkan med Regeringskansliet. Utskottet förutsätter därmed att regeringen noga följer frågan och om behov skulle uppkomma återkommer till riksdagen.

Utskottet har därmed inget att invända mot förslaget till medelsanvisning under anslaget och avstyrker motion Kr286 (V) yrkande 2.

Ungdomspolitik

Ungdomsstyrelsen (12:1)

Ungdomsstyrelsen är central myndighet inom ungdomspolitikens område med uppgift att verka för att målen för den nationella ungdomspolitikerna får genomslag inom olika samhällssektorer. Till uppgifterna hör också att ansvara för kunskapsuppbyggnad och uppföljning inom området samt att hantera bidrag till ungdomsorganisationer. Ungdomsstyrelsen har även till uppgift att hantera bidrag som fördelas till organisationer bildade på etnisk grund och för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering samt för verksamhet mot rasism och annan intolerans. Ungdomsstyrelsen ansvarar även för att hantera bidrag till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella och personer med könsöverskridande identitet eller uttryck. Vidare hanterar myndigheten bidrag för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt.

¹⁰ Taltidningsnämnden avvecklades som myndighet och dess verksamhet fördes över till Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) den 1 augusti 2010. Taltidningsnämnden utgör numera ett särskilt beslutsorgan inom TPB.

Ungdomsstyrelsen kommer fr.o.m. 2012 att ha som ordinarie uppgift att även hantera vissa frågor som rör det civila samhället och dess organisations villkor.

Propositionen

Regeringen föreslår att 27 550 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet (12:2)

Under anslaget beräknas medel för statsbidrag till ungdomsorganisationer enligt förordningen (2001:1060) om statsbidrag till ungdomsorganisationer samt för visst övrigt stöd till nationell och internationell ungdomsverksamhet. Regeringen beslutade i januari 2011 om den nya förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer, vilken kommer att tillämpas första gången i fråga om bidrag för bidragsåret 2013.

Propositionen

Regeringen föreslår att 250 440 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

I *motion Kr297* föreslår Socialdemokraterna att anslaget tillförs 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag (yrkande 1). Partiet föreslår ett projekt – Demokrati, kultur och mångfald – som ska ta upp en rad aspekter inom områdena demokrati, kultur, mångfald, integration, internationalisering, kulturutbyte och unga människors delaktighet. Totalt satsas 40 miljoner kronor, varav 30 miljoner kronor ska fördelas av Statens kulturråd (motionärernas förslag i denna del redovisas under anslag 1:2). Syftet med projektet är att stärka det demokratiska medvetandet bland unga genom lokala demokratiseringsinsatser i skolan, på fritidsgårdar och i andra miljöer där ungdomar vistas i sin vardag. Socialdemokraterna menar att man på detta sätt uppmuntrar mångfald och pluralism och öppnar dörrarna mellan Sverige och världen, mellan majoritetssamhället och de olika minoritetssamhällena.

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att anslaget minskas med 18 miljoner kronor. Minskningen avser stödet till etniska föreningar.

I *motion Kr286* föreslår Vänsterpartiet att anslaget höjs med 25 miljoner kronor (yrkande 2). Ökningen ska enligt partiet gå till mötes- och kulturlokalerna drivna av ungdomsorganisationer. Partiet framhåller att en grundförutsättning för att kulturen ska kunna utvecklas är att det finns bra rum för alla möjliga aktiviteter, såsom replokaler, möteslokaler, skapande verkstad och teatercenter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka att frågorna kring demokrati, kultur och mångfald är centrala. Målen för ungdomspolitiken är att alla ungdomar ska ha verklig tillgång till välfärd och inflytande. Arbetet inom ungdomspolitiken inriktas mot dessa mål. I den nya förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer som kommer att tillämpas första gången i fråga om bidrag för bidragsåret 2013 anges i en särskild paragraf att syftet med bidraget är att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället (3 §). Villkoren för bidrag preciseras (8 §) så att bidrag endast får lämnas till en organisation som är en ideell förening i vilken medlemskap i såväl organisationen som dess medlemsföreningar är frivilligt. Föreningen ska vara självständig och demokratiskt uppbyggd och den ska i sin verksamhet respektera demokratins idéer, inklusive jämställdhet och förbud mot diskriminering. Utskottet anser det angeläget att samhället på detta sätt stödjer ungdomarnas egna organisationer.

Ungdomsstyrelsen har också flera riktade uppdrag som fokuserar på demokratifrågorna, som att stödja ungdomsorganisationer som vill arbeta med engagemangsguider och liknande metoder av uppsökande karaktär bland ungdomar i bostadsområden med lägre organisationsgrad. Ungdomsstyrelsen fortsätter att fördela projektbidrag för att stärka jämställdhetsarbetet bland de nationella minoriteternas organisationer. Insatser görs också för att stödja unga hbt-personer i fritidsverksamheter.

Myndigheten fördelar vidare medel till organisationer inom det civila samhället som dels genomför ett arbete för att stärka ungdomars demokratiska värderingar och förebygger att ungdomar utvecklar ett antidemokratiskt agerande eller rekryteras till antidemokratiska rörelser, dels förmedlar demokrati- och ledarskapsutbildningar till unga som kan agera förebilder på lokal nivå.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att ett omfattande arbete från statens sida redan pågår för att stärka ungdomars demokratiska värderingar. Regeringen aviserar vidare i budgetpropositionen att den avser att under vintern 2011 presentera en nationell handlingsplan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism (utg.omr. 2, s. 66). Handlingsplanen kommer att beskriva den våldsbejakande extremismen samt presentera ett åtgärdsprogram med insatser för att stärka och värna demokratin, öka kunskapen om extremismen och utveckla det förebyggande arbetet.

Med anledning av motion Kr287 (V) yrkande 2 vill utskottet påminna om att ansvaret för den offentligt finansierade och organiserade fritidsverksamheten för ungdomar i huvudsak är ett ansvar för kommunerna och regionerna. Staten ger visst bidrag till allmänna samlingslokaler från anslag 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler. Genom regeländringar fr.o.m. den 1 januari 2007 har bl.a. ett särskilt bidrag inrättats i syfte att anpassa allmänna samlingslokaler till ungdomars kultur- och fritidsformer och utveckla ungdomars mötesformer inom kultur- och fritidsområdet.

Utskottet finner mot bakgrund av det ovan anförda den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd och ansluter sig därmed inte till förslagen i motionerna Kr287 (V) yrkande 2 och Kr297 (S) yrkande 1 om ytterligare medel under anslaget. Utskottet avvisar bestämt förslaget i motion Kr330 (SD) om besparingar på anslaget.

Politik för det civila samhället

Stöd till idrotten (13:1)

Från anslaget utgår bidrag till Sveriges Riksidrottsförbund (RF) för den verksamhet som bedrivs av förbundet och de organisationer som är anslutna till förbundet. Anslaget finansierar bl.a. idrottens barn- och ungdomsverksamhet, den särskilda satsningen Idrottslyftet, idrottens gemensamma verksamhet, antidopning samt olympisk och paralympisk verksamhet.

Propositionen

Regeringen föreslår att 1 704 851 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Sverigedemokraterna föreslår i *motionerna Fi242* och *Kr330* en ökning av anslaget med 30 miljoner kronor. Medlen ska användas för en nationell satsning på äldreidrott och för att skapa mer likvärdiga villkor för äldreidrottens utövande runtom i landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att förorda någon ökning av anslaget utöver vad regeringen föreslår. Utskottet ställer sig därmed bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Bidrag till allmänna samlingslokaler (13:2)

Med allmänna samlingslokaler avses lokaler som hålls öppna och tillgängliga för föreningslivets möten, studieverksamhet, kulturell verksamhet, förströelse, fritidssysselsättning eller någon annan liknande verksamhet. Bidrag till allmänna samlingslokaler lämnas som investeringsbidrag och verksamhetsutvecklingsbidrag. Med investeringsbidrag avses bidrag för köp, ny- eller tillbyggnad, ombyggnad eller standardhöjande reparationer som inte är av ringa omfattning och för tillgänglighetsskapande åtgärder för personer med funktionshinder. Med verksamhetsutvecklingsbidrag avses stöd för att anpassa en allmän samlingslokal till ungdomsverksamhet

inom kultur- och fritidsområdet eller för att stimulera sådan verksamhet och utveckla ungdomars mötesformer inom kultur- och fritidsområdet. Boverkets samlingslokaldelegation fördelar bidragen.

Propositionen

Regeringen föreslår att 32 164 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionen

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr286* yrkande 2 en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor för att möjliggöra att föreningslokaler blir mer ändamålsenliga och tillgängliga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag till medelsanvisning väl avvägt och avstyrker därmed Vänsterpartiets motionsyrkande.

I avsnitt 3 behandlas ett förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att ingå ekonomiska åtaganden för senare år än 2012.

Bidrag för kvinnors organisering (13:3)

Bidraget ska stödja kvinnors organisering i egna sammanslutningar, främja kvinnors deltagande i den demokratiska processen och i samhällslivet samt möjliggöra för kvinnor att bevaka sina rättigheter och driva sina krav.

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget beräknas till 28 163 000 kronor för 2012.

Motionen

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att anslaget ska upphöra. Motionärernas uppfattning är att Sveriges kvinnor är en kompetent och resursstark grupp som är fullt kapabel att ta sig fram i samhället och förverkliga sina mål utan särbehandling.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att anslaget fyller en viktig funktion och ställer sig bakom regeringens förslag till medelstilldelningen. Därmed avstyrker utskottet Sverigedemokraternas motionsförslag om att anslaget ska upphöra.

Stöd till friluftorganisationer (13:4)

Anslaget används för statsbidrag till friluftorganisationer. Svenskt Friluftsliv fördelar bidragen.

Propositionen

Regeringen föreslår att 27 785 000 kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Sverigedemokraterna föreslår i *motionerna Kr319* yrkande 6 och *Kr330* en ökning av anslaget med 5 miljoner kronor. Syftet med ökningen är enligt motionärerna att friluftsförbundens på temat ”naturen i kulturen” ska kunna intensivt sitt arbete med att höja medvetenheten hos framför allt barn och ungdomar kring den del av det svenska immateriella kulturarvet som är kopplat till naturen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker därmed Sverigedemokraternas motionsyrkande.

Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer (13:5)

Bidraget får användas till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer. Partibidragsnämnden fördelar bidragen.

Propositionen

Regeringen föreslår att 15 miljoner kronor ska anvisas under anslaget för 2012.

Motionen

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att anslaget bör upphöra. Motionärerna anser bl.a. att de etablerade politiska partierna redan har ett mer än väl tilltaget skattefinansierat stöd.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är väsentligt att främja kvinnors deltagande i den demokratiska beslutsprocessen och att stärka kvinnors ställning i det politiska beslutsfattandet. Med hänvisning härtill ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker Sverigedemokraternas motionsförslag om att anslaget ska upphöra.

I avsnitt 3 behandlas ett förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att ingå ekonomiska åtaganden för senare år än 2012.

Insatser för den ideella sektorn (13:6)

Anslaget används för kunskapsutveckling, uppföljning och vissa andra initiativ som syftar till att främja den ideella sektorn. Anslaget kan även användas för sådana administrativa kostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Propositionen

Regeringen föreslår att 24 958 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning.

Folkbildning

Bidrag till folkbildningen (14:1)

Statens stöd till folkbildningen syftar bl.a. till att stärka och utveckla demokratin, göra det möjligt för kvinnor och män att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen, bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället samt bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. Bidraget betalas ut till Folkbildningsrådet (FBR) som beslutar vilka folkhögskolor, studieförbund och studerandeorganisationer inom folkhögskolan som ska tilldelas bidrag samt fördelar tillgängliga medel till dem. Anslaget finansierar vidare FBR:s verksamhet och utgifter för Folkbildningsnätet samt används för bidrag till Nordiska folkhögskolan i Genève.

Propositionen

Regeringen föreslår att 3 308 521 000 kronor anvisas under anslaget för 2012.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i *motion Kr297* yrkandena 1 och 6 en ökning av anslaget med 60 miljoner kronor. Motionärerna avsätter medlen för att möjliggöra 2 000 utbildningsplatser inom folkhögskolan för arbetslösa ungdomar som saknar grundskola eller gymnasium i syfte att öka deras studiemotivation.

Även Miljöpartiet de gröna anser i *motionerna Kr278* yrkande 8, *Kr320* yrkande 1, *MJ469* yrkande 3 och *Ub344* yrkande 3 att antalet utbildningsplatser för arbetslösa ungdomar ska öka. Miljöpartiet föreslår 3 000 nya studieplatser på folkhögskolornas allmänna linje och en höjning av anslaget med 180 miljoner kronor.

Vänsterpartiet föreslår i *motion Kr286* yrkande 2 att anslaget ska höjas med 50 miljoner kronor. Motionärerna anser att studieförbundens närvaro i alla kommuner ska säkras och stärkas samt att etablerandet och bevarandet av folkhögskolor i hela landet ska stödjas. Särskild hänsyn ska enligt motionärerna tas till de nationella minoriteterna och deras behov av egna folkhögskolor och folkhögskolekurser. I *motion Kr307* föreslår Vänsterpartiet att en folkbildningssatsning ska göras för att stärka kunskapen hos fler om hur man kan ta del av kultur och information via internet (yrkande 6).

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr330* att anslaget ska sänkas med 50 miljoner kronor. Motionärerna framhåller att folkbildningen på flera sätt fyller en viktig funktion i det svenska samhällslivet, men är skeptiska till de inslag av mångkulturalism, politisk extremism och ensidig politisk påverkan som de anser i dag ryms inom verksamheten.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har under 2010 och 2011 gjort extra satsningar inom folkhögskolorna för arbetslösa ungdomar som saknar grundskola eller gymnasium i syfte att öka deras studiemotivation. Satsningen omfattade ca 4 000 kursplatser under en tremånadersperiod (1 000 helårsplatser). Kostnaderna för utbildningssatsningarna har finansierats med särskilda medel via Arbetsförmedlingen (anslagen 1:2 och 1:3 inom utgiftsområde 14). I budgetpropositionen för 2012, utgiftsområde 14, anges att satsningen kommer att förlängas under 2012 och 2013 och att regeringen avser att avsätta 84 miljoner kronor per år för denna satsning. Utskottet välkomnar de arbetsmarknadspolitiska satsningar som regeringen har gjort och avser att göra för arbetslösa ungdomar. Utskottet är dock inte berett att under folkbildningsanslaget förorda någon ökning av anslaget för dessa ändamål.

Utskottet anser att regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget är väl avvägt och avstyrker samtliga motionsyrkanden.

Regeringen har nyligen till riksdagen lämnat en skrivelse med anledning av Riksrevisionens rapport om statens stöd till studieförbunden (skr. 2011/12:6). Skrivelsen kommer att behandlas av utskottet i ett senare betänkande. Vidare har regeringen nyligen tillsatt en utredning med uppdrag att göra en utvärdering av det statliga stödet till folkbildningen (dir. 2011:93). Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2012.

Bidrag till kontakttolkutbildning (14:2)

Ändamålet för anslaget är att finansiera utgifter för statsbidrag till kontakttolkutbildning vid studieförbund och folkhögskolor samt till administrativa utgifter för denna verksamhet. Vidare får medlen användas i begränsad omfattning för utvecklingsinsatser.

Propositionen

Regeringen anser att det finns behov av att utbilda fler tolkar och föreslår att anslaget ökas med 1 miljon kronor fr.o.m. 2012.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett anslag om 16 795 000 kronor för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag att öka anslaget och ansluter sig därmed till regeringens förslag till medelsanvisning.

Tillsyn över spelmarknaden

Lotteriinspektionen (15:1)

Lotteriinspektionen är förvaltningsmyndighet på spel- och lotteriområdet. Myndighetens uppgifter innefattar bl.a. att besitta expertis inom frågor som rör spel och lotterier, att tillse att den svenska spelmarknaden är laglig, säker och pålitlig samt att stå för tillståndsgivning och typgodkännande. Anslaget används till myndighetens förvaltningskostnader, vilket inkluderar såväl rättsvårdande åtgärder som egeninitierad utbildnings- och informationsverksamhet där det saknas ett naturligt avgiftskollektiv.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett anslag på 47 071 000 kronor för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget.

Utskottets samlade ställningstagande till budgetalternativen

Vad utskottet ovan har framfört med anledning av beräkningen av anslagen för 2012 utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid innebär sammanfattningsvis att utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning på utgiftsområde 17, dvs. proposition 2011/12:1 punkt 17. De i sammanhanget behandlade motionsyrkandena avstyrks. Det gäller följande motionsyrkanden (se också bilaga 5).

Socialdemokraternas motion

2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S), yrkandena 1, 5 och 6

Miljöpartiet de grönas motioner

2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP), yrkandena 5 och 8

2011/12:Kr320 av Tina Ehn m.fl. (MP), yrkande 1

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP), yrkandena 5 och 9

2011/12:Ub344 av Jabar Amin m.fl. (MP), yrkande 3

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP), yrkande 3

Sverigedemokraternas motioner

2011/12:Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD), yrkandena 1, 4, 6–10 och 12–13

2011/12:Kr330 av Mattias Karlsson m.fl. (SD)

Vänsterpartiets motioner

2011/12:Kr286 av Lars Ohly m.fl. (V), yrkande 2

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V), yrkandena 4, 6, 8, 10–11, 15–16, 18, 22 och 25

Enskild motion

2011/12:Kr224 av Jörgen Hellman och Christina Oskarsson (båda S), yrkande 1

2 Stöd vid sidan av statsbudgeten

Radio- och tv-frågor

Verksamheten vid Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR), inklusive dotterbolagen, finansieras i huvudsak med radio- och tv-avgiftsmedel som anvisas av riksdagen från rundradiokontots resultatkonto (rundradiokontot). Även Myndigheten för radio och tv finansieras delvis med radio- och tv-avgiftsmedel.

Riksdagen beslutade hösten 2009 att sändningstillstånden för de tre programföretagen ska omfatta tiden fr.o.m. den 1 januari 2010 t.o.m. den 31 december 2013 (prop. 2008/09:195, bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61).

I budgetpropositionen redovisas (s. 34) att en avstämning i form av en kontrollstation efter halva tillståndsperioden har genomförts. Inom ramen för denna hölls i mars 2011 ett möte med representanter för SR, SVT, UR och Kulturdepartementet. Inför mötet hade programföretagen lämnat in skriftliga underlag till Kulturdepartementet.

Regeringen tillsatte i juni 2011 en kommitté med uppdrag att utarbeta ett underlag om radio och tv i allmänhetens tjänst inför nästa tillståndsperiod som inleds 2014 (Ku 2011:05). Kommittén ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 september 2012 (dir. 2011:51).

Medelsberäkning för 2012 för SR, SVT och UR

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att SR, SVT och UR tillsammans tilldelas 7 089,3 miljoner kronor för 2012.

Jämför särskilda yttrandena 5 (S, MP, V) och 6 (SD).

Propositionen

För 2012 föreslås att de tre programföretagen Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) ska tilldelas sammanlagt 7 089 300 000 kronor från rundradiokontot. I enlighet med riksdagens beslut med anledning av propositionen om radio och TV i allmänhetens tjänst 2010–2013 (prop. 2008/09:195, bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61) räknas medelstillelningen upp med 2 % i förhållande till 2011. Enligt riksdagsbeslutet ska fördelningsnyckel 37,52 % till SR, 57,73 % till SVT och 4,75 % till UR användas under tillståndsperioden. Därutöver höjs tilldelningen till SR särskilt med 5 miljoner kronor även för 2012. Vidare beräknas en extra tilldelning på totalt 100 miljoner kronor till programföretagen för att öka tillgänglighörandet av program ur arkiven. För SR innebär det ytterligare 8 miljoner kronor, för SVT 60 miljoner kronor och för UR 32 miljoner kronor.

Regeringen föreslår således att medlen fördelas med 2 633 500 000 kronor till SR, med 4 092 000 000 kronor till SVT och med 363 800 000 kronor till UR.

Sammantaget föreslår regeringen att medelsberäkningen för SR, SVT och UR ska uppgå till 7 089 300 000 kronor för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsberäkning för SR, SVT och UR (punkt 9).

Medelstilldelning för 2012 till Myndigheten för radio och tv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att statsbudgetens inkomstsida för 2012 tillförs 7 651 000 kronor från rundradiokontot för den verksamhet som bedrivs vid Myndigheten för radio och tv.

Propositionen

Myndigheten för radio och tv finansieras delvis över statsbudgeten och delvis med medel från rundradiokontot som tillförs statsbudgetens inkomstsida. Regeringens förslag till medelstilldelning till Myndigheten för radio och tv lämnas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslag 8:3 Myndigheten för radio och tv. Myndighetens totala anslag föreslås uppgå till 25 432 000 kronor 2012. Regeringen föreslår att myndighetens verksamhet ska delfinansieras genom att 7 651 000 kronor förs över från rundradiokontot till statsbudgetens inkomstsida.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 10).

Överföring av medel till och från distributionskontot

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att 541 000 000 kronor förs från rundradiokontot till distributionskontot. Riksdagen bifaller även att det från distributionskontot anvisas 259 500 000 kronor till SVT och 11 100 000 kronor till UR för distributionskostnader.

Propositionen

Riksdagen beslutade 2001 att ett särskilt distributionskonto för finansiering av kostnader för tv-distribution skulle inrättas (prop. 2000/01:94, bet. 2000/01:KrU8, rskr. 2000/01:268). Bakgrunden var att distributionskostnaderna för televisionen i allmänhetens tjänst under en övergångsperiod skulle bli höga på grund av att distributionen förväntades ske parallellt med både äldre analog och ny digital sändningsteknik. Till distributionskontot förs medel från rundradiokontot som motsvarar kostnaderna för SVT:s och UR:s tidigare analoga distribution. Från distributionskontot har det under perioden 2002–2007 förts medel till programföretagen som motsvarar kostnaderna för tv-distribution via både analoga och digitala marksänd-

ningar för SVT och UR. Det successivt ökande underskottet på distributionskontot som har uppkommit under uppbyggnadsskedet har täckts genom lån i Riksgäldskontoret.

Regleringen av underskottet inleddes under 2008, eftersom övergången från analog till digital tv då var helt genomförd. Betalningarna från rundradiokontot till distributionskontot ska fortsätta till dess att underskottet är avvecklat, vilket väntas ske senast 2013.

Regeringen föreslår att 541 miljoner kronor ska föras över från rundradiokontot till distributionskontot för 2012. Vidare föreslår regeringen att SVT ska tilldelas 259,5 miljoner kronor och UR 11,1 miljoner kronor från distributionskontot för 2012 för distributionskostnader.

I nästa avsnitt behandlas ett förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att besluta om lån i Riksgäldskontoret för att finansiera underskottet för tv-distribution på distributionskontot för 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 12).

Bemyndigande om lån i Riksgäldskontoret

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att regeringen för 2012 får besluta om lån i Riksgäldskontoret för att täcka underskott på distributionskontot för tv-distribution upp till ett belopp av 500 miljoner kronor.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen ska bemyndiga regeringen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för att täcka underskottet på distributionskontot intill ett belopp av 500 miljoner kronor. Regeringen bedömer att detta belopp ger ett låneutrymme som täcker en eventuellt högre räntenivå än 5 %, vilket är den räntesats som används vid bedömningar av utvecklingen på kontot.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 11).

Svenska Spels bidrag till kulturverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma verkar för att bolagsstämman beslutar om att ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott 2011 från Nya Penninglotten ska fördelas till olika kulturella ändamål.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2012 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott 2011 från Nya Penninglotten avsett för konst, teater och andra kulturella ändamål. Bidraget ska fördelas enligt de närmare anvisningar som beslutas av regeringen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 3).

3 Bemyndiganden

Allmänt

Riksdagens budgetbeslut är ettåriga. För att ge regeringen möjlighet att ingå mer långsiktiga åtaganden kan emellertid riksdagen bemyndiga regeringen att ta på sig förpliktelser som kommer att belasta anslagen först åren efter budgetåret. Medel anvisas endast för det närmast efterföljande året, men riksdagen åtar sig genom bemyndigandet att under senare budgetår anvisa vad som behövs.

Bemyndigande att besluta om bidrag till icke-statliga kulturlokaler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om bidrag till icke-statliga kulturlokaler som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 miljoner kronor under 2013 och 2014.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslag 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler*. Anslaget är för 2012 uppfört med 9 898 000 kronor. Bemyndigandet innebär att beslut får fattas under 2012 om bidrag som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 9 miljoner kr under 2013 och 2014 (punkt 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag (punkt 2).

Bemyndigande att besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 107 miljoner kronor under 2013 och 2014.

Jämför särskilt yttrande 7 (S).

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslag 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål*. Anslaget är för 2012 uppfört med 189 503 000 kronor. Bemyndigandet innebär att beslut om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål får fattas under 2012 som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 107 miljoner kronor under 2013 och 2014 (punkt 4).

Motionen

Socialdemokraterna begär i *motion Kr297* ett bemyndigande att besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 127 miljoner kronor under 2013 och 2014 (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag till bemyndigande väl avvägt och ansluter sig till förslaget (punkt 4). Därmed avstyrks Socialdemokraternas förslag.

Bemyndigande att besluta om bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om bidrag till litteratur och kulturtidskrifter som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 miljoner kronor under 2013.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslag 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter*. Anslaget är för 2012 uppfört med 123 682 000 kronor. Bemyndigandet innebär att beslut får fattas under 2012 om bidrag som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 20 miljoner kronor under 2013 (punkt 5).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag (punkt 5).

Bemyndigande att beställa konstverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om bidrag till konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 miljoner kronor under 2013 och 2014.

Jämför särskilt yttrande 7 (S).

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslag 4:2 *Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön* för beställning av konstverk. Anslaget är för 2012 uppfört med 33,1 miljoner kronor. Bemyndigandet innebär att beslut får fattas under 2012 om bidrag som, inklusive tidigare åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 10 miljoner kronor under 2013 och 2014 (punkt 6).

Motionen

Socialdemokraterna begär i *motion Kr297* ett bemyndigande att besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 miljoner kronor under 2013 och 2014 (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag (punkt 6). Socialdemokraternas förslag avstyrks därmed.

Bemyndigande att besluta om ersättningar och bidrag till konstnärer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om ersättningar och bidrag till konstnärer som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 miljoner kronor under 2013–2022.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslag 5:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer*. Anslaget är för 2012 uppfört med 331 954 000 kronor. Bemyndigandet innebär att beslut om ersättningar och bidrag får fattas under 2012 som, inklusive tidigare åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 100 miljoner kronor under 2013–2022 (punkt 7).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag (punkt 7).

Bemyndigande att besluta om bidrag till kulturmiljövård

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om bidrag till kulturmiljövård som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 miljoner kronor under 2013–2015.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslag 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård*. Anslaget är för 2012 uppfört med 251 718 000 kronor. Bemyndigandet innebär att åtaganden om bidrag får göras under 2012 som, inklusive tidigare åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 100 miljoner kronor under 2013–2015 (punkt 8).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag (punkt 8).

Bemyndigande att besluta om bidrag till allmänna samlingslokaler

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om bidrag till allmänna samlingslokaler som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 32 miljoner kronor under 2013 och 2014.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslag 13:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler*. Anslaget är för 2012 uppfört med 32 164 000 kronor. Bemyndigandet gäller beslut under 2012 som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 32 miljoner kronor under 2013 och 2014 (punkt 15).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag (punkt 15).

Bemyndigande att besluta om bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 besluta om bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 miljoner kronor under 2013.

Propositionen

Regeringen begär ett bemyndigande av riksdagen för ramanslag 13:5 *Bidrag till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer*. Anslaget är för 2012 uppfört med 15 miljoner kronor. Bemyndigandet gäller beslut under 2012 som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, medför behov av framtida anslag på högst 15 miljoner kronor under 2013 (punkt 16).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens förslag (punkt 16).

4 Lagförslag

Ändring i lagen om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst, bilaga 2.

Propositionen

Radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst, dvs. sådan verksamhet som bedrivs av Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) och verksamhet som är direkt anknuten till den, finansieras med en radio- och tv-avgift. Närmare bestämmelser om finansieringen finns i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst (radio- och tv-avgiftslagen). Förutsättningar för nämnda finansiering är enligt 1 § radio- och tv-avgiftslagen dels att sändningstillstånd enligt 4 kap. 3 § radio- och tv-lagen (2010:696) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten, dels att tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

I samband med införandet av en ny radio- och tv-lag beslutades (prop. 2009/10:115, bet. 2009/10:KU25, rskr. 2009/10:331) att dåvarande hänvisning i 1 § radio- och tv-avgiftslagen till den tidigare radio- och TV-lagen (1996:844) skulle ändras till att avse motsvarande paragraf i den nya radio- och tv-lagen. Ändringen trädde i kraft den 1 augusti 2010.

I 1 § radio- och tv-avgiftslagen fanns tidigare en hänvisning till den då gällande 2 kap. 2 § första och andra styckena i den dåvarande radio- och TV-lagen. Nämnda paragraf i dåvarande radio- och TV-lagen omfattade tillstånd att sända såväl tv som ljudradio. I den nuvarande 1 § radio- och tv-avgiftslagen finns emellertid en hänvisning endast till radio- och tv-lagens bestämmelse om tillstånd att sända tv och sökbar text-tv (4 kap. 3 §).

Den ändring i 1 § radio- och tv-avgiftslagen som trädde i kraft den 1 augusti 2010 gjordes med anledning av den nya radio- och tv-lagen som trädde i kraft samma dag. Avsikten var att hänvisningen, utan någon ändring i sak, skulle avse motsvarande paragrafer i den nya lagen. Hänvisningen kom dock att endast avse bestämmelsen i 4 kap. 3 § radio- och tv-

lagen om tillstånd att sända tv och sökbar text-tv. Rätteligen borde hänvisningen även ha avsett bestämmelsen i 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen om tillstånd att sända ljudradioprogram.

Regeringen föreslår därför att 1 § radio- och tv-avgiftslagen ska ändras på så sätt att det uttryckligen görs en hänvisning även till 11 kap. 1 § första stycket radio- och tv-lagen om tillstånd att sända ljudradioprogram. Därutöver bör några smärre redaktionella ändringar göras i paragrafen.

Den föreslagna lagändringen bör träda i kraft den 1 januari 2012. Ändringen kräver inte någon övergångsbestämmelse. Vidare bedöms att ändringen inte är av sådan beskaffenhet att ett yttrande från Lagrådet behöver inhämtas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst enligt bilaga 2 (punkt 1).

5 Vissa radio och tv-frågor

Verkställande direktörens ställning i programföretagens styrelser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen upphäver beslutet om att verkställande direktören i programföretagen ska vara självskriven ledamot i respektive programföretags styrelse.

Propositionen

I propositionen redovisas att de tre programföretagen Sveriges Radio AB (SR), Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) i egenskap av aktiebolag har var sin bolagsordning som stadgar att bolagen ska bedriva rundradioverksamhet och därmed förenlig verksamhet. Bolagsordningarna innehåller också bestämmelser om bl.a. aktiekapital, styrelsens sammansättning och arbetssätt, revisorer och bolagsstämma. Ändring i bolagsordningarna kräver regeringens godkännande.

Enligt en bestämmelse i programföretagens bolagsordningar är verkställande direktören i respektive företag självskriven ledamot i programföretagets styrelse. Bakgrunden till nämnda bestämmelse är ett förslag från regeringen i propositionen om ägande av den avgiftsfinansierade radio- och TV-verksamheten om att verkställande direktören ska vara självskri-

ven ledamot i respektive programföretags styrelse (prop. 1992/93:236 s. 16). Riksdagen beslutade den 2 juni 1993 i enlighet med förslaget (bet. 1992/93:KrU28, rskr. 1992/93:377).

I samband med att programföretagen under 2010 skulle anmäla beslut om ändringar i sina bolagsordningar för registrering hos Bolagsverket påpekade företrädare för verket att bestämmelsen om att den verkställande direktören är självskriven ledamot i styrelsen inte är förenlig med aktiebolagslagen (2005:551), eftersom styrelsen ska utses av bolagsstämman.

SR, SVT och UR har i skrivelser våren 2011 ansökt om regeringens godkännande av nya lydelse av bolagsordningarna bl.a. enligt följande.

Bolagets styrelse ska, förutom arbetstagarledamöter och suppleanter som kan ha utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda, bestå av nio styrelseledamöter. Bolagsstämman utser ordföranden och åtta andra styrelseledamöter. Ordföranden och övriga valda styrelseledamöter utses för tiden intill utgången av nästa årsstämma.

Regeringen konstaterar att aktiebolagslagen gäller alla aktiebolag, om inte annat föreskrivs (1 kap. 2 § andra stycket aktiebolagslagen). Enligt 8 kap. 8 § aktiebolagslagen ska styrelsen utses av bolagsstämman. Av paragrafen följer vidare att styrelsen eller en styrelseledamot inte får ges rätten att utse styrelseledamöter. Även i den tidigare aktiebolagslagen (1975:1385) fanns en paragraf med motsvarande innehåll.

När det gäller förbudet för styrelsen eller en styrelseledamot att utse styrelseledamöter anges att förbudet i och för sig inte hindrar styrelsen från att utse en verkställande direktör, när denne enligt bolagsordningen också ska vara styrelseledamot i bolaget. Men utnämningen kan i så fall ske endast under villkor att vederbörande av bolagsstämman utses till styrelseledamot.

Det kan mot denna bakgrund ifrågasättas om riksdagens beslut, med anledning av prop. 1992/93:236 om att den verkställande direktören för respektive programföretag är självskriven ledamot i företagets styrelse, är förenligt med aktiebolagslagen. Det bör därför enligt regeringen inte anges i bolagsordningen för respektive programföretag att den verkställande direktören ska vara självskriven som ledamot i företagets styrelse. För att möjliggöra en ändring av bolagsordningarna på denna punkt föreslår regeringen att riksdagens beslut den 2 juni 1993 med anledning av prop. 1992/93:236 inte längre ska gälla.

Det finns förstås inte något som hindrar att respektive programföretags verkställande direktör även fortsättningsvis ingår i företagets styrelse, om bolagsstämman väljer henne eller honom.

Under förutsättning att riksdagen fattar beslut i enlighet med detta förslag avser regeringen att ta upp respektive programföretags ansökan om godkännande av ny lydelse av bolagsordningen till prövning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att kravet att verkställande direktören ska ingå i styrelsen bör upphävas och tillstyrker därmed regeringens förslag (punkt 13). Utskottet noterar samtidigt att detta inte innebär något hinder för att välja verkställande direktören till ledamot av styrelsen vid bolagsstämman om stämman anser att detta är en lämplig ordning.

55-procentsvillkoret

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår regeringens förslag att avskaffa villkoret att andelen av allmänproduktionen i Sveriges Radio AB:s och Sveriges Television AB:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent. 55-procentsvillkoret är ett trubbigt verktyg för att följa upp hur programföretagen i sin allmänproduktion speglar hela landet, men till dess att ett fullgott alternativ finns för hur man ska mäta och följa upp speglingen av hela landet bör inte 55-procentsvillkoret avskaffas. Därmed bifaller riksdagen de aktuella motionerna.

Propositionen

Riksdagen beslutade i november 2009 att de villkor som gällde för SR, SVT och UR under den dåvarande tillståndspanenoden 2007–2009 i huvudsak skulle gälla även under nästa period, dvs. 2010–2013 (prop. 2008/09:195, bet. 2009/10:KrU3, rskr. 2009/10:61). I sändningstillstånden för SR och SVT anges att programutbudet ska spegla förhållandena i hela landet. Enligt anslagsvillkoren för Sveriges Radio AB (SR) och Sveriges Television AB (SVT) ska programbolagen dessutom ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå. Den lokala och regionala organisationen ska ges tillräckliga resurser för att effektivt kunna spegla respektive områdes särprägel och egenart. Vidare ska den andel av allmänproduktionen i företagens rikssändningar som produceras utanför Stockholm uppgå till minst 55 procent, det s.k. 55-procentsvillkoret.

I propositionen understryker regeringen att en central del av uppdraget för radio och tv i allmänhetens tjänst är att möta skiftande förutsättningar och tillgodose olika intressen hos hela befolkningen samt att spegla förhållandena i hela landet. Detta handlar om en geografisk spegling av landets olika regioner, liksom att de människor som bor i olika delar av landet är olika, t.ex. när det gäller etnisk och kulturell bakgrund, kön och ålder. Programföretagen ska således beakta dessa och andra aspekter när det gäller uppdraget att spegla hela landet.

Kommittén om radio och tv i allmänhetens tjänst (dir. 2011:51) ska bl.a. överväga om programföretagens uppdrag att spegla hela landet bör förtydligas i fråga om t.ex. geografisk spridning och det faktum att människorna i Sverige är olika. I övervägandet ska betydelsen av lokal och regional närvaro för möjligheten att spegla mångfalden i olika delar av landet tas i beaktande. Kommittén ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 september 2012.

Regeringen gav i december 2010 Myndigheten för radio och tv i uppdrag att utvärdera effektiviteten av villkoret att andelen av den allmänproduktion i SR:s och SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent med avseende på programföretagens uppgift att spegla förhållandena i hela landet. Enligt myndighetens redovisning kan effektiviteten av 55-procentsvillkoret ifrågasättas. Om villkoret tas bort skulle det enligt myndigheten tydliggöras att det är resultatet av bolagens produktion och deras decentraliserade organisationer som är avgörande för om bolagen uppfyller kravet på en spegling av hela landet. En sådan ordning ställer höga krav på resultatredovisningen och de metoder som bolagen har för att mäta, följa upp och utvärdera resultaten.

Regeringen anser att det kan ifrågasättas om 55-procentsvillkoret effektivt bidrar till att kravet på att spegla hela landet uppfylls. Vilken typ av program som produceras och hur den regionala och lokala särarten lyfts fram torde ha större betydelse för speglingen än att en viss procentsats uppnås.

Sammanfattningsvis anför regeringen att den i huvudsak delar den bedömning som Myndigheten för radio och tv gör, att ett avskaffande av 55-procentsvillkoret tydliggör att det är resultatet av bolagens produktion och deras decentraliserade organisationer som är avgörande för om bolagen uppfyller kravet på spegling av hela landet. Vid ett avskaffande av 55-procentsvillkoret bör det enligt regeringen ställas högre krav på SR:s och SVT:s redovisning av uppdraget att spegla förhållandena i hela landet och de metoder som bolagen har för att mäta, följa upp och utvärdera resultaten. För att säkerställa insyn i hur bolagen uppfyller speglingsuppdraget bör en dialog inledas med de berörda programföretagen om hur högre och tydligare krav på redovisningen av uppdraget bör komma till uttryck i programföretagens anslagsvillkor. En utgångspunkt för regeringen är att det regionala och lokala perspektivet säkerställs i redovisningen av speglingsuppdraget. Ett borttagande av 55-procentsvillkoret innebär därmed enligt regeringen inte att kravet på regional och lokal närvaro och spegling av förhållanden i hela landet försvagas. Regeringen avser att noga följa utvecklingen framöver.

Motionerna

Socialdemokraterna begär i *motion Kr297* (S) att riksdagen avslår regeringens förslag om att avskaffa villkoret att andelen av allmänproduktionen i SR:s och SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent (yrkande 4). Även om reglerna till viss del

visat sig vara ett trubbigt verktyg för att följa efterlevnaden av att företagen i sin allmänproduktion ska "spegla hela landet" finns i dag inget bättre sätt att mäta, anser partiet.

Även Vänsterpartiet begär i *motion Kr286 (V)* att riksdagen ska avslå regeringens förslag om att avskaffa villkoret att andelen av allmänproduktionen i SR:s och SVT:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent (yrkande 1). Partiet anser att 55-procentsvillkoret inte bör avskaffas förrän ett fullgott alternativ har presenterats.

Utskottets ställningstagande

Radio och tv i allmänhetens tjänst är till för alla. Det är därför viktigt att programföretagen erbjuder ett programutbud som tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen. Programutbudet ska också spegla förhållandena i hela landet. Enligt anslagsvillkoren ska SR och SVT därför ha en decentraliserad organisation som skapar goda förutsättningar för självständigt beslutsfattande på regional och lokal nivå. Organisationen ska utformas med syfte att möjliggöra hög närvaro av personer ute i landet med kunskap om och förankring i de olika regionerna.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det s.k. 55-procentsvillkoret är ett trubbigt verktyg för att följa hur programföretagen i sin allmänproduktion speglar hela landet. Kravet går att kringgå och innebär inte alltid att det man mäter är det som avses att mätas. Det finns således starka skäl att på annat sätt säkerställa att programföretagen speglar hela landet, såväl geografiskt som i andra hänseenden. Samtidigt finns det i dag inte något bättre sätt att mäta detta. Utskottet konstaterar vidare att regeringen i juni 2011 tillsatte en utredning med uppdrag att analysera förutsättningarna för radio och tv i allmänhetens tjänst och lämna förslag till de förändringar som behöver göras inför nästa tillståndperiod som inleds den 1 januari 2014 (dir. 2011:51). Av direktiven framgår att en central del av uppdraget för radio och tv i allmänhetens tjänst är att möta skiftande förutsättningar och tillgodose olika intressen hos hela befolkningen samt att spegla förhållandena i hela landet. Kommittén ska överväga om programföretagens uppdrag att spegla hela landet bör förtydligas när det gäller t.ex. geografisk spridning och det faktum att människor i Sverige är olika. Utskottet anser att utredningens arbete bör avvaktas och att till dess att ett fullgott alternativ finns för hur man ska mäta och följa upp speglingen av hela landet bör inte 55-procentsvillkoret avskaffas.

Med det anförda bifaller utskottet motionerna Kr286 (V) yrkande 1 och Kr297 (S) yrkande 4 och avstyrker regeringens förslag om att avskaffa det s.k. 55-procentsvillkoret (punkt 14).

6 Motionsyrkanden som inte har budgeteffekt 2012

Scenkonstpensionerna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller motionsförslag och ger därmed som sin mening regeringen till känna att regeringen inom ramen för den ordinarie budgetprocessen, gärna i budgetpropositionen för 2013, ska återkomma till riksdagen med besked om hur scenkonstpensionsfrågan kan och bör lösas på ett statsfinansiellt ansvarsfullt sätt. Det pensionssystem som nu tillämpas på det statsunderstödda scenkonstområdet medför negativa konsekvenser för såväl scenkonstinstitutionerna som de konstnärliga yrkesutövarna och publiken.

Motionerna

I *motion Kr297* erinrar Socialdemokraterna om att det sedan 2009 har funnits ett utredningsförslag om hur de statliga scenkonstpensionerna ska finansieras i framtiden. Dagens system innebär att scenkonstorganisationerna har stora och oöverskådliga kostnader som gör det omöjligt att planera verksamheten. Pensionskostnaderna för den enskilda teatern eller operan kan bli så höga att institutionerna måste skära ned i repertoaren om inte denna fråga får en lösning. Om kulturinstitutionernas pengar låses upp genom ett dåligt pensionssystem blir det mindre pengar över till verksamhet, vilket knappast kan vara meningen. Motionärerna föreslår därför att riksdagen ska besluta om ett tillkännagivande med innebörden att regeringen skyndsamt ska lösa denna fråga (yrkande 14).

I *motion Kr320* yrkar Miljöpartiet de gröna att regeringen ska lägga fram förslag för riksdagen om finansiering av scenkonstnärernas pensioner så fort som möjligt, dock senast 2012. Partiet ser positivt på det utredningsförslag som lagts fram och som går ut på att en femårig omställningsersättning införs för sångare och dansare. Det skulle ge scenkonstnärerna ekonomisk möjlighet att utbilda sig till nya yrken. Enligt motionärerna har kulturministern hävdade att det är kostsamt att gå över till ett nytt pensionssystem. De anser emellertid att ett genomförande av utredningsförslaget på sikt inte skulle kosta mer än nuvarande pensionssystem (yrkande 2). Förslag med samma innehåll framförs i *motion Kr278* (MP) yrkandena 9 och 10.

Vänsterpartiet yrkar i *motion Kr307* att regeringen snarast möjligt, dock senast under 2012, ska återkomma till riksdagen med ett förslag om scenkonstnärernas pensioner. Enligt motionärerna framgår det att den pensionspremie som scenkonstinstitutionen ska betala för en anställd ibland är

mycket högre än själva lönen, samtidigt som många scenkonstare inte kommer att få ut motsvarande belopp i pension. Det förutsätter nämligen att man är fast anställd när man når pensionsåldern. För kulturinstitutionerna skapar dagens system osäkerhet och ekonomiska problem, eftersom pensionskostnaderna när man ska anställa scenkonstare är höga och mycket svåröversägliga (yrkande 19).

I *motion Kr203* föreslår Billy Gustafsson (S) ett riksdagens tillkännagivande om behovet av att regeringen finner en lösning av finansieringen av scenkonstnärers pensioner. Motionären påpekar att länsteatrarna anser att pensionsfrågan har blivit en ödesfråga för hela scenkonstbranschen. Regeringen bör därför se till att en konstruktiv och långsiktig lösning av finansieringen av scenkonstnärernas pensioner kommer till stånd.

Miljöpartiet de gröna har angivit i *motionerna Kr278* och *Kr320* att partiet har avsatt medel för pensionerna för 2013.

Motionsförslag som gäller scenkonstnärernas pensioner finns också i Sverigedemokraternas *motioner Kr319* (yrkande 13) och *Kr330* och har tagits upp i anslutning till behandlingen av 2012 års budget. (Se avsnitt 1.) I dessa motioner föreslår partiet att förslagen i Scenkonstpensionsutredningens betänkande (SOU 2009:59) ska genomföras och att 100 miljoner kronor ska avsättas för ändamålet under ett nytt anslag, benämnt Reformerat pensionssystem för scenarbetare (99:2).

Slutligen har Vänsterpartiet i sin *budgetmotion Fi243* ett förslag i syfte att lösa pensionsfrågan, som innebär 100 miljoner kronor i lägre inkomster 2012 jämfört med regeringens förslag (yrkande 3). Yrkandet har avstyrkts av finansutskottet och därefter avslagits av riksdagen (bet. 2011/12:FiU1, rskr. 2011/12:32).

Bakgrund

De konsekvenser som 1990-talets stora pensionsreform fick för scenkonstområdet har sedan dess aktualiserats vid upprepade tillfällen i olika sammanhang, bl.a. i propositioner och utskottsbetänkanden. Kulturutskottet beslutade i december 2007 att tillsätta en arbetsgrupp bestående av ledamöter från samtliga riksdagspartier för att genomföra en uppföljning och utvärdering av pensionsvillkoren inom scenkonstområdet.¹¹ Gruppens förslag överlämnades hösten 2008 till kulturutskottet som anslöt sig till gruppens ståndpunkter och föreslog att riksdagen skulle göra ett tillkännagivande för regeringen som sammanfattningsvis innebar att regeringen skulle

- ta initiativ till att förbättra möjligheterna för sångare och dansare att få stöd i form av utbildning, karriärväxling och karriärutveckling, så att de skulle kunna fortsätta att arbeta då de inte längre har de fysiska förutsättningarna att prestera på hög konstnärlig nivå
- eftersträva att fortsätta att satsa på att bygga ut Teater-, Dans- och Musikallianserna

¹¹ Uppföljning av pensionsvillkoren inom scenkonstområdet. Rapporter från riksdagen 2008/09:RFR1.

- skyndsamt låta analysera vilka ekonomiska effekter övergången 2007 till institutionsspecifika premier har haft för de statsunderstödda sång- och dansinstitutionerna som underlag för ett eventuellt ställningstagande till en engångsvis justering av statsbidragsnivåerna
- ge Statens kulturråd i uppdrag att vid fördelningen av bidrag till statligt stödda scenkonstinstitutioner ta hänsyn till att det relativt sett blivit dyrare för teaterinstitutioner att finansiera satsningar på dans- och musikteaterverksamhet som en följd av övergången till institutionspecifika tjänstepensionspremier
- undersöka möjligheterna att ge institutionerna stabilare planeringsförutsättningar genom att sätta en gräns för hur omfattande en tjänstepensionsavgift får vara, mätt som andel av utbetalad lön för en enskild scenkonstnär.

Riksdagen beslutade därefter i enlighet med utskottets förslag (bet. 2008/09:KrU1, rskr. 2008/09:92).

Regeringen tillsatte våren 2008 en särskild utredare med uppdrag att genomföra en översyn av regleringen av tjänstepensioneringen för de anställda vid vissa statsunderstödda teater-, dans- och musikinstitutioner. Översynen med förslag har presenterats i betänkandet Nytt pensionssystem för den statsunderstödda scenkonsten (SOU 2009:50). I betänkandet lämnas förslag om att arbetsmarknadens parter ska ansvara för scenkonstnärernas pensionsvillkor, i likhet med vad som gäller på arbetsmarknaden i övrigt. Det skulle innebära att den s.k. PISA-förordningen¹² skulle avvecklas under åren 2012–2016 och ersättas med ett kollektivavtalsbaserat system. En konsekvens av förslaget skulle bli att inbetalningarna till inkomstiteln Statliga pensionsavgifter skulle minska markant redan 2012. Det beror på att premier för förmånsbestämd ålderspension fr.o.m. 2012 endast skulle betalas för dem som ska fortsätta att omfattas av de nuvarande pensionsreglerna i PISA-förordningen, dvs. de som den 1 januari 2012 har högst fem år kvar till pensionsåldern, de som uppbär sjukpension samt vissa teaterchefer. Utredaren anför bl.a. följande (bet. s. 234).

Effekten på anslaget Statliga tjänstepensioner¹³ m.m. kommer dock att dröja och belastningen kommer att minska successivt, eftersom redan beviljade och intjänade förmåner fortsatt kommer att belasta anslaget. Utgiftsminskningarna börjar först 2017 efter att de som kvarstår på PISA-förordningen har uppnått pensionsåldern. I inkomst- och utgiftstermer innebär detta en påverkan på statsbudgeten. I systemet för premieberäkning ligger dock att detta ska vara kostnadsmässigt neutralt, eftersom de premier som inbetalats är beräknade för att täcka framtida kostnader för förmånsutbetalningar.

¹² Förordning (2003:56) om tjänstepension och tjänstegrupplivförsäkring för vissa arbetstagare med icke-statlig anställning, PISA-förordningen. I förordningen föreskrivs att det statliga pensionsavtalet PA03 ska tillämpas på vissa arbetstagare som anges i en bilaga till förordningen. Av fysiska och konstnärliga skäl har t.ex. dansare pensionsålder vid 41 år och sångare vid 52 år. Pensionsåldern är inte förenad med avgångsskyldighet. Arbetstagarna har en ovillkorlig rätt att kvarstå i anställningen till 67 år.

¹³ Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Utredarens beräkningar visar att institutionernas inbetalningar till inkomsttiteln skulle minska 2012 med ca 160 miljoner kronor och att premiebetalningen skulle upphöra i allt väsentligt 2017.

Utredaren föreslog också att statens huvudsakliga ansvar fortsättningsvis skulle ha sin utgångspunkt i att stödja scenkonstnärernas eventuella omställningsbehov.

Betänkandet har remissbehandlats och beretts inom Regeringskansliet.

Yttrande från finansutskottet

Finansutskottet har beretts tillfälle att yttra sig över här aktuella motioner och har bl.a. anfört följande (yttr. 2011/12:FiU2y). Se bilaga 6.

Finansutskottet anser att det är angeläget att regeringen, gärna i budgetpropositionen för 2013, återkommer till riksdagen med förslag till lösning på frågan om pensionsvillkoren inom scenkonstområdet. Om kulturutskottet beslutar att föreslå riksdagen ett tillkännagivande till regeringen i frågan anser finansutskottet att följande aspekter är viktiga att beakta. Finansutskottet har valt att avgränsa sitt yttrande till mer övergripande offentligfinansiella, samhällsekonomiska och budgettekniska aspekter.

Förslaget från Scenkonstpensionsutredningen, som åberopas i flera av motionerna, är statsfinansiellt neutralt på lång sikt. Samtidigt är det enligt finansutskottet viktigt att eventuella inkomstbortfall på kort sikt hanteras på ett ansvarsfullt sätt.

Finansutskottet vill också understryka betydelsen av att eventuella förändringar i regelverken utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Detta innefattar inte minst att ta hänsyn till vilka effekter ändrade regler och ersättningsnivåer kan väntas få på sysselsättning och arbetade timmar.

Finansutskottet påminner vidare om att riksdagen den 23 november fattade beslut om inkomstberäkningen för 2012 i samband med det s.k. rambeslutet. Det betyder att ett eventuellt tillkännagivande till regeringen från riksdagens sida bör ta hänsyn till detta och inte innebära några förslag som innebär minskade inkomster på statens budget under nästa år. Vidare framhåller utskottet att eventuella ändringar i pensionsvillkoren bör vara långsiktigt hållbara, såtillvida att de pensionsförmåner som betalas ut motsvaras av de avgifter som betalats in till systemet av eller för den enskilde. Avslutningsvis understryker utskottet att eventuella omställningskostnader och tjänstepensionsavgifter i staten ska belasta anslag.

Utskottets ställningstagande

Den stora pensionsreformen som genomfördes i slutet av 1990-talet medförde problem för både arbetstagare och arbetsgivare inom scenkonstområdet, eftersom denna sektor skiljer sig på flera punkter från arbetsmarknaden i övrigt. Trots att två decennier snart har gått sedan det första beslutet om ett reformerat pensionssystem togs 1994 och trots att kulturutskottet

återkommande – under olika regeringar – har uttalat sig i detta ärende har frågan ännu inte lösts.¹⁴ (Se bet. 2003/04:KrU1 s. 57 och 2008/09:KrU1, rskr. 2008/09:92.)

Som omnämnts i det föregående gjorde en arbetsgrupp inom kulturutskottet 2008 en uppföljning och utvärdering av pensionsvillkoren inom scenkonstområdet. Resultatet redovisades i rapporten Uppföljning av pensionsvillkoren inom scenkonstområdet (2008/09:RFR1).¹⁵ Uppföljningen visar att scenkonstnärernas pensionsvillkor har försämrats som en följd av ändrade arbetsmarknadsvillkor och ändrade pensionsregler och att det sedan lång tid pågår en utveckling inom scenkonstområdet där tillsvidareanställningar har ersatts av visstidsanställningar. Det blir allt vanligare att scenkonstnärer växlar mellan att arbeta vid institutioner och fria grupper (2008/09:RFR1 s. 8).

Arbetsgruppen redovisade bl.a. följande.

Genom en förändring i lagen om anställningsskydd 2001 och i PISA-förordningen 2003 är scenkonstnärer inte längre skyldiga att sluta vid en institution tre år efter det att de uppnått åldern då de har rätt att ta ut tjänstepension före 65 år. Att ta ut förmånsbestämd pension före 65 år och därefter inte fortsätta att yrkesarbeta ger en låg ålderspension eftersom denna pension bestäms av livsinkomsten och inte som i det tidigare ATP-systemet av de 15 bästa inkomstären. Framför allt tillsvidareanställda sångare och dansare kan som en följd av dessa regeländringar komma att arbeta kvar vid institutionen fram till 67-årsdagen för att på så sätt undvika en låg ålderspension. En sådan utveckling innebär konstnärliga problem för institutionerna och för scenkonsten i stort, bl.a. eftersom möjligheterna att rekrytera yngre scenkonstnärer minskar (2008/09:RFR1 s. 8).

Vidare konstaterade gruppen att pensionspremierna som scenkonstinstitutionerna betalar in till staten styrs av faktorer som ligger utanför deras kontroll, då det gäller de frilansande artisterna. Premieavgiften blir högre för den som t.ex. börjat sin karriär jämförelsevis sent i livet, invandrat till Sverige mitt i karriären, arbetat vid fria grupper eller arbetat utomlands några år jämfört med den som sedan början av sin karriär kontinuerligt arbetat vid institutioner som betalat in pensionspremier till staten. Exempelvis har Malmöoperan kunnat visa att premierna för tre korister med jämförbar lön under april 2007 varierade mellan ett påslag på 27 % och 96 % av utbetalad lön. Avgiftsskillnaderna förklaras främst av koristernas anställningar tidigare i karriären (2008/09:RFR1 s. 10).

Till detta kommer att Scenkonstpensionsutredningen i sitt betänkande slår fast att höga premier inte alltid ger motsvarande förmån i utbetalad pension (SOU 2009:50 s. 125).

Kulturutskottets arbetsgrupp kom fram till att staten har ett övergripande ansvar för att de pensions- och arbetsmarknadsvillkor som tillämpas inom det statsunderstödda scenkonstområdet ger scenkonstnärerna rimliga pen-

¹⁴ Riksdagen fattade 1994 ett principbeslut om att reformera det allmänna pensionssystemet. Fyra år senare, 1998, beslutade riksdagen om pensionsreformen.

¹⁵ Resonemanget i det följande bygger i huvudsak på uppgifter som hämtats från rapporten.

sionsvillkor. För att stimulera scenkonstnärerna att yrkesarbeta fram till ålderspensionen skulle det enligt uppföljningsgruppens bedömning vara motiverat att de fick stöd i form av vägledning och kompetensutveckling. Sådana insatser skulle underlätta både deras karriärutveckling och karriär-växling och skulle vara ett led i den s.k. arbetslinjen.

Utskottet har under beredningen av här aktuella motionsförslag noterat att förslagen från Scenkonstpensionsutredningen efter remittering har beretts men inte utmynnat i något förslag från regeringen. Utskottet har därefter fått information i ärendet av såväl kultur- som civil- och bostadsministern samt av företrädare för arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer inom scenkonstområdet.

Utskottet inser att frågan visserligen är komplex men finner det samtidigt otillfredsställande att den ännu inte har fått sin lösning. Det pensions-system som nu tillämpas inom det statsunderstödda scenkonstområdet medför redan nu negativa konsekvenser för såväl *institutionerna* som *de konstnärliga yrkesutövarna* och *publiken*.

För institutionernas del innebär framför allt dansares och sångares låga pensionsålder att de måste betala in förhållandevis höga premier för dessa yrkesgrupper. Det är svårt för institutionerna att förutse omfattningen av pensionsavgifternas storlek, eftersom de varierar mellan olika anställda. Som visats avgör en rad olika faktorer storleken på pensionspremierna, och avgiften varierar från månad till månad och från år till år. I vissa fall betalar institutionerna mer i pensionsavgift för en anställd än lönen till samma individ. *Det nuvarande pensionssystemet innebär således höga kostnader och är oförutsägbart för institutionerna. Dessutom finns det inte någon garanti för att höga premieavgifter resulterar i motsvarande pensionsförmån.*

Pensionsvillkoren för konstnärer som är anställda vid statligt stödda scenkonstinstitutioner bygger på en rätt att ta ut tjänstepension som motsvarar upp till 65 % av lönen innan den anställda fyller 65 år. Dansare får ta ut pensionen från 41 år, sångare från 52 år, skådespelare från 59 år och musiker, beroende på anställning, från 60 eller 63 år. Ålderspensionen (från 65 år) kommer då att bli mycket låg, eftersom den numera bestäms av livsinkomsten och inte som tidigare av de 15 bästa inkomståren. Scenkonstnärerna är emellertid inte skyldiga att sluta vid en institution när de uppnår pensionsåldern utan har – efter en ändring 2001 i lagen (1982:80) om anställningsskydd – rätt att arbeta kvar till 67 års ålder. *Det nuvarande pensionssystemet kan således medverka till att scenkonstnärernas ålderspension (från 65 år) blir mycket låg, om de lämnar yrkeslivet vid de åldersgränser som anges i PISA-förordningen.*

Slutligen medför pensionssystemet en risk för att det konstnärliga utfallet på sikt blir lidande, något som skulle få negativa konsekvenser för publiken. De lågt satta pensionsåldrarna för konstnärerna har tillkommit av både fysiska och konstnärliga skäl. En dansares kropp och en sångares stämband är särskilt utsatta och slits hårt. De konstnärliga prestationerna

avtar med stigande ålder i de allra flesta fall. Institutionerna kan tvingas välja en repertoar som anpassas efter vad en ensemble med hög genomsnittlig medelålder kan klara i stället för en repertoar som kräver excellens i prestationerna. *Det nuvarande pensionssystemet riskerar således att medverka till försämrad kvalitet på det konstnärliga utbudet.*

Som utskottet här har kunnat visa är konsekvenserna av det nuvarande pensionssystemet för scenkonstområdet otillfredsställande. I likhet med finansutskottet anser kulturutskottet därför att det är angeläget att regeringen återkommer till riksdagen med förslag till en lösning av de problem som följer av det nuvarande pensionssystemet i olika avseenden. Regeringen bör återkomma till riksdagen inom ramen för den ordinarie budgetprocessen, gärna i budgetpropositionen för 2013, med besked om hur scenkonstpensionsfrågan kan och bör lösas på ett statsfinansiellt ansvarsfullt sätt.

Det är, som finansutskottet understryker, viktigt att förslag till ändringar i pensionsvillkoren är långsiktigt hållbara. De pensionsförmåner som betalas ut bör motsvaras av de avgifter som betalas in till systemet av eller för den enskilde. Eventuella omställningskostnader och tjänstepensionsavgifter ska belasta anslag. Om förändringar görs i regelverken bör de utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Bland annat bör regeringen ta hänsyn till vilka effekter som kan väntas på sysselsättning och arbetade timmar.

Vad utskottet har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motionerna Kr278 (MP) yrkandena 9 och 10, Kr297 (S) yrkande 14, Kr307 (V) yrkande 19 och Kr320 (MP) yrkande 2. Därmed blir även motion Kr203 (S) tillgodosedd.

Kulturarvslyftet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motioner om Kulturarvslyftet. Kulturarvslyftet kommer att betyda mycket för möjligheterna att vårda och bevara kulturarvet samtidigt som det uppfyller arbetsmarknadspolitiska mål.

Jämför reservationerna 1 (SD) och 2 (V).

Motionerna

Sverigedemokraterna föreslår i *motion Kr319* ett tillkännagivande till regeringen om förändrad inriktning beträffande tillsättande av tjänster inom ramen för Kulturarvslyftet (yrkande 14). Partiet anser att det är glädjande att regeringen med anledning av ett tillkännagivande från riksdagen i våras nu lanserat satsningen Kulturarvslyftet men att inriktningen på utförsäkrade är alltför snäv. Satsningen bör i stället omarbetas så att arbetslösa med kompetens inom kulturbevarande arbete ges förtur till de arbeten och

tjänster med lönebidrag som erbjuds. Det är partiets mening att arbete i första hand bör gå till dem som kan branschen och har ett genuint intresse av det jobb de har att utföra.

I *motion Kr307* föreslår Vänsterpartiet ett tillkännagivande till regeringen om att ställa upp kulturpolitiska krav på de institutioner som deltar i det aviserade Kulturarvslyftet (yrkande 21). Motionärerna anför att alltför många institutioner digitaliserat material som inte går att komma åt för utomstående. Resultatet av Kulturarvslyftet ska vara åtkomligt för var och en, inte bara för experter som kan navigera i otillgängliga system. Det bör därför finnas gemensamma format och metadata, framhåller partiet.

Bakgrund

I budgetpropositionen föreslår regeringen en satsning på kulturarvsstöd, Kulturarvslyftet, under åren 2012–2014. Regeringen beräknar att totalt 270 miljoner kronor avsätts för Riksantikvarieämbetet från utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, för arbetsledning och administration inom satsningen Kulturarvslyftet under perioden. Dessutom omfattar satsningen medel till lönebidrag för dem som anställs inom ramen för Kulturarvslyftet.

Regeringen hänvisar till riksdagens tillkännagivande till regeringen våren 2011 (bet. 2010/11:KrU10, rskr. 2010/11:285) om att denna borde beakta sysselsättningsbehovet bland kulturarbetare såväl som behovet av fortsatta insatser inom museisektorn för att vårda och bevara kulturarvet.

Det finns ett stort behov av att bygga upp kunskap om och vårda kulturarvet och kulturmiljön och göra dem tillgängliga, framhåller regeringen. Den nya arbetsmarknadssatsningen bygger på tidigare goda erfarenheter från Accessprogrammet. Stödet ger möjligheter för aktörer inom kulturarvsområdet att anställa arbetsledare enligt samma modell som tillämpas inom den befintliga verksamheten Kulturarvs-IT. Medel ska kunna fördelas såväl till regionala och kommunala kulturinstitutioner som till statliga institutioner och andra aktörer som bedriver verksamhet inom eller med anknytning till kulturarvsområdet, t.ex. ideella föreningar. Medel ska fördelas till arbetsledare åt anställda med lönebidrag som arbetar med kunskapsuppbyggnad, vård och tillgängliggörande. Det kan t.ex. handla om att digitalisera samlingar och arkivmaterial, att inventera kulturlämningar och bebyggelse eller om att restaurera och vårda kulturmiljöer. Genom att satsningen även innebär anställning av arbetsledare stärks arbetsmarknaden för kulturskapare med relevant utbildning.

Regeringen anför att satsningen kommer att berika många kulturverksamheter samtidigt som personer som står mycket långt från arbetsmarknaden får möjlighet till meningsfull och utvecklande sysselsättning. Målgruppen för satsningen är personer som har en särskilt svag förankring på arbetsmarknaden efter att ha lämnat sjukförsäkringen efter lång tid och som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Regeringen bedömer att 1 200 platser kommer att kunna anordnas inom ramen för satsningen Kulturarvslyftet under 2012 och 2014 samt 2 000 platser under 2013.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag om Kulturarvslyftet, vilket innebär vidgade möjligheter att vårda och bevara kulturarvet. Samtidigt innebär projektet att arbetslösa kulturarbetare får möjlighet till anställningar som handledare och att arbetet kan inriktas mot angelägna och eftersatta områden. Utskottet noterar att det är ett arbetsmarknadspolitiskt projekt och har inget att invända mot att man inom kulturarvssektorn utvecklar meningsfull sysselsättning för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Genom projektet får dessa personer möjlighet att pröva sin arbetsförmåga. Utskottet avstyrker motion Kr319 (SD) yrkande 14.

Riksantikvarieämbetet ska fördela medel enligt en förordning som för närvarande arbetas fram på Kulturdepartementet. Ämbetet kommer att få i uppdrag att administrera satsningen i samarbete med andra berörda myndigheter och organisationer inom kulturområdet och kommer att få använda 1,8 miljoner kronor av de 74 miljoner kronor som är avsatta för 2012 för ökade administrationskostnader.

Med anledning av motion Kr307 (V) yrkande 21 vill utskottet peka på att insatser kommer att kunna göras på en mängd områden och inte enbart inriktas mot digitaliseringsarbete. När det gäller projekt inriktade på digitalisering konstaterar utskottet att Riksantikvarieämbetet har ett aktivt samarbete med Samordningssektariatet för digitalisering vid Riksarkivet. Sekretariatet har ansvar för att arbeta med bl.a. frågor om standarder och system för digitalt bevarande och ska vara en resurs för myndigheter, institutioner och berörda medieföretag inom kulturarvsområdet.

Här kan också nämnas att regeringen (Kulturdepartementet) inom kort kommer att besluta om en nationell strategi för arbetet med att digitalisera, digitalt bevara och digitalt tillgängliggöra kulturarvsmaterial och kulturarvsinformation. I strategin kommer uppdrag att lämnas till ett antal kulturarvsinstitutioner, däribland också Riksantikvarieämbetet. Utskottet anser att motion Kr307 (V) yrkande 21 i huvudsak är tillgodosett med det anförda. Motionen avstyrks.

Uppföljning av utvecklingen av museibesök

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ger regeringen som sin mening till känna att regeringen ska följa upp utvecklingen av museibesöken vid de statliga museerna sedan entréavgifterna återinförts och analysera besöksmönstren så att dessa kan ställas mot de kulturpolitiska målen. Därmed bifaller riksdagen en motion.

Motionen

Miljöpartiet föreslår i *motion Kr278* att regeringen ska få i uppdrag att följa upp utvecklingen av museibesöken sedan entréavgifterna återinfördes så att besöksmönstret förtydligas och kan ställas mot de kulturpolitiska målen (yrkande 19). Tillgången till och utnyttjandet av den kultur som finns i dag är mycket ojämn. Partiet vill inte medverka till att det blir ännu mer ojämnt.

Bakgrund

Försöket med fri entré på statliga museer pågick under åren 2005 och 2006. Bakgrunden var att den dåvarande regeringen ville ge nya befolkningsgrupper möjlighet att besöka de statliga museerna. Från och med 2007 har entréavgifterna återinförts. För barn och unga upp till 19 år gäller dock fortfarande fri entré.

I regleringsbrevet för 2005 fick Statens kulturråd i uppdrag av regeringen att utvärdera reformen. Kulturrådet har sedan dess årligen följt besöksutvecklingen vid de statliga museerna. Kulturrådet redovisar i rapporten *Besöksutveckling och tillgänglighet för museer 2010*, Redovisning av besöksutfall för statliga museer, att drygt 7 miljoner besökare registrerats vid landets statliga museer.

När entréavgifter återinfördes 2007 på de 19 statliga museer som haft fri entré minskade antalet besökare med 40 % (ca 1,9 miljoner besök) jämfört med 2006. Därefter har dock antalet besök ökat vid de statliga museerna. Mellan 2009 och 2010 ökade antalet besök vid samma museer med 2 %. Besöksutvecklingen mellan 2006 och 2010 visar på en minskning med 19 %.

Utskottets ställningstagande

Avskaffandet av fri entré-reformen har inneburit att antalet besökare har minskat på de museer som omfattades av reformen. Utskottet konstaterar också, liksom motionärerna, att tillgången till och utnyttjandet av den kultur som finns i dag är ojämn. Utskottet anser därför att regeringen ska ges i uppdrag att följa upp utvecklingen av museibesöken sedan entréavgifterna återinförts på de statliga museerna så att besöksmönstret förtydligas och kan ställas mot de kulturpolitiska målen.

Vad som här har anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr278 (MP) yrkande 19.

Översyn av möjligheten att återinföra fri entré på de statliga museerna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att återinföra fri entré vid de statliga museerna. Riksdagen konstaterar att det står de statliga museerna fritt att inom ramen för tilldelade medel avgöra om man ska ha fri entré eller prioritera andra delar av verksamheten.

Jämför reservation 3 (S, V).

Motionen

Louise Malmström och Helén Pettersson i Umeå (båda S) föreslår i *motion Kr257* att regeringen ska se över möjligheterna att återinföra fri entré till de statliga museerna. Det måste vara en demokratisk rättighet att de nationella museerna är tillgängliga för alla oavsett ekonomisk situation, anför motionärerna. Fri entré-reformen visade att det finns ett stort intresse för att besöka museerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att det står varje museum fritt att inom ramen för tilldelade resurser själva avgöra om man ska ha fri entré eller prioritera andra delar av verksamheten. Utskottet anser att denna frihet för museerna bör kvarstå. Utskottet vill också peka på att barn och ungdomar upp till 19 år fortfarande har fri entré till de statliga museerna. Utskottet avstyrker därmed motion Kr257 (S).

Hbtq-frågor inom kulturområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att det ska framgå bl.a. av kulturmyndigheternas regleringsbrev att de ska arbeta med kulturuttryck som handlar om hbtq-personer. De nationella kulturpolitiska målen syftar bl.a. till att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att det ska vara möjligt att ta del av ett kulturutbud som präglas av mångfald, oavsett var man bor i landet. Av instruktionerna för kulturmyndigheterna och anslagsbesluten för kulturinstitutionerna framgår att de ska integrera ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv i sina verksamheter.

Jämför reservation 4 (S).

Motionen

I motion Kr312 av Hannah Bergstedt m.fl. (S) föreslår motionärerna att det av de olika kulturmyndigheternas och kulturinstitutionernas regleringsbrev ska framgå att de ska arbeta med kulturuttryck som handlar om hbtq-personer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som under föregående riksmöte avstyrkte en i det närmaste likalydande motion erinrar om de kulturpolitiska målen som antogs av riksdagen 2009 (bet. 2010/11:KrU9). Ett av målen syftar till att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att det ska vara möjligt att ta del av ett kulturutbud som präglas av mångfald och hög kvalitet oavsett var man bor i landet. Ett annat av de nationella kulturpolitiska målen anger att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. Detta mål innebär bl.a. att inte endast kultursektorn utan hela samhället ska präglas av en rikedom av kulturuttryck.

Därutöver bör nämnas att det av instruktionerna för kulturmyndigheterna och anslagsbesluten för kulturinstitutionerna framgår att de ska integrera ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv i sina verksamheter.

Det anförda visar att motionen redan är tillgodosedd och således inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Motion Kr312 (S) avstyrks.

Sverigefinländarnas arkiv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om en översyn av möjligheterna att ge Sverigefinländarnas arkiv ett permanent stöd.

Motionen

Hans Ekström m.fl. (S) yrkar i motion Kr300 på en översyn av möjligheterna att ge Sverigefinländarnas arkiv ett permanent statlig stöd. I dagsläget får Sverigefinländarnas arkiv ett stöd på 260 000 kronor av Riksarkivets nämnd för enskilda arkiv, men skulle enligt motionen behöva det tredubbla för att täcka baskostnaderna. Motionärerna framhåller att Sverigefinländarnas arkiv är nationellt och därmed inte kan erhålla kommunala eller regionala medel samt att Sverigefinländarna är en av Sveriges fem officiella nationella minoriteter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att statligt stöd till enskilda arkiv fördelas av Riksarkivets nämnd för enskilda arkiv. Nämnden har de senaste åren höjt bidraget till Sverigefinländarnas arkiv.

Riksarkivet har fått i uppdrag att utreda och ge förslag på hur samarbetet med den enskilda arkivsektorn ska utformas när det gäller organisation och verksamhet om nämnden för enskilda arkiv skulle avskaffas. Uppdraget har redovisats hösten 2011 och Riksarkivet har föreslagit att Nämnden för enskilda arkiv ska avvecklas och ersättas av ett samarbetsråd. Förslaget bereds i Regeringskansliet.

Motion Kr300 (S) avstyrks.

Föreningsdrivna biografier i glesbygd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om att regeringen ska se över möjligheterna att på olika sätt stödja föreningsdrivna biografier i glesbygden. Ett fyraårigt stöd har nyligen inrättats till biografier för övergång till digital teknik. Stödet är avsett för biografier på mindre orter och kan tilldelas föreningsdrivna biografier i den mån de uppfyller de angivna stödkriterierna. Stödet kan som mest uppgå till 300 000 kronor. Vidare finns ett stöd inom ramen för filmavtalet som är avsett för upprustning av biografier m.m. Resultatet av det pågående utredningsarbetet och regeringens ställningstaganden rörande inriktningen på den framtida filmpolitiken bör inte föregripas.

Jämför särskilt yttrande 8 (S).

Motionen

I *motion Kr290* framhåller Caroline Helmersson Olsson (S) att antalet biografier blir allt färre, framför allt i glesbygden. Under 2013 väntas den nya tekniken för att visa film på bio, 2K digitalbio, slå igenom brett. Därefter blir det ännu svårare för de biografier som inte har ställt om till ny teknik att klara sig. Motionären föreslår därför att regeringen ska se över möjligheterna att på olika sätt stödja föreningsdrivna biografier i glesbygden.

Utskottets ställningstagande

Ett ideellt inslag i den för övrigt kommersiella biografbranschen utgörs av de föreningsdrivna biograferna. Nu liksom tidigare är det en angelägen uppgift för den statliga filmpolitiken att i möjligaste mån upprätthålla biografstrukturen i landet. Ideellt drivna biografier är ofta viktiga mötesplatser och bidrar till att även boende på mindre orter får tillgång till film och annan kultur. Det handlar i huvudsak om de biografier som drivs av lokalföreningar inom Folkets Hus och Parker (FHP), Våra Gårdar, Bygdegårdarnas Riksförbund och Föreningen Folkets Bio.

Utskottet har i det föregående redovisat de regler som gäller för det nyinrättade fyraåriga stödet till biografer för övergång till digital teknik, ett stöd som riktas till biografer på mindre orter och som även kan tilldelas föreningsdrivna biografer i den mån de uppfyller de angivna stödkriterierna. Stödet kan som mest uppgå till 300 000 kronor.¹⁶ Detta stöd är helstatligt och ligger utanför 2006 års filmavtal.

Vidare har utskottet i korthet redogjort för innehållet i gällande filmavtal som träffats mellan staten och företrädare för filmbranschen och som gäller t.o.m. den 31 december 2012. Inom ramen för avtalet finansieras flera stöd, bl.a. ett biografstöd som syftar till att stärka biografer på mindre orter. Biografstödet inrymmer i sig olika bidragstyper. Av intresse i detta sammanhang är främst stödet för teknisk upprustning, som för innevarande år uppgår till ca 10 miljoner kronor. Normalt beviljas stöd för högst 100 000 kronor. För övergång till digital utrustning kan högre belopp betalas ut.

Slutligen bör även nämnas att det inom biografstödet finns en stödform som avser momskompensation till anordnare av biografföreställningar som inte är mervärdesskatteskyldiga. Stödet riktas till föreningsägda biografer som inte tillhör någon sammanslutning och till ideella föreningar som i egen regi eller genom anslutna medlemmar regelbundet anordnar biografföreställningar.

Den särskilde utredare som har i uppdrag att få till stånd ett nytt bransch-samverkansavtal på filmområdet ska avsluta sitt uppdrag senast den 31 december 2011. Resultatet av det arbetet och regeringens ställningstaganden rörande inriktningen på den framtida filmpolitiken bör inte föregripas.

Det kan tilläggas att det även är befogat att kommunerna tar ett ansvar då det gäller kommuninvånarnas tillgång till filmvisningslokaler. Således är det i viss mån även ett kommunalt intresse att stödja de föreningsdrivna biografernas fortlevnad.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motion Kr290 (S).

Ungdomsstyrelsens nya uppdrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att byta namn på Ungdomsstyrelsen och om en ny instruktion för myndigheten.

¹⁶ Enligt Stiftelsen Svenska Filminstitutet (SFI) kostar en grundutrustning för 2K-teknik ca 650 000 kronor och för 3D-utrustning ytterligare ca 150 000 kronor. Kringkostnader kan tillkomma. Ur rapporten Förslag till utformning av tidsbegränsat stöd till digitalisering av biografer. Redovisning till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) den 6 maj 2011.

Motionen

I *motion Kr234* av Anna Steele (FP) begärs tillkännagivanden till regeringen om att byta namn på Ungdomsstyrelsen till Myndigheten för civilsamhället (yrkande 1) och att formulera en ny instruktion för Ungdomsstyrelsen alternativt Myndigheten för civilsamhället (yrkande 2). Regeringen föreslår i budgetpropositionen att Ungdomsstyrelsen ska få ett utökat ansvar. Motionären anser att detta borde visas i att myndigheten också byter namn och får en ny instruktion.

Utskottet ställningstagande

Ungdomsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att de nationella ungdomspolitiska målen får genomslag inom olika samhällssektorer. Detta är den huvudsakliga uppgiften för myndigheten. Utöver bidragen på det ungdomspolitiska området har myndigheten administrerat några andra bidragssystem som t.ex. till kvinnors organisering.

Sedan propositionen om det civila samhället (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195) beslutades har Ungdomsstyrelsen även genomfört ett antal uppdrag som rör det civila samhället och därmed utökat sin kunskap på området. I budgetpropositionen för 2012 anför regeringen nu att detta vidgade uppdrag ska bli Ungdomsstyrelsens ordinarie uppgift och att regeringen avser att möjliggöra för Ungdomsstyrelsen att genomföra denna utökade uppgift fr.o.m. 2012.

Ungdomsstyrelsen ska:

- samla kunskap om det civila samhällets villkor och utveckling och sprida denna kunskap på nationell och lokal nivå
- låta göra analyser och utvärderingar om politiken för det civila samhället
- bilda nätverk för samordning med andra berörda myndigheter i frågor som rör det civila samhället
- tills vidare administrera ett partsgemensamt forum, i vilket ingår att följa upp politiken för det civila samhället ur det civila samhällets perspektiv och att genomföra konferensen Forum för det civila samhället
- på nationell nivå genomföra den kod om främjande av medborgerligt deltagande, Code of Good Practice on civil Participation, som antagits av Europarådets samverkansorgan för det civila samhället.

Utskottet konstaterar att Ungdomsstyrelsen även i fortsättningen kommer att ha som huvudsaklig uppgift att ansvara för att de nationella ungdomspolitiska målen får genomslag inom olika samhällssektorer. Därutöver får man även ansvar för vissa frågor som rör det civila samhället. Inom Utbildningsdepartementet pågår en översyn av instruktionen med anledning av detta. Utskottet vill vidare framhålla att frågan om myndigheters namn och närmare uppgifter i första hand är en fråga för regeringen att besluta om. Motion Kr234 (FP) avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Kulturarvslyftet, punkt 19 (SD)

av Mattias Karlsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 21 och

2011/12:Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 14.

Ställningstagande

Det är positivt att regeringen nu föreslår ett kulturarvslyft som svar på riksdagens tillkännagivande om att läns museerna behöver mer stöd. Men inriktningen mot utförsäkrade är alltför snäv. Jag anser att arbetslösa kulturarvsarbetare borde inkluderas, inte minst då de besitter kunskaper och erfarenheter som är oumbärliga vid ett så viktigt arbete som bevarandet av vårt kulturarv. Därför bör satsningen arbetas om så att arbetslösa med kompetens inom kulturbevarande arbete ges förtur till de arbeten och tjänster med lönebidrag som erbjuds.

Vidare anser jag att resultatet av Kulturarvslyftet måste vara åtkomligt för var och en, inte bara för experter som kan navigera i otillgängliga system. Tyvärr måste jag konstatera att alltför många institutioner i dag har digitaliserat material som inte går att komma åt för utomstående, ibland inte ens av dem själva eftersom man inte arbetat strukturerat, vilket gjort att lagringen snabbt blivit föråldrad. Därför måste det ställas upp kulturpolitiska krav på de institutioner som deltar i det aviserade Kulturarvslyftet. Det bör finnas gemensamma format och metadata. I första hand bör man fokusera på material där upphovsrätten är utslocknad eller där verks höjd saknas, i andra hand på material där institutionen äger upphovsrätten som då bör märkas med de friaste Creative Commons-licenserna. Material som inte kan släppas fritt eller där den upphovsrättsliga statusen inte är känd bör endast undantagsvis digitaliseras.

Vad jag här har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motionerna Kr307 (V) yrkande 21 och Kr319 (SD) yrkande 14.

2. Kulturarvslyftet, punkt 19 (V)

av Bengt Berg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 21 och
avslår motion

2011/12:Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 14.

Ställningstagande

Resultatet av Kulturarvslyftet måste vara åtkomligt för var och en, inte bara för experter som kan navigera i otillgängliga system. Tyvärr måste jag konstatera att alltför många institutioner i dag har digitaliserat material som inte går att komma åt för utomstående, ibland inte ens av dem själva eftersom man inte arbetat strukturerat, vilket gjort att lagringen snabbt blivit föråldrad. Därför måste det ställas upp kulturpolitiska krav på de institutioner som deltar i det aviserade Kulturarvslyftet. Det bör finnas gemensamma format och metadata. I första hand bör man fokusera på material där upphovsrätten är utslocknad eller där verkshöjd saknas, i andra hand på material där institutionen äger upphovsrätten som då bör märkas med de friaste Creative Commons-licenserna. Material som inte kan släppas fritt eller där den upphovsrättsliga statusen inte är känd bör endast undantagsvis digitaliseras.

Vad jag här har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr307 (V) yrkande 21 och avslå motion Kr319 (SD) yrkande 14.

3. Översyn av möjligheten att återinföra fri entré på de statliga museerna, punkt 21 (S, V)

av Berit Högman (S), Kerstin Engle (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Bengt Berg (V), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr257 av Louise Malmström och Helén Pettersson i Umeå (båda S).

Ställningstagande

Samhället har ett ansvar för att säkerställa alla människors tillgång till kultur och konst i hela landet. När den fria entrén infördes på de statliga museerna ökade antalet besökande med 160 % på ett par år och nya grupper av medborgare sökte sig till museerna. Efter det att regeringen avskaffat den populära reformen har besökssiffrorna sjunkit kraftigt. Vi anser att regeringen bör ges i uppdrag att utreda möjligheterna att återinföra den fria entrén på de statliga museerna och återkomma till riksdagen med förslag.

Vad vi här har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr257 (S).

4. Hbtq-frågor inom kulturområdet, punkt 22 (S)

av Berit Högman (S), Kerstin Engle (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Kr312 av Hannah Bergstedt m.fl. (S).

Ställningstagande

I likhet med motionärerna bakom motion Kr312 (S) anser vi att det är en skam om en demokrati som grundar sig på principerna om mänskliga rättigheter inte säkerställer allas möjlighet till delaktighet på lika villkor. Vi vill därför lyfta fram homosexuella och bisexuella samt trans- och queerpersoners speciella livsvillkor. Vårt förslag syftar till att människors sexuella läggning inte ska anses vara en belastning utan något som berikar och bidrar till samhällets mångfald.

Det är viktigt att hbtq-personernas historia i vårt land dokumenteras och görs tillgänglig för dagens och morgondagens generationer. De statliga museerna bör ha en avgörande roll i ett sådant arbete och bör kunna dela med sig av sina erfarenheter till de lokala och regionala museerna. Forum för levande historia bör kunna få i uppdrag att samordna främst den museala verksamheten men också övrig kulturverksamhet som berör hbtq-personer. Det är enligt vår uppfattning angeläget med en bred ansats som sträcker sig över hela kulturområdet så att vår samtids och vårt samhälles olika kulturuttryck dokumenteras genom såväl bildkonst, som fotografi, scenkonst, litteratur, musik och film.

Mot denna bakgrund föreslår vi att regeringen i regleringsbrevet för kulturmyndigheterna anger att de ska arbeta med kulturuttryck som berör hbtq-personer.

Vad vi här har framhållit bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär att riksdagen bör bifalla motion Kr312 (S).

Särskilda yttranden

1. Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17, punkt 1 (S)

Berit Högman (S), Kerstin Engle (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S) anför:

Sverige behöver en ny färdriktning. Vi vill ha ett samhälle där välfärd och möjligheter kommer alla till del. Där vi river hinder för människors frihet så att de kan förverkliga sina drömmar. Vi vill utveckla Sverige mot ett mer modernt, jämställt och framåtblickande samhälle byggt på gemenskap, solidaritet, rättvisa, kreativitet och trygghet.

Vi kan aldrig acceptera arbetslösheten. Full sysselsättning är det övergripande målet för den socialdemokratiska ekonomiska politiken. En förutsättning för att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen är att vi får ett mer jämställt samhälle. När män och kvinnor delar på ansvaret för jobb och familj förbättras både den ekonomiska tillväxten och människors livskvalitet. Kvinnor och män ska ha samma frihet och självständighet, samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter och lika makt att forma sina liv.

Regeringens ensidiga ekonomiska politik baserad på stora skattesänkningar har nått vägs ände. Utanförskapet är oförändrat, arbetslösheten har ökat, klyftorna och barnfattigdomen har växt liksom de ekonomiska skillnaderna mellan könen. Fler är långtidsarbetslösa, bostadsbyggandet har minskat och skolresultaten försämrats. I ett sådant samhälle ökar också de kulturella klyftorna.

Läget i världsekonomin är allvarligt. Det ställer stora krav på den ekonomiska politiken även i Sverige. Starka offentliga finanser är avgörande.

Skolan står i fokus. En kunskapsbaserad ekonomi börjar i en skola där alla barn lyckas. Alla skolor ska vara bra skolor. Det kräver att vi investerar i lärarnas kompetens och utveckling. Utbildning är en färskvara, därför tror vi på det livslånga lärandet.

Miljöproblemen kräver investeringar och tuffa miljökrav. Sverige ska ta sin del av miljöansvaret och gå före på miljöområdet. Vi ska vara först med att använda framtidens miljövänliga teknik. Då krävs investeringar i järnväg och kollektivtrafik, ett nytt klimatinvesteringsprogram och stimulanter av mer miljövänliga bilar.

Storstäder som bärs fram av en pulserande framtidstro är en viktig ingrediens i bygget av ett modernt och konkurrenskraftigt Sverige. Väl fungerandeorstäder är avgörande för att vi ska få tillväxt och fler jobb i hela landet. Under åren 2012–2015 vill vi därför göra tillväxtskapande investeringar i våra största städer. Det handlar om att bygga järnvägar och kollektivtrafik, fler bostäder, viktiga klimatinvesteringar och en ordentlig upprustning av miljonprogramsområdena.

I dag råder stor bostadsbrist på många håll i Sverige. Det behövs en ny bostadspolitik som ger en större rörlighet på bostadsmarknaden och blandade bostadsområden. Alla människor, inte bara de med goda ekonomiska förutsättningar, ska ha möjlighet att leva i bra bostäder till rimliga kostnader i en stimulerande och trygg miljö. Då krävs att staten och kommunerna gemensamt tar ansvar för att det byggs fler bostäder.

Det finns ett betydande behov av infrastrukturinvesteringar i hela landet, inte minst i och kring våra stora städer. Dessutom behövs fungerande mobiltelefoni och bredband med hög överföringshastighet i hela landet.

Sverige behöver en ny färdriktning där alla tillsammans är med och tar ett gemensamt ansvar för att hålla ihop vårt land. De som tjänar allra bäst kan bidra lite mer i ett tufft ekonomiskt läge. Tillsammans kan vi med en aktiv social investeringspolitik prioritera att avskaffa barnfattigdomen, ge fler barn och unga god utbildning, möjligheter till kulturupplevelser och möjliggöra för fler att komma ut i arbete. Då får vi ett bättre samhälle för alla.

Finansutskottet föreslog den 15 november 2011 att riksdagen ska fastställa utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för budgetåret 2012 till 12 229 705 000 kronor (bet. 2011/12:FiU1). Riksdagen har därefter bifallit finansutskottets förslag (rskr. 2011/12:32). Denna utgiftsram får inte överskridas då riksdagen i ett andra steg i budgetprocessen tar ställning till frågan om hur anslagen inom ramarna ska fördelas. Eftersom vi har ett annat budgetalternativ med högre ambitioner än regeringens på utgiftsområde 17 har vi valt att i stället lägga fram ett särskilt yttrande som redovisar vilken inriktning vi skulle vilja se på politiken inom utgiftsområdet.

Vi har i vår kommittémotion Kr297 föreslagit att utgiftsområde 17 för 2012 i ett första steg borde utökas med 310 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. I vår motion framför vi förslag som vi hade velat satsa på om vårt budgetalternativ hade gått igenom.

Kulturområdesövergripande verksamhet (1:1–1:7)

Vi föreslår en ökning med 50 miljoner kronor som ska användas som ett stimulansbidrag till kommuner som har sänkt eller som nu sänker sina terminsavgifter i den kommunala musik- och kulturskolan till maximalt 500 kronor. Bidragsmedlen föreslår vi ska fördelas av Statens kulturråd. Den kommunala kultur- och musikskolan är överlägsen när det gäller att ta till vara barn och ungas egen kraft till skapande.

Vidare föreslår vi en ökning med totalt 40 miljoner kronor till ett nytt projekt, "Demokrati, kultur och mångfald", som ska ta upp en rad aspekter inom områdena demokrati, kultur, mångfald, integration, internationalisering, kulturutbyte och unga människors delaktighet. 30 miljoner kronor ska fördelas av Kulturrådet och 10 miljoner kronor av Ungdomsstyrelsen (anslag 12:2). Syftet med projektet är att stärka det demokratiska medvetandet bland unga, genomföra lokala demokratiseringsåtgärder i skolan, på

fritidsgårdar och i andra miljöer där ungdomar vistas i sin vardag. Inom ramen för satsningen bör enligt vår uppfattning en särskild uppräknin-
g göras för samisk kultur.

Vi anser också att det bör vara ett generellt krav på alla kulturinstitutioner som får statligt stöd att de ska införliva frågor som rör demokrati, kultur, mångfald, integration och internationalisering i sin verksamhet.

Teater, dans och musik (2:1–2:3)

Utveckling och utökning av stödet till de fria grupperna anser vi är viktigt då det ger en stark och viktig signal till kulturskaparna att de fritt och självständigt har möjlighet att utveckla sin konstform. Vi föreslår en höjning av stödet till de fria grupperna med 10 miljoner kronor.

Det är betydelsefullt att kulturlivet i hela Sverige kan leva och utvecklas. De ideella arrangörerna utgör ofta motorn i det lokala kulturlivet och engagerar många människor som brinner för att arrangera teaterföreställningar, konserter, festivaler m.m. Därför vill vi öka stödet till ideella kultur- och musikarrangörer med 10 miljoner kronor. För denna utökning av arrangörsstödet vill vi att Kulturrådet prioriterar arrangörsföreningar som arbetar med att presentera folkmusik, både svensk folkmusik och folkmusik med rötter i andra kulturer, konstmusik med rötter i andra kulturer än den västerländska samt jazzmusik.

Bildkonst, arkitektur, form och design (4:1–4:4)

Statens konstråd arbetar med att förvärva god samtidskonst till statens byggnader och andra lokaler för statlig verksamhet. Dessa medel används för konstförvärv beslutade av Statens konstråd. Alliansen sänkte anslaget 2007 från 36 miljoner kronor till 33 miljoner kronor, och sedan dess har anslaget legat på samma nivå och därmed i praktiken urholkats. Vi föreslår att anslaget ökas med 10 miljoner kronor för att skapa fler arbetstillfällen för konstnärer.

Museer och utställningar (8:1–8:6)

Försöket med fri entré på statliga museer pågick 2005 och 2006. Vi anser att försöket möjliggjorde för många fler grupper att ta del av vårt gemensamma kulturarv. Inte minst lockade fri entré grupper som aldrig tidigare besökt ett museum, t.ex. barnfamiljer med låga inkomster, att besöka våra museer. Fri entré på museer var också en viktig integrationsskapande åtgärd. Den borgerliga regeringen avskaffade den fria entrén direkt efter valet 2006. Besökssiffrorna vid de 19 statliga museerna gick då ned med nära 40 %. Vi anser att det nu är dags att återigen öppna museerna för fler. Vi förslår därför en satsning på fri entré uppgående till 80 miljoner kronor. Vi vill också på sikt verka för att det även på de regionala museerna blir fri entré.

Film (10:1)

Det är enligt vår uppfattning lovvärt att regeringen lyssnade på såväl oppositionen som filmbranschen och tidigare lade digitalbiosatsningen. Vi vill dock höja ambitionen för utvecklingen av digitalbio och också möjliggöra för fler biografer på mindre orter att genomföra ett tekniskifte. Vi föreslår därför en ökning av anslaget med 20 miljoner kronor årligen under resterande mandatperiod.

Svensk film har en lång tradition av att producera kvalitetsfilm för barn, något som vi också har varit kända för internationellt. Fortfarande produceras kortare filmer för små barn, men det är svårare att finansiera film för barn i åldrarna 8–12 år. Vi föreslår en ökning av stödet till barnfilm med 30 miljoner kronor år 2012. Utan att föregripa de förhandlingar om ett nytt filmavtal som pågår vill vi poängtera vikten av att svensk barnfilm får ett långsiktigt ökat stöd.

Ungdomspolitik (12:1–12:2)

Vi har ovan under *Kulturområdesövergripande verksamhet* redogjort för vår satsning på ett nytt projekt ”Demokrati, kultur och mångfald”. Syftet med projektet är att stärka det demokratiska medvetandet bland unga genom lokala demokratisatsningar i skolan, på fritidsgårdar och i andra miljöer där ungdomar vistas i sin vardag. Totalt satsar vi 40 miljoner kronor, varav vi anser att 10 miljoner kronor ska fördelas av Ungdomsstyrelsen.

Folkbildning (14:1–14:2)

Regeringen har gjort en extra satsning inom folkhögskolorna under 2010 och 2011 för arbetslösa ungdomar som saknar grundskola eller gymnasium i syfte att öka deras studiemotivation. Folkhögskolornas särskilda engagerande pedagogik har visat sig kunna ge väldigt goda resultat bland de unga som slagits ut från gymnasieskolan och ibland så tidigt som under grundskolans högstadium. Folkhögskolorna ger unga människor möjlighet att ta en examen motsvarande gymnasieexamen, ger framtidstro och en väg tillbaka som leder till arbete och utbildning. Vi föreslår en utökad satsning med 60 miljoner kronor för att möjliggöra 1 000 extra årsutbildningsplatser.

Det är viktigt att ta till vara den kompetens som folkhögskolorna har när det gäller att genom uppsökande verksamhet och andra aktiviteter nå unga människor och kunna visa vilka möjligheter folkhögskolan ger till utveckling och utbildning. Vi föreslår därför att rekryteringen av unga till folkhögskolan sker genom samarbete mellan Arbetsförmedlingen och folkhögskolorna.

2. Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17, punkt 1 (MP)

Tina Ehn (MP) anför:

Sverige har fantastiska möjligheter att genom klimatsmarta investeringar skapa många nya arbetstillfällen, forma ett hållbart samhälle och bygga Sverige starkare inför framtiden. Miljöpartiet de grönas vision är ett Sverige med 100 % förnybar energi, energieffektiva bostäder och snabba och punktliga järnvägstransporter. Den ekonomiska oron omkring oss gör det än viktigare att göra framtidsinvesteringar som både löser ekonomiska problem på kort sikt och miljöproblem långt in i framtiden.

Det osäkra ekonomiska läget i vår omvärld ökar trycket på alla politiska partier att tydliggöra vilka prioriteringar man gör för att bygga ekonomin stark även på längre sikt. I det gröna alternativet till regeringens budgetförslag presenterar vi därför åtgärder för mer framtidstro och bättre fördelning av de gemensamma resurserna.

För oss gröna är det självklart att göra effektiva statsfinansiella prioriteringar. Inom det reformutrymme som vi har att tillgå måste vi prioritera långsiktiga investeringar. Dessutom måste vi minska klyftorna i samhället genom att omfördela inom ramen för skattesystemet.

Vår budgetmotion håller fokus på investeringar som betalar sig både nu och i framtiden. Ökad kvalitet i skolan och investeringar som tar oss till ett klimatsmartare samhälle är områden som är särskilt viktiga för oss. Det finns knappast någon bättre investering än kunskap. Varje krona som vi i dag lägger på skolan kommer att betala sig på sikt. Det här är investeringar som ger utrymme för nya idéer att växa fram och för svenska innovationer att industrialiseras. Det kräver också en företagarpolitik där alla som bär på idéer till företag får möjlighet att förverkliga dem och där små företag får växa.

En annan viktig komponent i den gröna ideologin är ansvaret för att hålla ihop samhället, att ge en hjälpende hand till dem som är sjuka eller som riskerar att hamna utanför samhället. I den gröna budgeten föreslår vi en kraftigt förbättrad sjukförsäkring. Vi tar också de första stegen till att avskaffa en av de värsta skamfläckarna i det svenska samhället, den växande gruppen barn som lever i fattiga familjer. Vi kan välja mycket i livet, men inte vilken familj vi föds in i.

För Miljöpartiet är budgetöverskott och varsamhet med statens finanser inte målet med politiken. Det är ett verktyg för att skapa ett hållbart samhälle med mindre klyftor och god miljö. Ett samhälle som vi med gott samvete kan lämna över till kommande generationer.

Finansutskottet föreslog den 15 november 2011 att riksdagen ska fastställa utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid till 12 299 705 kronor (bet. 2011/12:FiU1). Riksdagen har därefter bifallit finansutskottets förslag (rskr. 2011/12:32). Denna utgiftsram får inte överskridas då riksdagen nu ska ta ställning till hur anslagen inom ramarna ska fördelas. Eftersom vi i Miljöpartiet de gröna har ett annat bud-

getalternativ med högre ambitioner än regeringens på utgiftsområde 17 har jag valt att i stället lägga fram ett särskilt yttrande som visar hur de gröna vill se på politiken inom området.

Detta yttrande bygger på våra förslag i tre motioner, nämligen motion Kr320 (MP) där vi föreslår att utgiftsområdet ska utökas med 180 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag samt motionerna Kr278 (MP) och Kr320 (MP).

Kulturområdesövergripande verksamhet (1:1–1:7, 99:1)

Som framgår av vårt budgetförslag i motion Kr320 (MP) föreslår vi att anslag 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete ska tillföras 20 miljoner kronor för 2012 utöver regeringens förslag. Syftet med förslaget är att Musik-, Dans- och Teaterallianserna ska kunna byggas ut och omfatta fler kulturutövare också utanför branscherna musik, dans och teater.

Vidare konstaterar vi att fler län nu är på väg att ansluta sig till kultur-samverkansmodellen och att den ökning av anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet som regeringen föreslår därför är för liten för att goda resultat ska kunna uppnås. Vi vill därför att 100 miljoner kronor ska tillföras anslaget utöver regeringens förslag för samverkansmodellen. Vi betonar i motion Kr278 (MP) att resursförstärkningen syftar till att stödja och utveckla lokala och regionala verksamheter och att säkerställa att kulturella uttryck ger samma möjlighet till deltagande och spridning i alla delar av landet. Detta är för oss ett uttryck för en generell strävan att flytta makten och initiativkraften på kulturområdet närmare människorna. Därutöver föreslår vi att anslaget 1:6 ska räknas upp med 10 miljoner kronor, medel som är avsedda att användas för Kungliga bibliotekets samordnande roll på biblioteksområdet i landet. Vi vill framhålla att det behövs nationella lösningar t.ex. för bibliotekens digitala tjänster, webbtjänster och andra tekniska plattformar för att stimulera biblioteksutveckling och bedriva kvalificerad omvärldsbevakning nationellt och internationellt. Sammantaget innebär vårt förslag att anslag 1:6 ska tillföras 110 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Bildkonst arkitektur, form och design (4:1–4:4)

Vi vill tillföra anslag 4:4 Bidrag till bild- och formområdet 8 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Vi har nämligen fått kännedom om att avtalet om medverkans- och utställningsersättning (MU-avtalet) som snart har gällt i två år inte tillämpas fullt ut. Detta har fått till följd att konstnärer inte alltid får den ersättning som de har rätt till för sin medverkan i utställningar.

Kulturskaparnas villkor (5:1–5:2, 99:2)

I vår budgetmotion, motion Kr320 (MP), föreslår vi en ökning av anslag 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer med sammanlagt 72 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Av ökningen avsätter vi 8 miljoner kronor för att göra samtliga stipendier som Konstnärsnämnden delar ut skattepliktiga och pensionsgrundande. Vidare föreslår vi att 64 miljoner kronor ska avsättas för att räkna upp bibliotek ersättningen till 2 kronor per hemlån av originalverk.

Vi har även tagit upp bibliotek ersättningen i motion Kr329 (MP) och anför där att det är viktigt att nivån på bibliotek ersättningens storlek upprätthålls framöver och utvecklas för att på så sätt skapa goda förutsättningar för en levande litteraturproduktion i Sverige. Vissa tecken tyder på att regeringen vill se på ersättningen som ett statligt bidrag som regeringen själv kan bestämma storleken på. Därför skulle vi ha välkomnat ett uttalande från riksdagen om att förhandlingsrätten när det gäller bibliotek ersättningen ska kvarstå.

Folkbildning

Vi har i vår budgetmotion föreslagit att anslag 14:1 Bidrag till folkbildningen ska tillföras 180 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Därigenom skulle 3 000 nya studieplatser på allmän linje kunna inrättas.

3. Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17, punkt 1 (SD)

Mattias Karlsson (SD) anför:

Finansutskottet föreslog den 15 november 2011 att riksdagen fastställer utgiftsramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för budgetåret 2012 till 12 299 705 000 kronor (bet. 2011/12:FiU1). Riksdagen har därefter beslutat i enlighet med finansutskottets förslag (rskr. 2011/12:32). Eftersom Sverigedemokraterna har en högre ambition och andra prioriteringar än regeringen på utgiftsområde 17 väljer jag att inte delta i beslutet. Därmed lägger jag fram ett särskilt yttrande som redovisar den inriktning på utgiftsområdet som Sverigedemokraterna förordar.

För Sverigedemokraterna spelar kulturen en central roll i politiken och samhällsbygget. Vi eftersträvar en bred och livskraftig svensk kultur och en kulturpolitik där barns, äldres och funktionshindrades rätt till kultur särskilt beaktas. För oss är det självklart att vi i Sverige har ett unikt och värdefullt kulturellt arv som är värt att bevara och belysa. Den gemensamma svenska kulturen har hållit oss samman och utgjort grunden för framväxten av det demokratiska, fredliga och solidariska välfärdssamhället. Att stärka den nationella identiteten och kulturarvets ställning är således en angelägen uppgift för alla som vill befrämja en positiv samhällsutveckling.

Kulturövergripande verksamhet (1:1–1:7)

I syfte att säkerställa att alla barn får möjlighet att utveckla sin kreativitet och ta del av kvalitativ kultur vill vi tillföra Skapande skola 50 miljoner kronor så att denna satsning även kan omfatta förskolan.

Vi vill även öka anslaget till Statens kulturråd med 20 miljoner kronor med anledning av de nya uppgifter vi vill ålägga Kulturrådet i form av administrationen av kulturarvsfonden och framtagande av en nationell kulturkanon.

Vi föreslår vissa minskningar i stödet till den moderna samtidskulturen, en nedprioritering av internationella och mångkulturella verksamheter och ett avskaffande av länskonsulenterna för mångkultur. Detta innebär enligt vår bedömning att bidraget till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete kan minskas med 35 miljoner kronor och att bidraget till regional kulturverksamhet kan minskas med 50 miljoner kronor.

Teater, dans och musik (2:1–2:3)

Statens musikverk tillförs ytterligare 5 miljoner kronor. Syftet med ökningen är att bevara kulturarvet och levandegöra den traditionella, folkliga, svenska kulturen.

Litteratur, läsande och språk (3:1–3:4)

Anslaget till Institutet för språk- och folkminnen bör ökas med 5 miljoner kronor i syfte att bl.a. höja ambitionsnivån vad gäller tillämpningen av Unescos konvention om skydd för det immateriella kulturarvet och vad gäller bevarandet och levandegörandet av de estlandssvenska och finlandssvenska minoriteternas kulturarv.

Sverigedemokraterna anser att statliga subventioner riktade mot enskilda konstnärer och författare bör begränsas. De förbättrade möjligheter att ta del av smala kulturyttringar som teknikutvecklingen medför bidrar också till att göra systemet med detaljerade subventioner till specifika tidningar och böcker förlegat. Mot bakgrund av detta anser vi det vara motiverat att kraftigt minska litteraturstödet och slopa stödet till kulturtidskrifter. I linje med vår strävan efter att avskaffa den statliga mångkulturalismen vill vi också slopa stödet till utgivning av litteratur på invandrarspråk. Stödet till litteratur på nationella minoritetsspråk bör dock inte minskas och stödet till läsfrämjande insatser för barn och ungdomar ska höjas.

Bildkonst, arkitektur, form och design (4:1–4:4)

Nämnden för hemslojdsfrågor tillförs 5 miljoner kronor i syfte att med särskilt fokus på barn och unga intensifiera arbetet med att skapa intresse kring och sprida kunskap om äldre hantverksmetoder och den traditionella svenska folkkonsten.

I linje med vår ståndpunkt om att statliga subventioner riktade mot enskilda samtidskonstnärer bör begränsas anser vi att anslaget konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön bör minskas med 10 miljoner kronor. De medel som därigenom frigörs vill vi använda för att stärka bevarandet av vårt gemensamma kulturarv samt kulturen för barn och äldre under andra poster i budgeten.

Kulturmiljö (7:1–7:3)

Sverigedemokraterna ser bevarandet och levandegörandet av den traditionella, folkliga, svenska kulturen som ett viktigt led i att stärka den svenska kulturen och återupprätta en gemensam nationell identitet. Därför vill vi kraftigt öka stödet till kulturmiljövården genom införandet av Kulturarvs-ROT, tillföra Riksantikvarieämbetet 40 miljoner kronor och förstärka den kyrkoantikvariska ersättningen med 50 miljoner kronor.

Museer och utställningar (8:1–8:3)

Som en del i stärkandet av det nationella kulturarvet och ett avskaffande av den mångkulturella kulturpolitiken vill vi göra vissa omfördelningar inom området från Världskulturmuseet till bl.a. Skansen och Nordiska museet. Sammantaget innebär Sverigedemokraternas förslag att 20 miljoner kronor flyttas från anslag 8:1 Centrala museer: Myndigheter till anslag 8:2 Centrala museer: Stiftelser och att anslag 8:3 Bidrag till vissa museer höjs med 1 miljon kronor i syfte att utveckla verksamheten vid Zornsamlingarna Åjtte, Svenskt fjäll- och samemuseum.

Trossamfund (9:1–9:2)

Sverigedemokraterna avvisar regeringens föreslagna höjning av stödet till trossamfund då vi är tveksamma till att alla de verksamheter som bedrivs inom ramen för stödet verkligen stöder de grundläggande värderingar som samhället vilar på.

Ungdomspolitik (12:1–12:2)

Stödet till ungdomsverksamhet bör minska genom att stödet till mångkulturell verksamhet tas bort och kraven på demokratisk trovärdighet hos bidragstagarna skärps.

Politik för det civila samhället (13:1–13:6)

Sverigedemokraterna menar att det statliga stödet till de politiska partierna borde reduceras och att användningen av detta stöd borde beslutas av partierna själva. Därför vill vi avskaffa de riktade bidragen till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer.

Sveriges kvinnor är en resursstark och kompetent grupp, och därför vill vi avskaffa det riktade bidraget till kvinnors organisering.

Vi anser att bidraget till friluftorganisationerna bör ökas med 5 miljoner kronor, framför allt för att de ska kunna intensifiera sitt arbete med att höja medvetenheten hos medborgarna – i synnerhet barn och ungdomar – om det svenska immateriella kulturarvet som är kopplat till naturen. Likaså bör stödet till idrotten stärkas med 30 miljoner kronor riktat mot äldredrott.

Folkbildning (14:1–14:3)

Sverigedemokraterna anser att stödet till folkbildningen kan minskas med 50 miljoner kronor genom att stödet till mångkulturella verksamheter, politisk extremism och ensidig politisk påverkan avvecklas. Vi bedömer även att behovet av folkbildning kommer att minska något tack vare våra starka satsningar på nya jobb- och utbildningsplatser.

Nya anslag (16:1–16:3)

Vi avsätter 100 miljoner kronor för att inrätta en statlig kulturarvsfond. Till denna ska privatpersoner, organisationer, föreningar och i särskilda fall även kommuner kunna vända sig för att åska medel till verksamheter som bevarar och levandegör det traditionella svenska kulturarvet.

Kulturen bör följa människan genom hela hennes liv. Vi vill därför satsa 30 miljoner kronor mer än regeringen på kulturverksamhet och kulturutövande för äldre.

Svenska scenarbetare och den svenska scenkonsten bromsas och missgynnas av ett illa strukturerat och överksamt pensionssystem. Detta vill Sverigedemokraterna åtgärda genom att införa det reformerade pensionssystem som redan har fått stöd från alla remissinstanser. Till detta avsätter vi 100 miljoner kronor.

4. Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17, punkt 1 (V)

Bengt Berg (V) anför:

Trots att Sverige har bland världens starkaste statsfinanser har massarbetslöshet blivit vardag och ojämlikheten brett ut sig alltmer. Vänsterpartiet menar att det är tid för investeringar i fler jobb, ökad jämlikhet och bättre välfärd. Med Vänsterpartiets budgetalternativ skapar vi 125 000 nya jobb och utbildningsplatser redan 2012.

Full sysselsättning är det överordnade målet och Vänsterpartiets budgetförslag är inriktade på att investera i nya jobb. I stället för mer pengar i krogägarnas plånböcker satsar vi på en generationsväxling på arbetsmarknaden. Vi inför en riskkapitalfond för hållbar industriell utveckling och avsätter särskilda medel för att stödja innovationer och utveckling inom mindre företag och för branschprogram inom exempelvis vindkrafts- och besöksnäringen.

Vi föreslår ett investeringsstöd för att bygga billiga och energisnåla hyresrätter. Vårt mål är 20 000 hyresrätter om året. Vi genomför en omfattande upprustningssatsning på miljonprogrammen och på välfärdslokaler som skolor, förskolor och äldreboenden. Tillgängligheten förbättras genom ett särskilt investeringsstöd. Genom våra satsningar på kraftigt ökad kapacitet på järnvägen kan förseningar på allvar minskas för både människor och gods, och dessutom skapas också nya jobb. Det samma gäller våra förslag för att öka resandet med kollektivtrafik. Vi vill också genomföra en miljardsatsning på gröna jobb för miljön och klimatet. Regeringen pratar om arbetslinjen – vi skapar riktiga jobb för en hållbar framtid.

Vänsterpartiet menar att svenska folkets skattepengar ska användas till bättre skolor, sjukhus och bibliotek, inte till vinster för riskkapitalbolagens ägare. Vi menar att det ska vara förbjudet att driva välfärdsverksamheter i bolagsform med vinst som drivkraft. Vi vill höja kvaliteten i välfärden genom att anställa mer personal och öka anslagen. Vi vill värdesäkra statsbidragen till kommunerna både för att garantera välfärdens kvalitet och för att skapa fler arbetstillfällen. På så sätt förbättras också kvinnors levnadsvillkor. Vi föreslår en rejäl satsning på mer personal och utbildning inom äldreomsorgen. Vi presenterar en rad satsningar för att förbättra kvaliteten i sjukvården och omfattande satsningar för att skapa en likvärdig utbildning och minskade barngrupper på fritis. Vi lämnar förslag för att skapa en god sjukförsäkring och återförsäkra de som utförsäkrats av regeringens påbud. Vi föreslår en individualiserad föräldraförsäkring och ett höjt och värdesäkrat underhållsstöd.

Vänsterpartiet vill skapa ett arbetsliv där fler får plats. Vi vill avveckla tvångsarbetet i regeringens Fas 3. I stället vill vi genomföra en bred satsning på övergångsjobb, utbildningsplatser och arbetsmarknadspolitiska åtgärder som leder till jobb och som rustar människor med kunskap. Vi vill återupprätta arbetslöshetsförsäkringen. Vi vill också avskaffa RUT-avdraget och i stället förbättra vardagen för alla dem som arbetar kvällar, nätter och helger genom att använda dessa pengar till att skapa platser inom barnomsorg på obekvämt arbetstid.

I motsättning till dessa reformer står regeringens ensidiga skattesänkarpolitik. I och med detta minskar möjligheterna att satsa på en bättre och utbyggd välfärd och en rättvis fördelning av ekonomiska resurser. Målsättningen med Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, trygga välfärden, öka jämlikheten och jämställdheten och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Då behövs större skatteintäkter än i dag. Vänsterpartiet tar därför steg mot ett skattesystem byggt på principen skatt efter bärkraft.

Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområde 17 är en del av vårt budgetalternativ som en helhet. Vi vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet:

Vänsterpartiet vill att kulturbudgeten ska nivåhöjas med 1 miljard kronor till år 2014. Det ger utrymme för en rad angelägna satsningar för ett rikare kulturliv tillgängligt för alla.

Nästa budgetår vill vi göra följande satsningar:

Kulturområdesövergripande verksamhet (1:1–1:7)

De s.k. centrumbildningarna främjar såväl kulturarbetarnas möjlighet till avlönade uppdrag som att litteraturen, konsten och musiken når ut i samhället också till grupper som annars inte skulle nås av kulturen. Vänsterpartiet anser att den treåriga satsning på 10 miljoner kronor till centrumbildningarna som gjorts har varit ett nödvändigt tillskott till deras viktiga arbete. Vi vill därför permanenta den och avsätter därmed 10 miljoner kronor för detta. För att ge romska kulturcentrum möjlighet till ekonomisk stabilitet och möjlighet att utvecklas avsätter vi 5 miljoner kronor. För att öka möjligheten till uppsökande biblioteksverksamhet och att bibliotek inrättas på arbetsplatser, sjukhus och andra institutioner avsätter vi 10 miljoner kronor. För att höja stödet till icke-vinstdrivande kulturarrangörer avsätter vi 10 miljoner kronor. Detta är extra viktigt till följd av bl.a. regionaliseringen och Skapande skola-verksamheten.

Vänsterpartiet vill höja anslaget till regional kulturverksamhet med 70 miljoner kronor. Vi avsätter 50 miljoner kronor till den regionala kulturverksamheten för att möjliggöra fri entré på regionala och lokala museer. Vi avsätter 10 miljoner kronor för att anställa regionala amatörkulturkonsulenter för att förbättra och skapa ett mer jämlikt samarbete mellan yrkesverksamma kulturutövare och amatörer. För att förbättra möjligheterna för dans och teater att nå ut bör alla län ges i uppdrag att inrätta konsulenttjänster inom teater och dans. För detta avsätter vi 10 miljoner kronor.

Teater, dans och musik (2:1–2:3)

Det finns ett nationellt ansvar för barn- och ungdomsteater. Detta bör tillgodoses genom att Unga Klara görs till nationell scen. Vi avsätter 10 miljoner kronor för detta.

Litteratur, läsande och språk (3:1–3:4)

En bok för alla bör ges ett förnyat och breddat uppdrag. Vänsterpartiet avsätter 5 miljoner kronor för detta. Vi vill också höja litteraturstödet med 5 miljoner kronor. Litteraturstödet har en stor roll för den litterära mångfalden. Inte minst för icke-kommersiella genrer som poesi, noveller, översatt skönlitteratur, konstböcker m.m. och för litteratur på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk, liksom på de större invandarspråken där utgivningen inte är kommersiellt gångbar.

Bildkonst, arkitektur, form och design (4:1–4:4)

Vänsterpartiet vill höja utställarsättningen och stödet till kollektivverkstäder med sammanlagt 10 miljoner kronor.

Kulturskaparnas villkor (5:1–5:2)

För att förbättra frilansande kulturutövares möjligheter till försörjning och kompetensutveckling mellan uppdragen höjer vi anslagen till teater-, musik- och dansallianserna, den s.k. tredje anställningsformen, med 20 miljoner kronor.

De senaste förhandlingarna om biblioteksersättningen slutade med att regeringen ensidigt bestämde om en höjning med 1 öre. Vänsterpartiet anser att regeringen måste inta en mer konstruktiv roll i förhandlingarna om biblioteksersättningen och avsätter därför ytterligare 8 miljoner kronor, vilket skulle täcka upp för drygt 10 % höjning.

Vi vill återuppta möjligheten att bevilja statlig inkomstgaranti för konstnärer och avsätter 1 miljon kronor för ändamålet.

Museer och utställningar (8:1–8:6)

För att införa fri entré på de statliga museerna avsätter Vänsterpartiet 70 miljoner kronor. Vidare avsätter vi 5 miljoner kronor för inrättande av ett populärkulturcentrum för film, musik, dataspel, serietecknande och annan samtida populärkultur. (Vi avser att höja detta till 15 miljoner kronor 2013 och 20 miljoner kronor 2014.)

Trossamfund (9:1–9:2)

Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag att höja anslaget för stöd till trossamfunden med 10 miljoner kronor.

Film (10:1)

Vi avsätter 28 miljoner kronor för att bl.a. stimulera till fler filmer på minoritets- och invandrarspråk och mer produktionssamarbete mellan de nordiska länderna. Filmpool Nord bör ges i uppdrag att bygga upp ett internationellt samiskt filmcenter tillsammans med Norge och Finland. Vidare vill vi stärka stödet till regionala produktions- och resurscentrum. Ideella filmvisningsorganisationer som Folkets Bio och Folkets Hus och Parker bör ha ökat offentligt stöd, och även enskilda seriösa biografer, filmstudior och filmfestivaler ska kunna få del av detta stöd.

Medier (11:1–11:5)

Vänsterpartiet anser att de finstalande och de som förstår finska i Sveriges finska förvaltningsområden ska ha samma möjlighet att se finska tv-program som de som bor i Stockholm, Uppsala och Västerås. För att möjliggöra detta avsätter vi 3 miljoner kronor. Vi avvisar regeringens ned-

dragning av stödet till taltidningarna med 12 miljoner kronor. Den nya tekniken är inte införd och det kommer att dröja innan några kostnadseffektiviseringar som motsvarar neddragningen är gjorda.

Ungdomspolitik (12:1–12:2)

En grundförutsättning för att kulturen ska kunna utvecklas är att det finns bra rum för alla möjliga aktiviteter. Det kan handla om replokaler, mötesplatser, skapande verkstad, teaterscener och mycket annat. Det behövs lokaler både för arrangemang, för eget fritt skapande och för mötesverksamhet. Vänsterpartiet avsätter 25 miljoner kronor som ska gå till mötes- och kulturlokaler drivna av ungdomsorganisationer.

Politik för det civila samhället (13:1–13:6)

Det räcker inte med att det finns lokaler, dessa måste också vara både ändamålsenliga och tillgängliga. Vi avsätter 20 miljoner kronor för investeringar, anpassningar och ombyggnader. Detta ger både jobb och förbättrar förutsättningarna för kulturutövande.

Folkbildning (14:1–14:2)

Vänsterpartiet anser det nödvändigt att staten tar initiativ till en dialog med kommuner och landsting om hur det nationella ansvaret för folkbildningen ska tas och fördelas för att säkra studieförbundens närvaro i alla kommuner och bevarandet av folkhögskolor i hela landet. Vi avsätter också 50 miljoner kronor för att stärka folkbildningen, bl.a. till en särskild folkbildningssatsning för att stärka kunskapen hos fler om hur man kan ta del av kultur och information via internet.

5. Medelsberäkning för 2012 för SR, SVT och UR, punkt 3 (S, MP, V)

Berit Högman (S), Kerstin Engle (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Tina Ehn (MP), Bengt Berg (V), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S) anför:

I budgetpropositionen skriver regeringen om förhandsprövning av nya programtjänster i Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Utbildningsradion AB (prop. 2011/12:1 utg.omr. 17 s. 35). Frågan om förhandsprövning var föremål för konstitutionsutskottets granskning. Utskottet angav i sitt betänkande (2010/11:KU20, s. 143) att det kan ifrågasättas om den förhandsprövning som föreskrivs i anslagsvillkoren för public servicebolagen ”är av sådant slag att den är förenlig med public serviceföretagens oberoende ställning”. Om reglering med hjälp av anslagsvillkoren säger utskottet att det i förlängningen kan ”ifrågasättas om den är förenlig med tankegångarna bakom yttrandefrihetsgrundlagen”. Konstitutionsutskottet

konstaterade också att frågan om förhandsprövning av en ny programtjänsts påverkan på marknaden aldrig hade varit föremål för riksdagens ställningstagande. Utlåtandet fastställdes sedermera av riksdagen.

Regeringen har gett Public service-kommittén (dir. 2011:51) i uppdrag att ”se över styrningen av radio och tv i allmänhetens tjänst och lämna förslag på hur verksamhetens öppenhet, oberoende och integritet kan stärkas. ... I samband med detta ska kommittén bedöma om den nuvarande regleringsformen i sändningstillstånden och anslagsvillkoren är ändamåls-ändlig eller om den bör omformas.”

Det förhållande att regeringen i budgetpropositionen beskriver det uppdrag som regeringen gett åt Myndigheten för radio och tv, och som alltså prövats i konstitutionell ordning, förändrar inte den konstitutionella bedömning som konstitutionsutskottet och riksdagen gjorde tidigare i år. Vi förutsätter att frågan blir föremål för prövning i Public servicekommitténs arbete.

6. Medelsberäkning för 2012 för SR, SVT och UR, punkt 3 (SD)

Mattias Karlsson (SD) anför:

Sverigedemokraterna välkomnar förslaget att ge Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Utbildningsradion AB rätt att använda en del av överskottet på rundradiokontot till att digitalisera och tillgängliggöra sina arkiv. Vi hade dock gärna sett att Sveriges Radio AB hade fått rätt att använda ytterligare medel i syfte att även kunna prioritera en digitalisering av grammofonarkivets äldre samlingar.

7. Bemyndigande att besluta om bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål, punkt 9 samt Bemyndigande för konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön, punkt 11 (S)

Berit Högman (S), Kerstin Engle (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S) anför:

Vi socialdemokrater har i vårt budgetalternativ för utgiftsområde 17 föreslagit att anslag 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål ska tillföras 20 miljoner kronor utöver regeringens förslag och att anslag 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön ska tillföras 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Som en konsekvens av dessa satsningar har vi även föreslagit att de två bemyndiganderamar som är kopplade till anslagen ska öka med motsvarande belopp. Ett förverkligande av våra budgetförslag hade enligt vår mening på ett påtagligt sätt kunna bidra till att öka kulturskaparnas sysselsättning och förbättra deras möjligheter att utveckla sina konstformer.

När nu riksdagen har fastställt ramen för utgiftsområde 17 i enlighet med regeringens förslag har vårt budgetalternativ fallit (bet. 2011/12:FiU1, rskr. 2011/12:32). Därmed är det inte motiverat att vi yrkar bifall till våra förslag om att utöka de aktuella bemyndiganderamarna.

8. Föreningsdrivna biografer i glesbygd, punkt 24 (S)

Berit Högman (S), Kerstin Engle (S), Christina Zedell (S), Isak From (S), Agneta Gille (S) och Louise Malmström (S) anför:

I likhet med motionären bakom motion Kr290 (S) anser vi att folk i hela landet ska ha möjlighet att se film på bio. Det är därför angeläget att även föreningsdrivna biografer i glesbygd får möjlighet att ta del av det pågående teknikskiftet och gå över från analog till digital teknikutrustning. Vi påminner om att vi i vårt budgetalternativ har föreslagit en uppräkningsanslag 10:1 Filmstöd med 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Av ökningsförslaget avser 20 miljoner kronor digitalisering av biografer.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 17:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst (avsnitt 2.1 och 14.6).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 kronor 2013 och 2014 (avsnitt 4.5.5).
3. Riksdagen godkänner att regeringen på AB Svenska Spels bolagsstämma 2012 verkar för att bolagsstämman beslutar om ett bidrag som motsvarar 1/26 av bolagets överskott 2011 från Nya Penninglotten avsett för konst, teater och andra kulturella ändamål. Bidraget ska fördelas enligt de närmare anvisningar som beslutas av regeringen (avsnitt 4.5.8).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 107 000 000 kronor 2013 och 2014 (avsnitt 5.5.2).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kronor 2013 (avsnitt 6.5.1).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor 2013 och 2014 (avsnitt 7.5.2).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2013–2022 (avsnitt 8.5.2).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 7:2 Bidrag till kulturmiljövård besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2013–2015 (avsnitt 10.5.2).

9. Riksdagen godkänner regeringens förslag till medelsberäkning för 2012 för den avgiftsfinansierade verksamhet som bedrivs av Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB (avsnitt 14.6).
10. Riksdagen godkänner regeringens förslag till medelstilldelning för 2012 från rundradiokontot till budgetens inkomstsida avseende Myn-digheten för radio och tv (avsnitt 14.6).
11. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2012 besluta om lån i Riksgäldskontoret för att täcka underskott på distributionskontot för tv-distribution intill ett belopp av 500 000 000 kronor (avsnitt 14.6).
12. Riksdagen godkänner förslaget om dels överföring av medel till dis-tributionskontot från rundradiokontot, dels överföring till Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB (avsnitt 14.6).
13. Riksdagen godkänner förslaget att riksdagens beslut den 2 juni 1993 om att den verkställande direktören i respektive programföre-tag är självskriven ledamot i företagets styrelse inte längre ska gälla (avsnitt 14.6).
14. Riksdagen godkänner förslaget att avskaffa villkoret att andelen av allmänproduktionen i Sveriges Radio AB:s och Sveriges Television AB:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 procent (avsnitt 14.6).
15. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 32 000 000 kronor 2013 och 2014 (avsnitt 16.6.2).
16. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2013 (avsnitt 16.6.5).
17. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsom-råde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt följande upp-ställning (se bilaga).

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Kr203 av Billy Gustafsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om behovet av att finna en lösning av finansieringen av scen-konstnärers pensioner.

2011/12:Kr224 av Jörgen Hellman och Christina Oskarsson (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om stöd till museer.

2011/12:Kr234 av Anna Steele (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att byta namn på Ungdomsstyrelsen till "Myndigheten för civilsamhället".
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att formulera en ny instruktion för Ungdomsstyrelsen alternativt Myndigheten för civilsamhället.

2011/12:Kr257 av Louise Malmström och Helén Pettersson i Umeå (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att återinföra fri entré till våra statliga museer.

2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regionalisering och om att flytta makten och initiativkraften i kulturen närmare människorna.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av nya studieplatser på folkhögskolornas allmänna linje.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om scenkonstspensionerna.
10. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag så fort som möjligt, dock senast 2012, på finansiering av scenkonstspensionerna.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att följa upp utvecklingen av museibesök sedan entréavgifterna återinfördes.

2011/12:Kr286 av Lars Ohly m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om att avskaffa villkoret att andelen av allmänproduktionen i Sveriges Radio AB:s och Sveriges Television AB:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 %.
2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 enligt uppställning:

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Anslagsförändring (tkr)
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	204 720	+35 000
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	1 278 295	+70 000
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	189 503	+10 000
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	123 682	+10 000
4:4	Bidrag till bild- och formområdet	28 199	+10 000
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	331 954	+29 000
8:1	Centrala museer: myndigheter	956 620	+70 000
8:3	Bidrag till vissa museer	43 157	+5 000
9:2	Stöd till trossamfund	60 232	-10 000
10:1	Filmstöd	302 894	+28 000
11:1	Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland	21 756	+3 000
11:5	Stöd till taltidningar	113 456	+12 000
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	250 440	+25 000
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	32 164	+20 000
14:1	Folkbildning	3 308 521	+50 000
	Summa		+367 000

2011/12:Kr290 av Caroline Helmersson Olsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att på olika sätt stötta föreningsdrivna biografier i glesbygden.

2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Anslagsförändring (tkr)
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete <i>Projektet "Demokrati, kultur och mångfald", 30 miljoner kronor (att fördelas av Kulturrådet)</i> <i>Stimulans till kommuner för låga avgifter i kultur- och musikskolan, 50 miljoner kronor (att fördelas av Kulturrådet)</i>	204 720	+80 000
2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål <i>Fria grupper, 10 miljoner kronor</i> <i>Ideella kultur- och musikarrangörer, 10 miljoner kronor</i>	189 503	+20 000
4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön <i>Ökning av anslaget hos Statens konstråd för inköp av offentlig konst, 10 miljoner kronor</i>	33 100	+10 000
8:1 Centrala museer <i>Fri entré på samtliga statliga museer, 80 miljoner kronor</i>	956 620	+80 000
10:1 Filmstöd <i>Digitalisering av biografier, 20 miljoner kronor</i> <i>Satsning på barnfilm, 30 miljoner kronor</i>	302 894	+50 000
12:2 Bidrag ungdomsverksamhet <i>Projektet "Demokrati, kultur och mångfald", (att fördelas av Ungdomsstyrelsen), 10 miljoner kronor</i>	250 440	+10 000
14:1 Folkbildning <i>1 000 utbildningsplatser (helår) inom folkhögskolor, 60 miljoner kronor</i>	3 308 521	+60 000
Summa för utgiftsområdet	12 299 705	+310 000

2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 127 000 000 kr 2013 och 2014.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 20 000 000 kr 2013 och 2014.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag om att avskaffa villkoret att andelen av allmänproduktionen i Sveriges Radio AB:s och Sveriges Television AB:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 %.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla kulturinstitutioner som erhåller statligt stöd ska införliva frågor som rör demokrati, kultur, mångfald, integration och internationalisering i sin verksamhet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen bör samarbeta med folkhögskolor avseende rekrytering av studerande.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om scenkonstpensionerna.

2011/12:Kr300 av Hans Ekström m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att avsätta ett årligt anslag för Sverigefinländarnas arkiv.

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Unga Klara ska ges status som en nationell scen för barn- och ungdomsteater.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en folkbildningssatsning om hur man kan ta del av kultur och information via internet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett populärkulturcentrum.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bygga upp ett internationellt samiskt filmcentrum.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma stödet till digitalisering av biografer så att även viktiga mindre biografer kan ta del av det.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna och respektera biblioteksersättningsförhandlingsordning.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge En bok för alla förnyat och breddat uppdrag.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra den statliga inkomstgarantin för konstnärer.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast möjligt, dock senast under 2012, bör återkomma med förslag om scenkonstnärernas pensioner.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ställa upp kulturpolitiska krav på de institutioner som deltar i det aviserade Kulturarvslyftet.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa fri entré på statliga museer.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka de finskspråkiga tv-sändningarna.

2011/12:Kr312 av Hannah Bergstedt m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det av de olika kulturmyndigheternas och kulturinstitutionernas regleringsbrev bör framgå att dessa ska arbeta med kulturuttryck som handlar om hbtq-personer.

2011/12:Kr319 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättande av en statlig kulturarvsfond.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den kyrkoantikvariska ersättningen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om friluftorganisationerna och det immateriella kulturarvet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökat stöd till den samiska kulturen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avveckla den mångkulturalistiska kulturpolitiken.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Skapande förskola.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kultur för äldre.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läsförbättringsinsatser för barn och ungdomar.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om scenarbetares pensionssystem.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändrad inriktning beträffande tillsättande av tjänster inom ramen för Kulturarvslyftet.

2011/12:Kr320 av Tina Ehn m.fl. (MP):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid enligt uppställning:

	Anslag	2012	2013	2014
1:1	Statens kulturråd	+8	+8	+8
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	+20	+20	+20
1:4	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet		+100	
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	+110	+110	+110
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	+72	+72	+72
14:1	Bidrag till folkbildningen	+180	+180	+180
	Summaför utgiftsområdet	+390	+490	+390
	Specificering av anslagsförändringar			
1:1	Fördubblat anslag till utställningsersättningar	+8	+8	+8
1:2	Musik-,dans- och teaterallianserna	+20	+20	+20
1:4	Kompensation för nytt pensionsystem för scenkonstnärer		+100	
1:6	Nationellt bibliotekscentrum	+10	+10	+10
1:6	Regional kulturverksamhet	+100	+100	+100
5:2	Projektbidrag görs pensionsgrundande	+8	+8	+8
5:2	Höjning av bibliotekersättningen till 2 kr	+64	+64	+64
14:1	Folkhögskolornas allmänna linje, 3000 platser	+180	+180	+180
2.	Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att återkomma med förslag på finansiering av scenkonstpensionerna.			

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att Kungl. biblioteket behöver tillföras resurser för att fungera ändamålsenligt som nationell samordnare av biblioteksväsendet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att förhandlingsrätten om bibliotekersättningen ska kvarstå.

2011/12:Kr330 av Mattias Karlsson m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 341 000 000 kr utöver vad regeringen föreslagit för budgetåret 2012 eller således 12 641 000 000 kr.

	Anslag	Anslagsförändring
1:1	Statens kulturråd	+20
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	-35
1:3	Skapande skola	+50
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	-50

	Anslag	Anslagsförändring
2:3	Statens musikverk	+5
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	-47
3:4	Institutet för språk- och folkminnen	+5
4:1	Statens konstråd	+1
4:2	Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	-10
4:3	Nämnden för hemslöjdsfrågor	+5
7:1	Riksantikvarieämbetet	+40
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	+160
7:3	Kyrkoantikvarisk ersättning	+50
8:1	Centrala museer: Myndigheter	-20
8:2	Centrala museer: Stiftelser	+20
8:3	Bidrag till vissa museer	+1
8:5	Forum för levande historia	+2
9:2	Stöd till trossamfund	-10
12:2	Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	-18
13:1	Stöd till idrotten	+30
13:3	Bidrag för kvinnors organisering	-28
13:4	Stöd till friluftsförbund	+5
13:5	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	-15
14:1	Bidrag till folkbildningen	-50
	<i>Nya anslag</i>	
16:1	Skapande äldreomsorg	+30
16:2	Kulturarvsfond	+100
16:3	Reformerat pensionssystem för scenarbetare	+100
	Summa	+341

2011/12:Ub344 av Jabar Amin m.fl. (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett utökat antal platser på allmän linje på folkhögskolorna.

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att satsa på folkbildning både genom studieförbund och folkhögskolor.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst¹ ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den ska finansieras med en radio- och tv-avgift enligt denna lag under förutsättning *dels* att sändningstillstånd enligt 4 kap. 3 § radio- och tv-lagen (2010:696) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten, *dels* att tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

1 §²

Radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till den ska finansieras med en radio- och tv-avgift enligt denna lag under förutsättning att

1. sändningstillstånd enligt 4 kap. 3 § *eller 11 kap. 1 § första stycket* radio- och tv-lagen (2010:696) har meddelats den som bedriver sändningsverksamheten, *och*
2. tillståndet innehåller ett förbud mot att sända reklam.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2006:798.

² Senaste lydelse 2010:724.

BILAGA 3

Regeringens och oppositionens förslag till anslag för 2012 under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag			
			S	MP	SD	V
1:1	Statens kulturråd	48 305		+8 000	+20 000	
1:2	Bidrag till allmän kultur- verksamhet, utveckling samt internationellt kul- turutbyte och samarbete	204 720	+80 000	+20 000	-35 000	+35 000
1:3	Skapande skola	151 624			+50 000	
1:4	Forsknings- och utveck- lingsinsatser inom kul- turområdet	36 314				
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 898				
1:6	Bidrag till regional kul- turverksamhet	1 278 295		+110 000	-50 000	+70 000
1:7	Myndigheten för kultur- analys	9 440				
2:1	Bidrag till Operan, Dra- maten, Riksteatern, Dan- sens Hus, Drottning- holms slottsteater och Voksenåsen	951 734				
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	189 503	+20 000			+10 000
2:3	Statens musikverk	104 062			+5 000	
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	123 682			-47 000	+10 000
3:2	Talboks- och punkt- skriftsbiblioteket	85 781				
3:3	Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinforma- tion och litteratur	16 698				
3:4	Institutet för språk och folkminnen	53 379			+5 000	
4:1	Statens konstråd	7 855			+1 000	

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag			
			S	MP	SD	V
4:2	Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	33 100	+10 000		-10 000	
4:3	Nämnden för hemslöjds- frågor	11 355			+5 000	
4:4	Bidrag till bild- och formområdet	28 199				+10 000
5:1	Konstnärsnämnden	18 236				
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	331 954		+72 000		+29 000
6:1	Riksarkivet	346 188				
7:1	Riksantikvarieämbetet	213 657			+40 000	
7:2	Bidrag till kulturmiljö- vård	251 718			+160 000	
7:3	Kyrkoantikvarisk ersätt- ning	460 000			+50 000	
8:1	Centrala museer: Myn- digheter	956 620	+80 000		-20 000	+70 000
8:2	Centrala museer: Stiftel- ser	237 388			+20 000	
8:3	Bidrag till vissa museer	43 157			+1 000	+5 000
8:4	Riksutställningar	44 307				
8:5	Forum för levande histo- ria	43 747			+2 000	
8:6	Statliga utställningsga- rantier och inköp av vissa kulturföremål	80				
9:1	Nämnden för statligt stöd till trossamfund	6 948				
9:2	Stöd till trossamfund	60 232			-10 000	-10 000
10:1	Filmstöd	302 894	+50 000			+28 000
11:1	Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Fin- land	21 756				+3 000
11:2	Forskning och dokumen- tation om medieutveck- lingen	2 593				
11:3	Avgift till Europeiska audiovisuella observato- riet	583				
11:4	Statens medieråd	16 949				
11:5	Stöd till taltidningar	113 456				+12 000
12:1	Ungdomsstyrelsen	27 550				

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringens förslag			
		S	MP	SD	V
12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	250 440	+10 000		-18 000	+25 000
13:1 Stöd till idrotten	1 704 851			+30 000	
13:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	32 164				+20 000
13:3 Bidrag för kvinnors organisering	28 163			-28 000	
13:4 Stöd till friluftsförbund	27 785			+5 000	
13:5 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000			-15 000	
13:6 Insatser för den ideella sektorn	24 958				
14:1 Bidrag till folkbildningen	3 308 521	+60 000	+180 000	-50 000	+50 000
14:2 Bidrag till kontakttolkutbildning	16 795				
15:1 Lotteriinspektionen	47 071				
99:1 Skapande äldreomsorg				+30 000	
99:2 Reformerat pensionssystem för scenarbetare				+100 000	
99:3 Kulturarvsfond				+100 000	
Summa för utgiftsområdet	12 299 705	+310 000	+390 000	+341 000	+367 000

BILAGA 4

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag till anslag för 2012 under
utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid*Tusental kronor*

Ramanslag		Utskottets förslag
1:1	Statens kulturråd	48 305
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	204 720
1:3	Skapande skola	151 624
1:4	Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	36 314
1:5	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 898
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	1 278 295
1:7	Myndigheten för kulturanalys	9 440
2:1	Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	951 734
2:2	Bidrag till vissa teater-, dans- och musik- ändamål	189 503
2:3	Statens musikverk	104 062
3:1	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	123 682
3:2	Talboks- och punktskriftsbiblioteket	85 781
3:3	Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinfor- mation och litteratur	16 698
3:4	Institutet för språk och folkminnen	53 379
4:1	Statens konstråd	7 855
4:2	Konstnärlig gestaltning av den gemen- samma miljön	33 100
4:3	Nämnden för hemslöjdsfrågor	11 355
4:4	Bidrag till bild- och formområdet	28 199
5:1	Konstnärsnämnden	18 236
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	331 954
6:1	Riksarkivet	346 188
7:1	Riksantikvarieämbetet	213 657
7:2	Bidrag till kulturmiljövård	251 718
7:3	Kyrkoantikvarisk ersättning	460 000
8:1	Centrala museer: Myndigheter	956 620
8:2	Centrala museer: Stiftelser	237 388

Ramanslag		Utskottets förslag
8:3	Bidrag till vissa museer	43 157
8:4	Riksutställningar	44 307
8:5	Forum för levande historia	43 747
8:6	Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80
9:1	Nämnden för statligt stöd till trossamfund	6 948
9:2	Stöd till trossamfund	60 232
10:1	Filmstöd	302 894
11:1	Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland	21 756
11:2	Forskning och dokumentation om medieut- vecklingen	2 593
11:3	Avgift till Europeiska audiovisuella obser- vatoriet	583
11:4	Statens medieråd	16 949
11:5	Stöd till taltidningar	113 456
12:1	Ungdomsstyrelsen	27 550
12:2	Bidrag till nationell och internationell ung- domsverksamhet	250 440
13:1	Stöd till idrotten	1 704 851
13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	32 164
13:3	Bidrag för kvinnors organisering	28 163
13:4	Stöd till friluftorganisationer	27 785
13:5	Bidrag till riksdagspartiars kvinnoorganisa- tioner	15 000
13:6	Insatser för den ideella sektorn	24 958
14:1	Bidrag till folkbildningen	3 308 521
14:2	Bidrag till kontakttolkutbildning	16 795
15:1	Lotteriinspektionen	47 071
Summa för utgiftsområdet		12 299 705

BILAGA 5

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 1

Motion	Motionärer	Yrkanden
1. Anslagen för 2012 inom utgiftsområde 17		
2011/12:Kr224	Jörgen Hellman och Christina Oskarsson (båda S)	1
2011/12:Kr278	Tina Ehn m.fl. (MP)	5 och 8
2011/12:Kr286	Lars Ohly m.fl. (V)	2
2011/12:Kr297	Berit Högman m.fl. (S)	1, 5 och 6
2011/12:Kr307	Bengt Berg m.fl. (V)	4, 6, 8, 10, 11, 15, 16, 18, 22 och 25
2011/12:Kr319	Jimmie Åkesson m.fl. (SD)	1, 4, 6–10, 12 och 13
2011/12:Kr320	Tina Ehn m.fl. (MP)	1
2011/12:Kr329	Tina Ehn m.fl. (MP)	5 och 9
2011/12:Kr330	Mattias Karlsson m.fl. (SD)	
2011/12:Ub344	Jabar Amin m.fl. (MP)	3
2011/12:MJ469	Tina Ehn m.fl. (MP)	3

BILAGA 6

Finansutskottets yttrande 2011/12:FiU2y

Scenkonstpensionerna

Till kulturutskottet

Kulturutskottet beslutade den 17 november 2011 att i enlighet med 4 kap. 8 § första stycket andra meningen i riksdagsordningen ge finansutskottet tillfälle att yttra sig över följande motioner om scenkonstpensionerna: 2011/12:Kr203 av Billy Gustafsson (S), 2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10, 2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 14, 2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 19 och 2011/12:Kr320 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 2.

Finansutskottet anser att det är angeläget att regeringen, gärna i budgetpropositionen för 2013, återkommer till riksdagen med förslag till lösning på frågan om pensionsvillkoren inom scenkonstområdet. Om kulturutskottet beslutar att föreslå riksdagen ett tillkännagivande till regeringen i frågan anser finansutskottet att följande aspekter är viktiga att beakta. Finansutskottet har valt att avgränsa sitt yttrande till mer övergripande offentligfinansiella, samhällsekonomiska och budgettekniska aspekter.

Förslaget från Scenkonstpensionsutredningen, som återopas i flera av motionerna, är statsfinansiellt neutralt på lång sikt. Samtidigt är det enligt finansutskottet viktigt att eventuella inkomstbortfall på kort sikt hanteras på ett ansvarsfullt sätt.

Finansutskottet vill också understryka betydelsen av att eventuella förändringar i regelverken utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Detta innefattar inte minst att ta hänsyn till vilka effekter ändrade regler och ersättningsnivåer kan väntas få på sysselsättning och arbetade timmar.

Finansutskottet påminner vidare om att riksdagen den 23 november fattade beslut om inkomstberäkningen för 2012 i samband med det s.k. rambeslutet. Det betyder att ett eventuellt tillkännagivande till regeringen från riksdagens sida bör ta hänsyn till detta och inte innebära några förslag som innebär minskade inkomster på statens budget under nästa år. Vidare framhåller utskottet att eventuella ändringar i pensionsvillkoren bör vara långsiktigt hållbara, såtillvida att de pensionsförmåner som betalas ut motsvaras av de avgifter som betalats in till systemet av eller för den enskilde. Avslutningsvis understryker utskottet att eventuella omställningskostnader och tjänstepensionsavgifter i staten ska belasta anslag.

Utskottets överväganden

Beredningen i kulturutskottet

Kulturutskottet beslutade den 17 november 2011 att i enlighet med 4 kap. 8 § första stycket andra meningen i riksdagsordningen ge finansutskottet tillfälle att yttra sig över följande motioner om scenkonstpensionerna: 2011/12:Kr203 av Billy Gustafsson (S), 2011/12:Kr278 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 9 och 10, 2011/12:Kr297 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 14, 2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 19 och 2011/12:Kr320 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 2.

Bakgrund

De konsekvenser som 1990-talets stora pensionsreform fick för scenkonstområdet har sedan dess aktualiserats vid upprepade tillfällen i olika sammanhang, bl.a. i propositioner och utskottsbetänkanden. Kulturutskottet beslutade i december 2007 att tillsätta en arbetsgrupp bestående av ledamöter från samtliga riksdagspartier för att genomföra en uppföljning och utvärdering av pensionsvillkoren inom scenkonstområdet¹. Gruppens förslag överlämnades hösten 2008 till kulturutskottet som anslöt sig till gruppens ståndpunkter och föreslog att riksdagen skulle göra ett tillkännagivande till regeringen. Riksdagen beslutade därefter i enlighet med utskottets förslag (bet. 2008/09:KrU1, rskr. 2008/09:92). Tillkännagivandet innebar sammanfattningsvis att regeringen skulle

- ta initiativ till att förbättra möjligheterna för sångare och dansare att få stöd i form av utbildning, karriärväxling och karriärutveckling, så att de skulle kunna fortsätta att arbeta då de inte längre har de fysiska förutsättningarna att prestera på hög konstnärlig nivå
- eftersträva att fortsätta att satsa på att bygga ut Teater-, Dans- och Musik-allianserna
- skyndsamt låta analysera vilka ekonomiska effekter övergången 2007 till institutionsspecifika premier har haft för de statsunderstödda sång- och dansinstitutionerna som underlag för ett eventuellt ställningstagande till en engångsvis justering av statsbidragsnivåerna
- ge Statens kulturråd i uppdrag att vid fördelningen av bidrag till statligt stödda scenkonstinstitutioner ta hänsyn till att det relativt sett blivit dyrare för teaterinstitutioner att finansiera satsningar på dans- och musikteaterverksamhet som en följd av övergången till institutionsspecifika tjänstepensionspremier

¹ Uppföljning av pensionsvillkoren inom scenkonstområdet. Rapporter från riksdagen 2008/09:RFR1.

- undersöka möjligheterna att ge institutionerna stabilare planeringsförsäkringar genom att sätta en gräns för hur omfattande en tjänstepensionsavgift får vara, mätt som andel av utbetald lön för en enskild scenkonstnär.

Regeringen tillsatte våren 2008 en särskild utredare med uppdrag att genomföra en översyn av regleringen av tjänstepensioneringen för de anställda vid vissa statsunderstödda teater-, dans- och musikinstitutioner. Översynen med förslag har presenterats i betänkandet Nytt pensionssystem för den statsunderstödda scenkonsten (SOU 2009:50). I betänkandet lämnas förslag om att arbetsmarknadens parter ska ansvara för scenkonstnärernas pensionsvillkor, i likhet med vad som gäller på arbetsmarknaden i övrigt. Det skulle innebära att den s.k. PISA-förordningen² skulle avvecklas under åren 2012–2016 och ersättas med ett kollektivavtalsbaserat system. En konsekvens av förslaget skulle bli att inbetalningarna till inkomstiteln Statliga pensionsavgifter skulle minska markant redan 2012. Det beror på att fr.o.m. 2012 skulle premier för förmånsbestämd ålderspension endast betalas för dem som ska fortsätta att omfattas av de nuvarande pensionsreglerna i PISA-förordningen, dvs. de som den 1 januari 2012 har högst fem år kvar till pensionsåldern, de som uppbär sjukpension samt vissa teaterchefer. Utredaren anför bl.a. följande (bet. s. 234).

Effekten på anslaget Statliga tjänstepensioner m.m. kommer dock att dröja och belastningen kommer att minska successivt, eftersom redan beviljade och intjänade förmåner fortsatt kommer att belasta anslaget. Utgiftsminskningarna börjar först 2017 efter att de som kvarstår på PISA-förordningen har uppnått pensionsåldern. I inkomst- och utgiftstermer innebär detta en påverkan på statsbudgeten. I systemet för premieberäkning ligger dock att detta ska vara kostnadsmässigt neutralt, eftersom de premier som inbetalats är beräknade för att täcka framtida kostnader för förmånsutbetalningar.

Utredarens beräkningar visar att institutionernas inbetalningar till inkomstiteln skulle minska från 201 till 41 miljarder kronor 2012, dvs. med ca 160 miljoner kronor och att premiebetalningen skulle upphöra i allt väsentligt 2017. Utredaren föreslog också att statens huvudsakliga ansvar fortsättningsvis skulle ha sin utgångspunkt i att stödja scenkonstnärernas eventuella omställningsbehov. Betänkandet har remissbehandlats och beretts inom Regeringskansliet.

² Förordning (2003:56) om tjänstepension och tjänstegrupplivförsäkring för vissa arbetstagare med icke-statlig anställning, PISA-förordningen. I förordningen föreskrivs att det statliga pensionsavtalet PA03 ska tillämpas på vissa i en bilaga till förordningen angivna arbetstagare. Av fysiska och konstnärliga skäl har t.ex. dansare en pensionsålder vid 41 år och sångare vid 52 år. Pensionsåldern är inte förenad med avgångsskyldighet. Arbetstagarna har en ovillkorlig rätt att kvarstå i anställningen till 67 år.

Finansutskottets ställningstagande

Kulturutskottet står i begrepp att föreslå riksdagen att lämna ett tillkännagivande till regeringen om att man ska återkomma till riksdagen med förslag till hur scenkonstpensionsfrågan ska lösas. Förslaget har sitt upphov i ett antal motioner från oppositionspartierna. Finansutskottet har i detta sammanhang getts tillfälle att yttra sig med anledning av dessa motioner med hänvisning till 4 kap. 8 § i riksdagsordningen. I första stycket andra meningen i denna bestämmelse framgår att innan ett utskott lägger fram ett betänkande med förslag i ett ärende som väckts inom riksdagen, ska finansutskottet ges tillfälle att yttra sig, om förslaget kan innebära mer betydande framtida återverkningar på de offentliga utgifterna och inkomsterna.

Finansutskottet kan konstatera, som också framgår av bakgrundsbeskrivningen, att det sedan tidigare finns ett tillkännagivande riktat till regeringen från en enig riksdag om att återkomma i frågan om pensionsvillkoren inom scenkonsten (bet. 2008/09:KrU1). Vidare noterar utskottet att regeringen i budgetpropositionen för 2012 angett att Scenkonstpensionsutredningens förslag remissbehandlats och beretts i Regeringskansliet. Regeringen har dock ännu inte återkommit till riksdagen med förslag till lösning på de problem som kulturutskottet tar upp i tillkännagivandet till regeringen. Finansutskottet anser att det är angeläget att regeringen, gärna i budgetpropositionen för 2013, återkommer till riksdagen med förslag till lösning på frågan om pensionsvillkoren inom scenkonstområdet.

Om kulturutskottet nu beslutar att föreslå riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma till riksdagen med förslag på hur scenkonstpensionsfrågan ska lösas anser finansutskottet att följande aspekter är viktiga att beakta. Finansutskottet har här valt att avgränsa sitt yttrande till mer övergripande offentligfinansiella, samhällsekonomiska och budgettekniska aspekter.

Flera av motionärerna hänvisar till Scenkonstpensionsutredningens betänkande. I utredningen föreslås att arbetsmarknadens parter ska ansvara för scenkonstnärernas pensionsvillkor och att den statliga regleringen av tjänstepensionerna på det statsunderstödda scenkonstområdet upphör. Avvecklingen av de statliga pensionerna skulle bl.a. innebära att sångare och dansare i stället för statlig pension skulle få en s.k. omställningsersättning och efterlön enligt en ny statlig förordning.

Enligt vad utskottet kan utläsa är förslaget enligt Scenkonstpensionsutredningen kostnadsmässigt neutralt på lång sikt. Under de närmaste åren har dock förslaget negativa effekter på de offentliga finanserna. I tabell 1 nedan sammanfattas de årliga effekterna på statsfinanserna de närmaste åren. Som framgår av tabellen minskar inbetalningarna till inkomsttiteln Statliga pensionsavgifter redan från år 1, enligt förslaget. I utredningens förslag ligger vidare att kostnaden för omställningsersättning och efterlön ska belasta arbetsgivarna genom en nivåsänkning av statsbidragen. Kulturrådet och Kammarkollegiet ombestyr att betala in en motsvarande avgift till Statens pensionsverk. Detta innebär ökade intäkter på inkomsttiteln Stat-

liga pensionsavgifter med 51 miljoner kronor från år 1. Den negativa årliga effekten skulle vara som högst efter sex år, dvs. –150 miljoner kronor. De totalt sett minskade inkomsterna på statens budget väntas på sikt, med början efter ungefär 5 år, kompenseras av minskade utgifter för statliga tjänstepensioner. Samtliga effekter av det nya systemet skulle neutraliseras först efter ca 70 år.

Tabell 1 Statsfinansiella effekter av Scenkonstpensionsutredningens förslag

Miljoner kronor, effekter på inkomstiteln Statliga pensionsavgifter

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5	År 6
Inbetalda pensionspremier	-160	-164	-168	-172	-177	-201
Avgifter omställningsförmåner	51	51	51	51	51	51
Summa	-109	-113	-117	-121	-126	-150

Källa: Socialdepartementet.

I sammanhanget vill utskottet betona vikten av att värna de offentliga finanserna. Även om Scenkonstpensionsutredningens förslag är statsfinansiellt neutralt på lång sikt är det enligt utskottet viktigt att eventuella inkomstbortfall på kort sikt hanteras på ett ansvarsfullt sätt. De ekonomiska utsikterna har försämrats kraftigt sedan i våras, vilket även får negativa effekter på de offentliga finanserna. Sveriges offentliga finanser är känsliga för förändringar i omvärlden, och försämringar i det internationella ekonomiska klimatet kan få stora konsekvenser.

Utskottet vill också understryka betydelsen av att eventuella förändringar i regelverken utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt. Detta innefattar inte minst att ta hänsyn till vilka effekter ändrade regler och ersättningsnivåer kan väntas få på sysselsättning och arbetade timmar. Trots de två senaste årens goda utveckling är resursutnyttjandet på arbetsmarknaden lågt och spåren av finanskrisen syns fortfarande. Det tydligaste tecknet på detta är att arbetslösheten fortfarande är hög, 7,4 % i oktober. Sysselsättningsgraden är fortfarande lägre än innan finanskrisen eftersom befolkningen i arbetsför ålder har ökat snabbare än sysselsättningen. Som Scenkonstpensionsutredningen skriver i betänkandet rimmar pensionsåldrar på 41 eller 52 år illa med den arbetslinje och den livsinkomstprincip som i dag sätter sin prägel på många av samhällets förmånssystem. I stället behöver, som utredningen framhåller, dansare och sångare möjlighet att vidareutvecklas eller växla karriär och fortsatt arbete måste vara syftet med de ersättningar som ska erbjudas dem.

När det gäller de mer budgettekniska aspekterna vill finansutskottet påminna om att riksdagen den 23 november fattade beslut om inkomstberäkningen för 2012 i samband med det s.k. rambeslutet. Det betyder att ett tillkännagivande till regeringen från riksdagens sida bör ta hänsyn till detta och inte innebära några förslag som innebär minskade inkomster på statens budget under nästa år. Utskottet vill också betona vikten av att eventuella ändringar i pensionsvillkoren blir långsiktigt hållbara, såtillvida

att de pensionsförmåner som betalas ut motsvaras av de avgifter som betalas in till systemet av eller för den enskilde. Slutligen bör det understrykas att eventuella omställningskostnader och tjänstepensionsavgifter i staten ska belasta anslag.

Stockholm den 24 november 2011

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Tommy Waidelich (S), Elisabeth Svantesson (M), Pia Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Jörgen Hellman (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Marie Nordén (S), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Johnny Skalin (SD), Jörgen Andersson (M), Jessica Rosencrantz (M), Emil Källström (C) och Monica Green (S).